

การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย
เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

สิปปนนท์ เจริญสุข

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

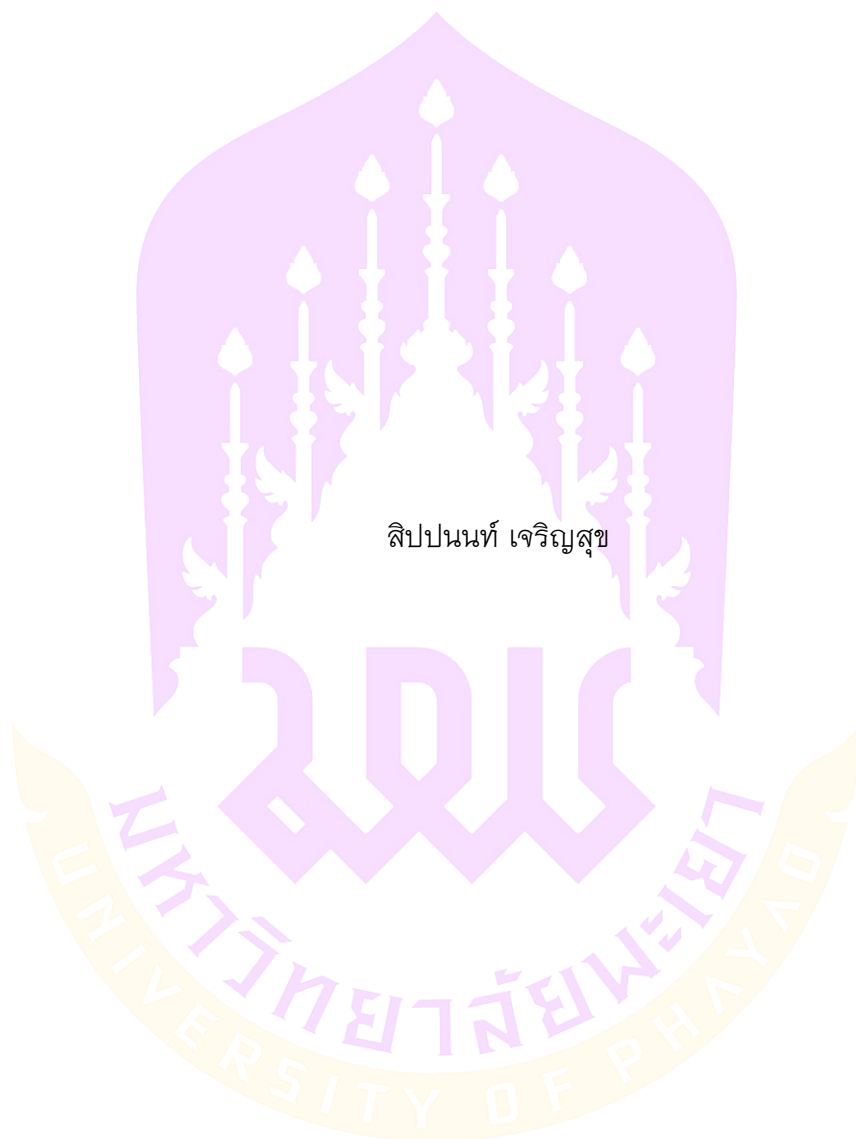
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย
เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE DEVELOPMENT OF SAXOPHONE PRACTICE ACCORDING TO
TREVOR WYE'S GUIDELINES TO STRENGTHEN FUNDAMENTAL SAXOPHONE SKILLS
FOR BEGINNERS

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Curriculum and Instruction

September 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย
เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

ของ สิปปนนท์ เจริญสุข

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

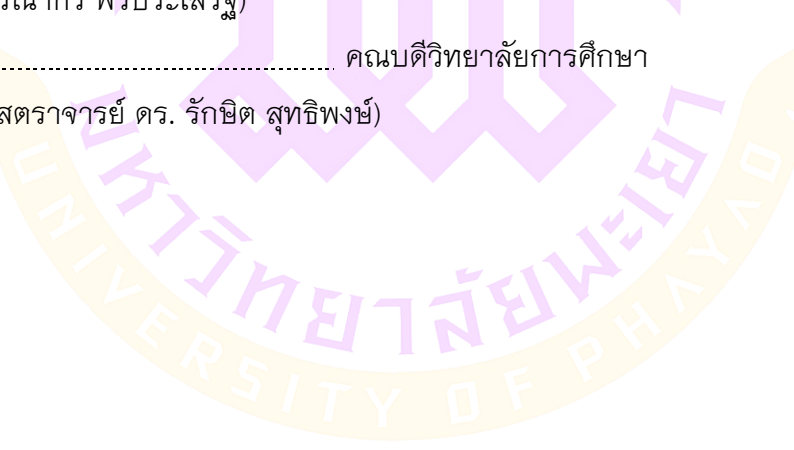
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกดาพร ปัญญาพฤษ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. วรณนกร พรประเสริฐ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ลิปพนนท์ เจริญสุข, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์
คำสำคัญ:	การพัฒนาแบบฝึกทักษะ, การปฏิบัติแช็กโซโฟน, เทรเวอร์ วาย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเตรเวอร์ วาย 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟนระดับพื้นฐาน หลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเตรเวอร์ วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเตรเวอร์ วาย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจการปฏิบัติแช็กโซโฟน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบฝึกการปฏิบัติ จำนวน 1 ฉบับ ใช้เวลา 56 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเตรเวอร์ วาย ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 2) ทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟนระดับพื้นฐาน หลังการใช้แบบฝึก ๆ พบว่า ผู้รับการฝึกมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 20.40 หรือคิดเป็นร้อยละ 85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเตรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครูที่ปรึกษา รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา และด้านการสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

Title: THE DEVELOPMENT OF SAXOPHONE PRACTICE ACCORDING TO
TREVOR WYE'S GUIDELINES TO STRENGTHEN FUNDAMENTAL SAXOPHONE SKILLS
FOR BEGINNERS

Author: Sippanont Charoensook, Independent Study: M.Ed. (Curriculum and Instruction), University of
Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Wilaiphorn Witchayawat , Ph.D.

Keywords: Development saxophone practice, Saxophone, Trevor Wye

ABSTRACT

The objectives of this research are as follows: 1) To develop a saxophone practical training program following the Trevor Wye guidelines. 2) To compare the scores of basic saxophone skills after using the Trevor Wye-based training program with a 70% benchmark. 3) To study the satisfaction of training recipients with the use of the Trevor Wye-based saxophone training program. The target group includes high school students, students at the equivalent level, and the general public interested in saxophone practice, totaling 5 individuals. The research tools used in this study are as follows: 1) A saxophone practice program, requiring 56 hours of training. 2) An assessment tool for saxophone performance skills. 3) An assessment tool for measuring the satisfaction of training recipients with the saxophone training program. The research findings are as follows: 1) The saxophone practical training program following Trevor Wye's guidelines is highly suitable, with an overall average rating of 4.37. 2) After using the Trevor Wye-based training program, the average score for basic saxophone skills is 20.40, which is 85% higher than the 70% benchmark. 3) The satisfaction of trainees with the use of the saxophone practice model following the guidelines of Trevor Wye, to enhance fundamental skills in saxophone playing for beginners, is overall very high. When considering specific aspects, the highest average satisfaction rating was found in the area of mentorship, followed by content and learning media, respectively.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัดมน ที่ได้อบรมสั่งสอนคอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้การช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ให้คำปรึกษาในการค้นคว้าหาข้อมูล และขอขอบคุณวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษ์ ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และขอขอบคุณ ดร.วรรณกร พรประเสริฐ ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัฐ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพล กาญจน์วีระโยธิน และคุณพิชา ดำรงค์พิวัฒน์ เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณา มอบตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขนิษฐ์ สะสมสิน, คุณครูเอกรินทร์ ชูอรุณ, คุณวรพจน์ ทิพย์ถนอม, คุณนฤตล จันทรเพ็ชร ที่คอยให้กำลังใจ คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดและความสมบูรณ์ของข้อมูล ขอขอบพระคุณ คุณครูศรัญญา สุจา คุณครูดนตรี และ ดร.ธนเสฏฐ์ สุภาภาค ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอนุปถัมภ์ ที่ได้ให้สถานที่ในการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ สิบเอกพัชรพล บุญเรือง น้องชายผู้รับหน้าที่เป็นนายแบบภาพตัวอย่างในตำรา

ขอขอบคุณ คุณสุภาวดี เขยบาล, คุณสุพรรณษา สภาชัย และมิตรสหายในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ทุกท่าน ที่คอยสนับสนุน ให้คำแนะนำ กำลังใจ คำปรึกษา และความช่วยเหลือต่าง ๆ ทุกด้าน

และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และคนในครอบครัวทุกคนที่ได้ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าตลอดมา คุณประโยชน์ในการศึกษาในครั้งนี้ขอมอบให้กับผู้สนใจนำไปใช้หรือศึกษาต่อยอดเพิ่มเติม และเพื่อเป็นการระลึกถึง คุณครู พลากร พูลสิทธิ์ ครูดนตรีผู้เป็นต้นแบบของการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าตลอดมา

ลิปพนนท์ เจริญสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การปฏิบัติแซ็กไซโฟนเบื้องต้น.....	10
หลักการและแนวทางของเทรเวอร์ วาย (Trevor Wye's Process).....	15
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	18
หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ	22
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
กลุ่มเป้าหมาย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	46
แบบแผนการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น	60
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70	64
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น	65
บทที่ 5 บทสรุป	67
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	79
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80

ประวัติผู้วิจัย 145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เวลาที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติแช็กโซโฟนเบื้องต้น.....	47
ตาราง 2 แสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟน.....	50
ตาราง 3 เกณฑ์การประเมินผล.....	50
ตาราง 4 ผลการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น จากการหาระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน.....	61
ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน กับเกณฑ์ร้อยละ 70.....	64
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย.....	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การวางมือบนปุ่มกด (Keys) ของแซ็กโซโฟน.....	12
ภาพ 2 การจดปากในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Embouchure).....	13
ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
ภาพ 4 ลำดับการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน.....	49
ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน.....	53
ภาพ 6 ลำดับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึก การปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อสร้างเสริมทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากอดีตที่ผ่านมา วงการโยธวาทิตระดับนักเรียนนักศึกษาที่มีพัฒนาการที่ดีมาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ได้มีการริเริ่มการจัดประกวดวงโยธวาทิตสนาม (Display) ระดับชาติ ซึ่งมีกรมพลศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดประกวด จนกระทั่งปัจจุบันได้มีการจัดการประกวดหลายประเภทตามลักษณะการแสดง ทั้งประเภทดนตรีสนามกลางแจ้ง และประเภทดนตรีสนามในร่ม และมีองค์ประกอบมากมาย ทั้งเรื่องของดนตรี (Music) ภาพ (Visual) องค์ประกอบโดยรวม (Overall Effect) และอื่น ๆ จึงส่งผลให้วงการโยธวาทิตนักเรียนนักศึกษาของประเทศไทย เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว (เกษม ทิพยเมธากุล, 2561) และสำหรับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตนักเรียนของแต่ละโรงเรียน ก็จะมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในด้านของรูปแบบในการฝึกซ้อม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อมแต่ละวัน และโดยเฉพาะในเรื่องของตำราหรือแบบฝึกที่ใช้เพื่อการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีแต่ละเครื่อง ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพเสียงของวง การเริ่มเล่นเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต โดยเฉพาะเครื่องเป่านั้น ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนทักษะพื้นฐานต่าง ๆ พอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการใช้ลม การออกเสียง การเป่า ฯลฯ ซึ่งการฝึกเหล่านี้โดยปกติจะใช้แบบฝึกหัดเป่าที่เน้นการพัฒนากล้ามเนื้อให้มีความแข็งแรงและจดจำวิธีการที่ถูกต้อง คล้าย ๆ กับการออกกำลังกาย ผู้เรียนจะต้องฝึกซ้อมซ้ำ ๆ และหมั่นสังเกตการปฏิบัติของตน ผู้เรียนจึงต้องใช้ความอดทนและความมีวินัยในการฝึกฝนเป็นอย่างสูง ซึ่งในบางครั้งผู้เรียนถูกปล่อยให้ฝึกอยู่กับแบบฝึกหัดโดยไม่มีผู้สอนคอยดูแล (ฉานตну ไล่ทอง, 2560)

แบบฝึกหัดสำหรับพัฒนาทักษะการบรรเลงนั้นมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่แบบฝึกหัดที่ใช้พัฒนาทักษะโดยทั่วไป ไปจนถึงแบบฝึกหัดเพื่อใช้พัฒนาเทคนิคในการบรรเลงระดับสูง (ฉานตну ไล่ทอง, 2560) โดยแบบฝึกหัดเหล่านี้มีความเหมาะสมกับการฝึกซ้อมรวมวง ลักษณะของแบบฝึกหัด จะเป็นแบบฝึกหัดที่รวบรวมการพัฒนาทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ 1) การหายใจและการใช้ลม 2) การเป่าลากเสียง 3) การออกเสียง 4) การอ่านโน้ตดนตรีสากล และ 5) การบรรเลงหมู่ ซึ่งได้เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก มีการแบ่งแบบฝึกหัดออกเป็นข้อสั้น ๆ ในแต่ละข้อจะเป็นแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ในแต่ละด้าน อาจจะเป็นประโยคเพลงสั้น ๆ ในระหว่างแบบฝึกหัดข้อต่าง ๆ จะสอดแทรกเนื้อหาทางทฤษฎีดนตรี และเนื้อหาทางประวัติดนตรีที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกหัดข้อนั้น ๆ เข้าไป

ในช่วงแรกของแบบฝึกหัด การเรียนการสอนและการฝึกซ้อมของนักเรียนวงโยธวาทิต โดยทั่วไปนั้น พบว่า ในวงโยธวาทิตในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้แบบฝึกหัด Essential Elements 2000 เป็นหลัก ด้วยเหตุผลที่แบบฝึกหัดนี้มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นกับการพัฒนาทักษะในการบรรเลงของนักเรียนวงโยธวาทิตอย่างครบถ้วน จึงทำให้แบบฝึกหัดชุดนี้เป็นที่นิยมใช้ในการสอนและการฝึกซ้อม โดยแบบฝึกหัดเหล่านี้เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นกับการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต ซึ่งในการพัฒนาทักษะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการฝึกหัด และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหาและสาระดนตรีที่อยู่ในแบบฝึกหัดต่าง ๆ ซึ่งการสอนสาระเหล่านี้ ผู้สอนต้องใช้เวลาในการสอนและอธิบายค่อนข้างมาก แต่เนื่องด้วยจำนวนนักเรียนในวงที่มีจำนวนค่อนข้างมาก ประกอบกับภาระหน้าที่ของครูผู้สอน จึงไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจสาระต่าง ๆ ในแบบฝึกหัดเท่าที่ควร การฝึกซ้อมแบบฝึกหัดของผู้เรียนจึงเป็นในลักษณะของการที่ครูผู้สอนมอบหมายแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนซ้อม และปล่อยให้ผู้เรียนได้ซ้อมกันเอง โดยอาจจะมีการคอยดูแล เนื่องจากครูผู้สอนไม่สามารถสอนผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงทุกคน ทำให้ในบางครั้งผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาของแบบฝึกหัด ผู้เรียนจึงไม่สามารถเล่นแบบฝึกหัดนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง (ฉานตุนุ ไล้ทอง, 2560) อีกทั้งปัญหาในเรื่องของภาษา โดยตำราเหล่านั้นล้วนเป็นตำราจากต่างประเทศ ข้อจำกัดในเรื่องของภาษาก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อวง โดย ณัชชา พันธุ์เจริญ (2551) ได้กล่าวเกี่ยวกับตำราดนตรีไว้ว่า เนื่องจากจำนวนครูดนตรีที่มีคุณภาพในประเทศไทยยังมีไม่เพียงพอ ตำราดนตรีจึงเป็นที่ต้องการอย่างสูง ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนต้องใช้ประโยชน์จากตำราดนตรี โดยเฉพาะตำราที่เขียนเป็นภาษาไทย เมื่อใดที่ตำราขาดตลาด การเรียนการสอนอาจมีปัญหา และนอกจากนั้นสาเหตุที่ทำให้ตำราดนตรีของประเทศไทยยังมีไม่มาก ก็ด้วยครูดนตรีหลายท่านมีปัญหาในการสร้างผลงานทางวิชาการ เพราะครูดนตรีส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติ การพยายามเขียนหนังสือและตำรายังมีปัญหาเพราะไม่ถนัด และผลงานเหล่านี้ในที่สุดก็มักไม่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จึงส่งผลทำให้ตำราทางด้านดนตรีมีน้อยมาก และยิ่งเป็นตำราแบบฝึกหัดด้วยแล้ว ก็จะทำให้แต่ละโรงเรียนใช้ของต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ อาจจะเป็นเพราะหาซื้อได้ง่ายกว่า หรือสามารถทำการสำเนาจากครูโรงเรียนอื่น ๆ ได้

เมื่อหลายโรงเรียนได้ใช้ตำราที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของตนเองแล้ว ทำให้วัตถุประสงค์ของตำราไม่สามารถพัฒนาทักษะของผู้ฝึกได้ดีเท่าที่ควร จนเป็นปัญหาในการเรียนรู้ ที่ผู้เริ่มฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีแต่ละชนิดด้วยตนเอง ย่อมมีความลำบาก การเรียนปฏิบัติเครื่องมือเอกเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดนตรี ทำให้ผู้เรียนได้นำวิชาความรู้ทางด้านดนตรีมาใช้ฝึกฝนความสามารถในการปฏิบัติเครื่องมือเอกเพื่อใช้สร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี (กิริดี สุวัธนวิช,

2564) วิชาดนตรีปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจคุณค่าของดนตรีและสุนทรีย์ะที่เกิดขึ้นจากงานดนตรีได้อย่างแตกฉาน แบบฝึกทักษะทางดนตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนวิชาดนตรีปฏิบัติ รวมถึงใช้การฝึกซ้อมเพื่อทบทวนและพัฒนาฝีมือให้เกิดความชำนาญ (สุกรี เจริญสุข, 2552) นอกจากนี้ เนื้อหาของตำราเหล่านั้นจะอยู่ในรูปแบบของแบบฝึกหัดระดับกลางและสูง มีน้อยมากที่จะเป็นตำราที่เหมาะสมกับผู้เริ่มสนใจในดนตรี ไม่ได้เป็นตำราที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติเครื่องดนตรีสร้างเสียงได้อย่างมีคุณภาพ (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2551) และส่งผลกระทบต่อเนื้อไปยังวงดนตรีอื่น ๆ นอกเหนือจากวงโยธวาทิต ทำให้เกิดปัญหาด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็นด้วยเช่นกัน

ตำราในการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในประเทศไทยปัจจุบัน เริ่มมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีตำราเกี่ยวกับการปฏิบัติแซ็กโซโฟนทั้งคลาสสิกแซ็กโซโฟน และแจ๊สแซ็กโซโฟน โดยตำราเหล่านั้นอาจารย์หลายท่านได้พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นตำราภาษาไทยที่ดีและเหมาะสมกับบริบทการศึกษาดนตรีของประเทศไทย หากแต่ตำราเหล่านั้นเป็นตำราที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือในระดับมหาวิทยาลัยที่พอมีพื้นฐานทางด้านดนตรีมาบ้างแล้ว เนื่องจากเนื้อหาในบรรดาตำราดังกล่าว ได้มีการลงรายละเอียดทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตก และได้มีการใช้ศัพท์ทางดนตรีที่ค่อนข้างลึก เกินกว่าที่ผู้เริ่มฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตกในระดับพื้นฐานจะเข้าใจได้ง่าย เมื่อผู้วิจัยสังเกตเห็นปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้ค้นคว้าสืบเสาะหาตำราที่เป็นแบบฝึกพื้นฐานในเครื่องดนตรีอื่น ๆ ทั้งตำราจากต่างประเทศและตำราในประเทศไทย จนทำให้ผู้วิจัยพบตำราที่เหมาะสมกับการเริ่มต้นในฝึกการปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตก และเหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนดนตรีของประเทศไทย นั่นก็คือตำราของ เทรเวอร์ วาย (Trevor Wye) ที่ชื่อว่า “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute” เป็นตำราฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตกชนิดเครื่องเป่าลมไม้อย่าง “ฟลูต” (Flute)

ที่ผ่านมามีการวิจัยที่มีลักษณะของการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของ เทรเวอร์ วาย คือการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเนื้อหาและผลจากการเรียนฟลูตตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย” ของ วรพล กาญจน์วีระโยธิน (2560) ศึกษาในประเด็นของคุณภาพในการปฏิบัติฟลูต โดยมีประเด็นตามหนังสือ “Trevor Wye Practice Books for the Flute” 5 หัวข้อ ดังนี้ 1) โทน (Tone) 2) เทคนิค (Technique) 3) การออกเสียง (Articulation) 4) ความแม่นยำของเสียงและการทำเสียงระรัว (Intonation and Vibrato) 5) การใช้ลมและบันไดเสียง (Breathing and Scale) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติฟลูต ของเทรเวอร์ วาย จากตำรา “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute” พบว่า ตำราดังกล่าวได้พัฒนาเป็นแบบฝึกที่ครอบคลุมทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติฟลูต ตั้งแต่เริ่มต้นทำความรู้จักเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับ

เครื่องดนตรีตั้งแต่เริ่มต้นแบบฝึก การเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยเทรเวอร์ วาย ได้ให้ความสำคัญกับโทนเสียงเป็นอันดับแรก และกล่าวว่า “ถ้าหากปราศจากโทนเสียงที่ดี ก็ยากที่จะบรรเลงดนตรีได้ไพเราะ” (อ้างอิงใน วรพล กาญจนวีระโยธิน, 2560) นอกจากนี้ ยังสอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่จำเป็นไว้ในแบบฝึกทักษะแต่ละหัวข้อในตำรา ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติเครื่องดนตรีทำได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยตำราของ เทรเวอร์ วาย ที่กล่าวถึงเป็นที่นิยมไปทั่วโลก ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศกว่า 11 ภาษาด้วยกัน (วรพล กาญจนวีระโยธิน, 2560) ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าตำราการปฏิบัติฟลูตของเทรเวอร์ วาย มีประสิทธิภาพที่สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติฟลูตได้เป็นอย่างดี ด้วยแนวทางที่เทรเวอร์ วาย ได้วางไว้เพื่อให้การปฏิบัติเครื่องดนตรีอย่างฟลูต มีพื้นฐานในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดีได้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดจะนำเอาแนวทางดังกล่าว มาพัฒนาเป็นแบบฝึกเพื่อการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ในระดับเบื้องต้น ให้ผู้ใช้แบบฝึกได้เกิดทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนอย่างมีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของผู้สนใจศึกษาการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ซึ่งจะช่วยให้มีการฝึกที่เหมาะสมตามหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรี อีกทั้งยังช่วยให้มีรูปแบบในการเริ่มฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ด้วยประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ปฏิบัติเครื่องมือเอกอย่างแซ็กโซโฟน ที่ได้ใช้ตำราที่อิงกับวงโยธวาทิตมาตั้งแต่แรกเริ่มเล่นดนตรี อีกทั้งผู้วิจัยได้มีโอกาสในการสอนและฝึกซ้อมให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตในระยะหนึ่ง พบว่าในแง่ของตำราวิธีการเล่นแซ็กโซโฟน มีตำราจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่ได้รับการพัฒนาขึ้นต่างก็มีเนื้อหาที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีการฝึกที่ค่อนข้างยาก ดังนั้นผู้วิจัยคิดเห็นว่าควรที่จะพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติของแซ็กโซโฟน โดยนำเอาแนวทางของเทรเวอร์ วาย มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับแซ็กโซโฟน ด้วยเหตุปัจจัยที่ทั้งสองเครื่องดนตรีอย่างฟลูตและแซ็กโซโฟนนั้นมีระบบนิ้ว (Fingering) ที่คล้ายคลึงกัน และอยู่ในตระกูลเครื่องเป่าลมไม้ (Woodwind) เช่นเดียวกัน การพัฒนาแบบฝึกในลักษณะนี้ผู้วิจัยยังไม่พบนักวิชาการท่านใดได้ทำการวิจัยมาก่อน เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงนำเอาเนื้อหาบางส่วนของตำราเล่มนี้เป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติสำหรับแซ็กโซโฟน โดยนำรายละเอียดของตำรา มาแปลเป็นภาษาไทยและปรับให้คำศัพท์ที่เข้าใจง่าย สิ่งสำคัญที่สุด คือ เพื่อให้การปฏิบัติแซ็กโซโฟนเป็นพื้นฐานสำหรับใช้ปฏิบัติแซ็กโซโฟนในวงโยธวาทิต หรือวงดนตรีต่าง ๆ แม้กระทั่งต่อยอดเพื่อทำการฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับสูงขึ้นไปได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนระดับพื้นฐาน หลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย ที่ได้พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้รับการฝึกมีทักษะความสามารถในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนระดับพื้นฐาน โดยมีคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนหลังการใช้แบบฝึก ๙ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ผู้ใช้แบบฝึกมีความพึงพอใจกับแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า หรือผู้สนใจในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนด้วยความสมัครใจ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้
 - 1.1 เป็นนักเรียน นักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
 - 1.2 บุคคลทั่วไปที่สนใจในการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน
 - 1.3 ไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับดนตรีตะวันตก
 - 1.4 ยังไม่เคยปฏิบัติแซ็กโซโฟนมาก่อน
2. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย**

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- 2.1.1 แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

2.2.1 ทักษะในการปฏิบัติแซกโซโฟนของกลุ่มเป้าหมาย ในการปฏิบัติแซกโซโฟนอย่างมีคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) คุณภาพเสียง (Tone)
- 2) การออกเสียง (Articulation)
- 3) ความแม่นยำของเสียง (Intonation)
- 4) จังหวะ (Element of Time)

2.2.2 ความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟนตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซกโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

หัวข้อในการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน อ้างอิงจากตำรา “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute – Part One” (Trevor Wye, 1999) โดยมีเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังนี้

- บทที่ 1 ทำความรู้จักกับแซกโซโฟน (Saxophone)
- บทที่ 2 บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซกโซโฟน (Personality)
- บทที่ 3 สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory)
- บทที่ 4 เริ่มฝึกปฏิบัติแซกโซโฟน (Practice)
- บทที่ 5 เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody)
- บทที่ 6 ตัวโน้ต (Notation)
- บทที่ 7 การออกเสียงสำเนียง (Articulation)
- บทที่ 8 บันไดเสียง (Scales)

นิยามศัพท์เฉพาะ

แซกโซโฟน (Saxophone) หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าลมไม้ โดยมีขนาดที่เป็นที่นิยมอยู่ 4 ขนาด คือ โซปราโนแซกโซโฟน (Soprano Saxophone) อัลโตแซกโซโฟน (Alto Saxophone) เทเนอร์แซกโซโฟน (Tenor Saxophone) และบาริโตนแซกโซโฟน (Baritone Saxophone) ซึ่งเมื่อก้าวถึงแซกโซโฟน โดยตลอดการวิจัยครั้งนี้จะใช้ อัลโตแซกโซโฟนเป็นเครื่องดนตรีหลักในการศึกษาและการฝึกปฏิบัติ

ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน หมายถึง การทำให้แซ็กโซโฟนเกิดเสียง ด้วยวิธีการใช้ลมเป่าและอื่น ๆ เป็นการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยวัดได้จากแบบสังเกต ประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 4 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะทางการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ (Tone)
2. ทักษะในการออกเสียงอย่างชัดเจน (Articulation)
3. ทักษะในการควบคุมความแม่นยำของเสียง (Intonation)
4. ทักษะในการสร้างจังหวะที่ดี (Element of Time)

คุณภาพของเสียงหรือโทนเสียง (Tone Quality) หมายถึง ลักษณะของโทนเสียงดนตรีที่สร้างขึ้นมาโดยการปฏิบัติเครื่องดนตรีใด ๆ มีองค์ประกอบของ ความเข้มเสียง (Intensity) และสีสันของเสียง (Tone Color) การควบคุมลม (Air control) การวางรูปปาก (Embouchure)

การออกเสียง (Articulation) หมายถึง ความชัดเจนในการออกเสียง เพื่อสื่อสารด้วยเสียงเปรียบเสมือนให้เสียงออกมาเป็นคำพูด โดยกำหนดองค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการหายใจ (Breathing) การใช้ตัดลิ้น (Tonging) ความสั้น – ยาว ของโน้ต การเน้นเสียง (Accent)

ความแม่นยำของเสียง (Intonation) หมายถึง น้ำเสียงที่มีความเที่ยงตรงและแม่นยำสำหรับการสร้างระดับเสียงที่ถูกต้อง

จังหวะ (Element of Time) หมายถึง ความคงที่จังหวะในการบรรเลงแบบฝึก เช่น เสียงสั้น (Staccato) แบบแผนจังหวะ (Rhythmic Pattern) การนับจังหวะ (Pulse)

ผู้เริ่มต้น หมายถึง บุคคลทั่วไปที่สนใจเริ่มต้น (Beginner) ศึกษาการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน โดยมีเงื่อนไขของการคัดเลือกตามหัวข้อขอบเขตของการวิจัย ประเด็นการได้มาของกลุ่มเป้าหมาย โดยในการวิจัยครั้งนี้จะเรียกกลุ่มเป้าหมายว่า “ผู้รับการฝึก”

หลักการและแนวทางของเทรเวอร์ วาย (Trevor Wye) หมายถึง แนวทางในการสอนการปฏิบัติฟลูต และเนื้อหาในตำรา “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute” ของเทรเวอร์ วาย ที่ได้นำมาปรับใช้กับแซ็กโซโฟนใน การวิจัยในครั้งนี้ ผ่านการวิเคราะห์ จัดลำดับการฝึกก่อนและหลัง ให้เหมาะสมในการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

การปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย หมายถึง การฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามตำราการฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟนที่ได้พัฒนาขึ้นตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อให้ผู้รับการฝึก มีทักษะในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน โดยเนื้อหาสาระของแบบฝึกได้พัฒนาขึ้นโดยอ้างอิงจากตำราของเทรเวอร์ วาย ที่ชื่อว่า “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute”

แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย หมายถึง แบบฝึกทักษะที่ได้พัฒนาขึ้น โดยใช้แนวทางของเทรเวอร์ วาย เป็นต้นแบบมาประยุกต์ใช้กับแซ็กโซโฟน เพื่อสร้างทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนพื้นฐาน โดยมีเนื้อหาจำนวน 8 บท ดังนี้

- บทที่ 1 ทำความรู้จักกับแซ็กโซโฟน (Saxophone)
- บทที่ 2 บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Personality)
- บทที่ 3 สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory)
- บทที่ 4 เริ่มฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Practice)
- บทที่ 5 เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody)
- บทที่ 6 ตัวโน้ต (Notation)
- บทที่ 7 การออกเสียงสำเนียง (Articulation)
- บทที่ 8 บันไดเสียง (Scales)

แบบประเมินทักษะ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย เมื่อใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ประเด็น ดังนี้

1. คุณภาพของเสียง (Tone)
2. การออกเสียง (Articulation)
3. ความแม่นยำของเสียง (Intonation)
4. จังหวะ (Element of Time)

ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติ หรือความรู้สึกในทางที่ดี ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระของแบบฝึก จำนวน 5 ข้อ 2) สื่อการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 3) ครูที่ปรึกษา จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมด 13 ข้อ โดยทำการประเมินจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนตามแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) แบ่งระดับได้ 5 ระดับดังนี้ 5 มากที่สุด, 4 มาก, 3 ปานกลาง, 2 น้อย, 1 น้อยที่สุด

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ที่พัฒนามากจากแนวทางของเทรเวอร์ วาย โดยอ้างอิงจากหนังสือ “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute”
2. ผู้รับการฝึกจากแบบฝึก ฯ ที่ได้พัฒนาแล้ว เกิดทักษะในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ในระดับพื้นฐาน หรือสามารถบรรเลงบทเพลงอย่างง่าย หรือบทเพลงสั้น ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทาง แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น
 - 1.1 ประวัติและความเป็นมาของแซ็กโซโฟน
 - 1.2 ชนิดของแซ็กโซโฟน
 - 1.3 ส่วนประกอบของแซ็กโซโฟน
 - 1.4 ท่าทางในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน
 - 1.5 ท่าทางการถือแซ็กโซโฟน
 - 1.6 การวางมือและนิ้วมือ
 - 1.7 การจดปากในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน
 - 1.8 ทักษะพื้นฐานในการผลิตเสียงแซ็กโซโฟน
 - 1.9 การฝึกเสียงแซ็กโซโฟนให้มีคุณภาพที่ดี
 - 1.10 การฝึกความแม่นยำของเสียง
 - 1.11 การควบคุมลักษณะของเสียง
 - 1.12 การควบคุมจังหวะในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน
2. แนวคิด ทฤษฎี หรือแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย
 - 2.1 ประวัติของเทอร์เวอร์ วาย
 - 2.2. แนวทางการปฏิบัติฟลูต ของเทอร์เวอร์ วาย
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
 - 3.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 3.3 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
4. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ
 - 4.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ
 - 4.2 ความหมายของการประเมินทักษะปฏิบัติ
 - 4.3 หลักการของการประเมินการปฏิบัติ
 - 4.4 แนวทางการวัดทักษะการปฏิบัติ

- 4.5 ประเภทของเครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติ
- 4.6 การสร้างเครื่องมือประเมินทักษะการปฏิบัติ
- 4.7 การสร้างแบบตรวจสอบรายการ
- 4.8 การสร้างมาตรฐานประเมินค่า
- 4.9 การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 5.1. ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 5.3. วิธีการวัดและประเมินความพึงพอใจ
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การปฏิบัติแซกโซโฟนเบื้องต้น

ประวัติและความเป็นมาของแซกโซโฟน

แซกโซโฟน (Saxophone) ถูกคิดค้นในช่วงต้นปี ค.ศ. 1840 โดย ออดอล์ฟ แซ็ก มีชื่อจริงว่า Antoine-Joseph Sax (Adolphe Sax: 1814–1894) (สุกรี เจริญสุข, 2545) จนกระทั่งถูกพัฒนาจนสมบูรณ์และได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์เมื่อปี ค.ศ. 1846 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยออดอล์ฟ แซ็ก มีความตั้งใจที่จะประดิษฐ์เครื่องดนตรีชิ้นใหม่ โดยให้มีเสียงประสมระหว่างเครื่องลมไม้กับเครื่องลมทองเหลือง ซึ่งประดิษฐ์จากแก่นไม้ที่ประกอบนมใส่กับเครื่องทองเหลือง เรียกว่า ออฟพิคเลด (Ophicleide) จนในที่สุดปี ค.ศ. 1866 ก็สำเร็จเป็น “แซกโซโฟน” มีการใช้ลิ้นเดี่ยวเช่นเดียวกับคลาริเน็ต (Clarinet) จากนั้นเมื่อสิทธิบัตรของแซกโซโฟนได้หมดอายุ หลังจากนั้นนักแซกโซโฟนและผู้ผลิตได้ทำการปรับปรุงดัดแปลงแซกโซโฟน โดยผู้ผลิตชาวฝรั่งเศสได้ทำการขยายลำโพงออกและกว้างขึ้นเล็กน้อย เพิ่มจำนวนปุ่มกด เพื่อขยายช่วงเสียง (Range) ลงไปถึงโน้ตตัว Bb และในระยะต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 บริษัทเฮนรี เซลเมอร์ แห่งปารีสได้ซื้อกิจการของออดอล์ฟ แซ็ก ต่อจากลูกชายของเขาที่มาดำเนินการแทน และได้ผลิตแซกโซโฟนยี่ห้อเซลเมอร์ (Selmer) ครั้งแรกปี ค.ศ. 1920 (สุกรี เจริญสุข, 2545) แซกโซโฟนเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมาก เป็นเครื่องดนตรีที่ปฏิบัติได้ไม่ยากเมื่อเทียบกับเครื่องลมไม้อื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีน้ำเสียงที่เป็นเอกลักษณ์อย่างมาก ในการปฏิบัติแซกโซโฟนมีเทคนิคพื้นฐานที่สำคัญ คือ การใช้ลมเพื่อผลิตเสียง การใช้นิ้วกดเพื่อเปลี่ยนระดับเสียง และการใช้ลิ้นช่วยในการสั่นสะเทือนทำให้เกิดเสียง (วรินธร สีเสียดงาม, 2563)

ชนิดของแซ็กโซโฟน

ชนิดของแซ็กโซโฟน หรือ ตระกูลของแซ็กโซโฟนดั้งเดิมที่จดลิขสิทธิ์ไว้ในประเทศฝรั่งเศส ในขณะนั้นเทเนอร์แซ็กโซโฟนยังเป็นเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอยู่ในคีย์ Eb (อี-แฟลต) ถูกเรียกว่า บาริโตนแซ็กโซโฟน (อ้างอิงใน ภาธร ศรีกรานนท์, วรินธร สีเสียดงา, ผู้ให้สัมภาษณ์) ในปัจจุบันแซ็กโซโฟนที่นิยมใช้มี 4 ชนิด คือ 1) โซปราโนแซ็กโซโฟน (Soprano Saxophone) มีความถี่เสียงสูงที่สุด 2) อัลโต้แซ็กโซโฟน (Alto Saxophone) 3) เทเนอร์แซ็กโซโฟน (Tenor Saxophone) และบาริโตนแซ็กโซโฟน (Baritone Saxophone) มีความถี่เสียงต่ำที่สุด ประเภทของแซ็กโซโฟนที่มีการประพันธ์เพลงดนตรีคลาสสิกส่วนมากจะนิยมใช้อัลโต้แซ็กโซโฟน และแซ็กโซโฟนทั้ง 4 ชนิด จะถูกนำมาใช้บรรเลงในวงดนตรีสากลเกือบทุกประเภท และปฏิบัติได้หลากหลายแนวเพลง (วรินธร สีเสียดงา, 2563)

แซ็กโซโฟนทั้งตระกูลจะมีระบบนิ้วเหมือนกัน ต่างกันก็แค่ขนาดเท่านั้น การเปลี่ยนเครื่องมือจากชนิดหนึ่งไปยังอีกชนิดหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยากนัก พื้นฐานการวางปากมีส่วนที่เหมือนกัน เพียงแค่ปรับให้คูนเดียวกับเครื่องชนิดที่ใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าเท่านั้น (สุกรี เจริญสุข, 2545)

ส่วนประกอบของแซ็กโซโฟน

แซ็กโซโฟนทุกชนิดจะมีระบบนิ้วที่เหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่ขนาดของเครื่องเท่านั้น โดยมีส่วนประกอบดังนี้

1. ปากเป่า (Mouthpiece)
2. สายรัดลิ้น (Ligature)
3. ลิ้น (Reed)
4. ไม้ก๊อก (Cork)
5. คอแซ็กโซโฟน (Neck)
6. ปุ่มกด (Keys)
7. นิ้วด้านข้าง (Palm Key)
8. ลำตัวแซ็กโซโฟน (Body)
9. ปากลำโพง (Bell)

ท่าทางในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

ท่าทางในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนมีความสำคัญอย่างมาก สายคล้องคอควรปรับให้แซ็กโซโฟนพอดีกับการวางปากของผู้ปฏิบัติ หลังของผู้ปฏิบัติอยู่ในลักษณะท่าตรง ผ่อนคลาย

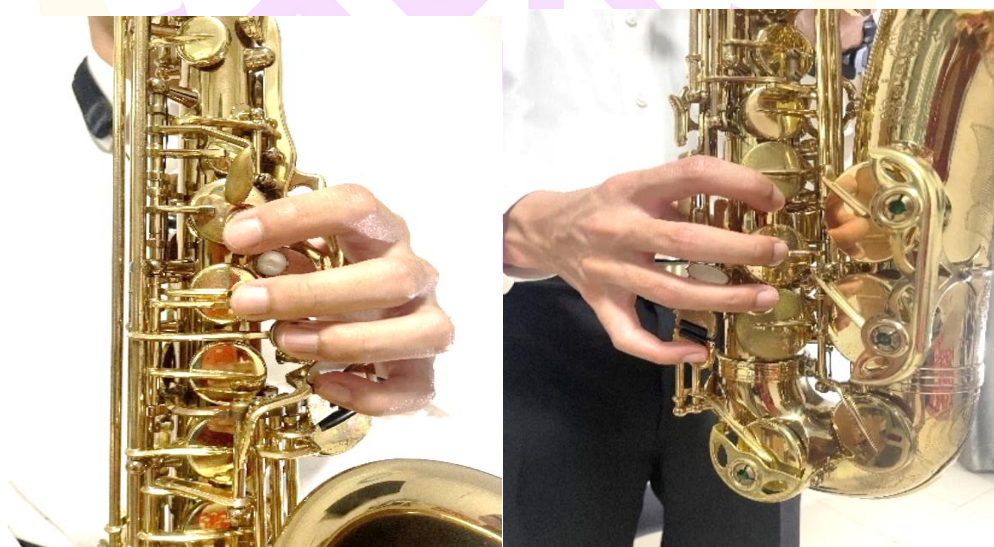
และเท้าควรแยกออกจากกันเล็กน้อย (วรินธร สีเสียดงาม, 2563) ท่าทางการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สามารถแบ่งออกได้ 2 แบบ ดังนี้

1. ท่ายืน ต้องให้น้ำหนักตั้งอยู่บนเท้าทั้งสองข้างอย่างเสมอกัน ปรับสายคล้องคอให้ได้ระดับที่พอดี ไม่ก้มหรือเงยมากเกินไป หลังตรง ไม่ยกไหล่ 1) ถือเครื่องไว้ด้านหน้าโดยให้ตัวเครื่องอยู่ตรงกลางลำตัวพอดี 2) ถือเครื่องไว้ด้านข้างโดยให้เครื่องอยู่ด้านขวาของลำตัว โดยส่วนล่างของแซ็กโซโฟนจะดันไปข้างหลัง ซึ่งการถือเครื่องลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของแซ็กโซโฟนและรูปร่างของผู้ปฏิบัติด้วย (Richard J. & Michael P., 2011)

2. ท่านั่ง ผู้ปฏิบัติต้องนั่ง 1/3 ของเก้าอี้ ควรให้ใบหน้าและหลังอยู่ในลักษณะตรง ไม่เกร็ง พยายามให้อยู่ในลักษณะธรรมชาติมากที่สุด ปรับสายคล้องคอให้ได้ระดับพอดี เท้าทั้งสองข้างวางบนพื้นอย่างผ่อนคลาย ซึ่งการถือเครื่องลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของแซ็กโซโฟนและรูปร่างของผู้ปฏิบัติด้วย

การวางมือและนิ้วมือ

การวางมือบนปุ่มกด (Key) ของแซ็กโซโฟน ควรวางมือแบบสบาย ไม่เกร็ง นิ้วหัวแม่มือซ้ายที่จะอยู่บนแป้นวางถัดจากปุ่ม Octave Key และควรวางไว้เพื่อให้สามารถใช้งานคู่กับการเคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว ซึ่งนิ้วของทั้งสองมือควรมีลักษณะโค้งเป็นรูปตัว C ราวกับถือแก้วน้ำ ในลักษณะที่ผ่อนคลาย ซึ่งในการวางตำแหน่งมือที่ดีเป็นสิ่งที่เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเทคนิคการใช้นิ้วต่าง ๆ ต่อไป (Ingham, 1998)

ภาพ 1 การวางมือบนปุ่มกด (Keys) ของแซ็กโซโฟน

ที่มา: Ingham, 1998

การจดปากในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Embouchure)

การวางปากหรือวิธีจดปาก ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Embouchure (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2552) ในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน หมายถึง การใช้อวัยวะบริเวณริมฝีปาก กล้ามเนื้อส่วนคาง และกล้ามเนื้อบริเวณรอบปาก ถ้ามีการวางปากที่ถูกต้องเป็นธรรมชาติ จะส่งผลต่อเสียงที่มีคุณภาพ และสามารถควบคุมแซ็กโซโฟนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อวัยวะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางปาก คือ ริมฝีปาก ฟัน กล้ามเนื้อรอบปาก และคาง (วรินทร์ สีเสียดงาม, 2563)

ภาพ 2 การจดปากในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Embouchure)

ที่มา: วรินทร์ สีเสียดงาม, 2563

ทักษะพื้นฐานในการผลิตเสียงแซ็กโซโฟน

การสร้างเสียงให้ต่อเนื่อง เป็นการฝึกปฏิบัติ(เป่า)โน้ตเสียงยาว โดยจินตนาการว่า กำลังร้องคำว่า “ฮา” (“HAH” ตามแบบของ Richard Ingham) โดยใช้ลมที่ต่อเนื่องเข้าไปในเครื่องผ่านลิ้น (Reed) ที่ติดอยู่กับปากเป่า (Mouthpiece) ความเร็วของลมทำให้เกิดการสั่นสะเทือนระหว่างลิ้นกับปากเป่า การรักษาเสียงให้ต่อเนื่องถือเป็นหลักของการใช้ลม และถือเป็นสิ่งแรกที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก (วรินทร์ สีเสียดงาม, 2563)

หลักการหายใจที่ดีคือพยายามทำให้ประโยคเพลงออกมาดีที่สุด และผู้ปฏิบัติต้องใช้เวลาในการฝึกหายใจอย่างมากเพื่อให้ได้คุณภาพเสียงที่ดี จะส่งผลต่อการพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ในขั้นต่อไปได้ โดยจะต้องฝึกฝนสม่ำเสมอ เพื่อให้อวัยวะ ตลอดจนกล้ามเนื้อที่มีความเกี่ยวข้องกับการหายใจเกิดความแข็งแรง

การออกเสียงเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งผลต่อการสร้างประโยคเพลงที่ไพเราะ มีโทนเสียงที่มีคุณภาพ และการจบหางเสียงของประโยคเพลงอย่างสมบูรณ์ (Ingham, 1988) เมื่อผู้ปฏิบัติฝึกการสร้างเสียงหรือระดับเสียงสูงต่ำแล้ว ผู้ปฏิบัติต้องรู้วิธีการปรับระดับเสียง และต้องทำการตรวจสอบคุณภาพเสียงที่มีการปรับเปลี่ยน อีกทั้งควรฝึกการฟังความแตกต่างของระดับเสียงเมื่อร่วมปฏิบัติกับผู้ปฏิบัติอื่น ๆ (Skornica, 1991)

การฝึกเสียงแซ็กโซโฟนให้มีคุณภาพที่ดี (Tone Quality) ไม่ว่าจะเป็นการฝึกแบบคลาสสิก หรือแจ๊ส ผู้ปฏิบัติควรฝึกลากเสียงยาว (Long tone) ในช่วงแรกของการพัฒนาให้ได้เสียงที่ดี ทำได้โดยการฝึกจากแบบฝึกที่มีทำนองง่าย ๆ เพราะเป็นการช่วยสร้างกล้ามเนื้อปากให้ค่อย ๆ แข็งแรง (Colwell and Hewit, 2011)

การฝึกความแม่นยำของเสียง (Intonation) ควรเริ่มฝึกปฏิบัติโดยทันทีที่เริ่มฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ฝึกในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม วรินทร์ สีเสียดงาม (2563) ได้ให้แนวทางสำหรับการฝึกความแม่นยำของระดับเสียงที่เป็นระบบ ในหนังสือการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้การเริ่มต้นในการฝึกได้มีการตระหนักถึงเรื่องความแม่นยำของระดับเสียง รวมไปถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของความแม่นยำระดับเสียง ดังนี้ (Kohut, 1996)

1. ควรตั้งค่าแซ็กโซโฟนในระดับความถี่ขั้นต้นที่ $A = 440$ ซึ่งเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพดี มักจะถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับน้ำเสียงที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องให้ผู้ปฏิบัติมีทักษะการบรรเลงและการฝึกสอดประสานด้วยตั้งแต่เริ่มต้น
2. ผู้สอนต้องแนะนำให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงความแตกต่างของความถี่เสียงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะปฏิบัติคนเดียวก็ตาม เสียงที่ได้ยินนั้น จะต้องมิลักษณะความกลมกลืนของเสียงเหมือนเครื่องเดียว หรือมีผู้ปฏิบัติคนเดียว
3. ผู้สอนควรสอนเรื่องความแม่นยำของระดับเสียง คู่กับการฟังไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รู้จักการฟังความถี่ของเสียง และเรียนรู้วิธีการฟังระดับเสียงและปรับให้ตรง
4. สอนให้ผู้ปฏิบัติรู้วิธีการเทียบเสียง (Tuning) ของแซ็กโซโฟน โดยการปรับปากเป่า

การควบคุมลักษณะของเสียง (Articulation) เป็นการแสดงรายละเอียดของการบรรเลงตัวโน้ตแต่ละตัวเพื่อให้ได้เสียงที่ถูกต้อง ทั้งในแง่ของความดัง-เบา สั้น-ยาว ของเสียง ความต่อเนื่องของเสียงและการหยุดเสียง ซึ่งจะช่วยให้เพลงที่ผู้ปฏิบัติอยู่นั้นฟังดูกระชับและเข้าใจได้ง่าย สำหรับการฝึกควบคุมลักษณะของเสียง มีอยู่ด้วยกัน 5 รูปแบบ (Kohut, 1996) ดังนี้ 1) การเชื่อมเสียง (Slur) 2) การยึดเสียง (Tenuto) 3) การเล่นค่าโน้ตปกติ 4) การเล่นเสียงสั้น 5) การเน้นเสียง (Accent)

การควบคุมจังหวะในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Element of Time)

มีอีกประเด็นที่จะต้องทำการใส่ใจและระมัดระวังที่สำคัญอีกประการ คือ การปฏิบัติให้ตรงกับจังหวะที่มีความเสถียร กล่าวคือให้เล่นอยู่บนจังหวะที่คงที่ ไม่ช้าหรือเร็วไป รวมทั้งเล่นด้วยความเร็วที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดไว้ ผู้รับการฝึกจะต้องมีอุปกรณ์ในการช่วยให้จังหวะที่เสถียรนั้นคือ “เมโทรโนม (Metronome)” โดยเมื่อทำการฝึกให้เปิดเครื่องกำหนดจังหวะประกอบด้วย จะช่วยให้ผู้รับการฝึกได้มีจังหวะการเล่นที่คงที่ และเมื่อทำการฝึกฝนไปอย่างต่อเนื่อง จะช่วยผู้รับการฝึกมีจังหวะที่ตรงได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเปิดเมโทรโนม และผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ผู้รับการฝึกสามารถฝึกตามแผนของแบบฝึก ๙ ในเรื่องของจังหวะได้อย่างมีคุณภาพ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า มีหลักการและการเริ่มฝึกปฏิบัติคล้ายคลึงกับเครื่องเป่าลมไม้ (Woodwind) เครื่องอื่น ๆ เช่น คลาริเน็ต ฟลูต ทรัมเป็ตและตาร่าหลายเล่ม มีแนวทางที่ไปในทิศทางเดียวกัน จะมีความแตกต่างกันเพียงแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาและการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

หลักการและแนวทางของเทรเวอร์ วาย (Trevor Wye's Process)

ประวัติของเทรเวอร์ วาย

เทรเวอร์ วาย (Trevor Wye) นักเป่าฟลูตชาวอังกฤษ ได้ศึกษาการปฏิบัติฟลูตอย่างจริงจังกับ เจฟฟรีย์ กิลเบิร์ต (Geoffrey Gilbert) และ มาร์เซล มอยส์ (Marcel Moyse) ทั้งสองเป็นนักฟลูตและและครูสอนฟลูตที่มีชื่อเสียงและได้แต่งตำราการเล่นฟลูตที่นิยมใช้ทั่วโลก ซึ่ง เทรเวอร์ วาย ก็ได้รับความรู้และอิทธิพลในการปฏิบัติฟลูตจากครูทั้งสอง และเทรเวอร์ วาย นอกจากจะเป็นนักเป่าฟลูต ก็ยังเป็นครูสอนฟลูตที่แต่งตำราสอนฟลูตที่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกระดับ และก็ได้ได้รับความนิยมใช้ทั่วโลกเช่นกัน ซึ่งในตำราของเทรเวอร์ วาย มีเนื้อหาและเทคนิคที่สามารถปฏิบัติได้อย่างง่ายดาย และมีคุณภาพของเสียงที่ดีได้ เขาได้กล่าวถึงรายละเอียด

การฝึกซ้อมและข้อเสนอแนะในแบบฝึกหัดตั้งแต่ระดับง่าย ไปถึงยากได้อย่างครบถ้วน (กาญจนวีระโยธิน, 2560) โดยหัวข้อในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติฟลูตจากหนังสือ “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute one” โดยจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

แนวทางในการฝึกปฏิบัติฟลูตของ เทรเวอร์ วาย

หนังสือ Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute – Part One มีไว้สำหรับการฝึกในรูปแบบรายบุคคลและการฝึกแบบกลุ่ม สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องมีครูสอน (Trevor Wye, 1999) และ วรพล กาญจนวีระโยธิน (2560) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติฟลูต ของเทรเวอร์ วาย ไว้ในงานวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โทนเสียง (Tone) เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการเล่นดนตรีทุกชนิด ถ้าหากปราศจากโทนเสียงที่ดี ก็ยากที่จะบรรเลงได้ไพเราะ (Trevor Wye, 1999) และในฟลูตนั้นยังส่งผลต่อเทคนิคในการเล่นดนตรีอื่น ๆ อีก เช่น การตัดลิ้น การเล่นเสียงที่ต่อเนื่องทั้งชิ้นคู่ที่มีเสียงใกล้เคียงกันและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเล่นเสียงที่มีชิ้นคู่ที่ห่างกันและมีความยากมากขึ้น ผู้เล่นจะไม่สามารถทำให้เสียงต่อเนื่องกันได้ดีถ้าไม่ได้ผ่านการฝึกและเข้าใจในเรื่องของโทนเสียง

2. เทคนิค (Technique) เป็นกลุ่มแบบฝึกหัดที่เน้นเรื่องการฝึกเทคนิคความคล่องตัวของนิ้วในการไล่เสียงในรูปแบบต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกรูปแบบการเล่น เพื่อให้นิ้วทุกนิ้วมีความคล่องตัวมากที่สุด กล้ามเนื้อนิ้วมือของนักฟลูตควรได้รับการฝึกเพื่อให้นิ้วขยับได้อย่างอิสระ

3. การออกเสียง (Articulation) เทรเวอร์ วาย กล่าวว่าวิธีการออกเสียงและควบคุมลักษณะของเสียงนั้น เป็นเหมือนน้ำเสียงของดนตรี แม้ว่าคุณจะมีแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีดีเพียงใด แต่ก็ไม่สามารถสื่อสารกับผู้ฟังได้ หากไม่มีการควบคุม ลักษณะของเสียงที่ดี ในบทนี้เทรเวอร์ วาย ได้แยกลักษณะของเสียงออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้

4. การเล่นสเลอร์ (Slur) การเล่นสเลอร์ของดนตรีในแต่ละยุคและในแต่ละประเทศนั้นมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่สำคัญคือผู้ฝึกต้องมีความเข้าใจบทบาทของการเล่นสเลอร์ในเครื่องเป่า และที่สำคัญยิ่งกว่าคือ ต้องเข้าใจบทบาทของการเล่นสเลอร์ในภาษาดนตรี เทรเวอร์ วาย ได้กล่าวเกี่ยวกับการเล่นสเลอร์ว่า “การเชื่อมเสียงสองเสียงจำให้มีความสำคัญของโน้ตตัวแรกเพิ่มขึ้นและตัวที่สองลดลง”

5. แบบฝึกการตัดลิ้นแบบ Single Tonguing คือการเริ่มเสียงโดยเอาลิ้นวางตำแหน่งที่เหนือฟันบนก่อนที่จะเป่าออกไปคล้ายเสียงพูดตัวอักษร T ใช้ในกรณีที่ผู้เล่นต้องการทำเสียงสั้นหรือการเริ่มเสียงแบบคมชัด การตัดลิ้นลักษณะนี้เป็นลักษณะเสียงที่สำคัญที่สุดในบรรดาลักษณะเสียงทั้งหมด เทรเวอร์ วาย ยังกล่าวอีกว่า “การเล่น Single Tonguing ให้เร็ววันนั้นต้องมี

ความ ‘เต็ง’ (Bounce) กระดอน” ให้ฝึกใช้กระบังลม ซึ่งต้องได้รับการฝึกให้เริ่มและหยุดได้อย่างรวดเร็ว

ความแม่นยำของเสียง (Intonation) คือการควบคุมระดับเสียงไม่ให้เพี้ยนสูงหรือต่ำจากที่ควรจะเป็น รวมถึงเทคนิคการเขย่าเพื่อให้เกิดความไพเราะ ซึ่งจัดเป็นเทคนิคขั้นสูงและมีความละเอียดอ่อน ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในการฝึกมาก โดยเฉพาะอินโตนะชั่นที่มีรายละเอียดมาก ยกตัวอย่างในโน้ตตัวหนึ่งผู้เล่นจะต้องเล่นในระดับเสียงที่สูงไม่เท่ากันในแต่ละสถานการณ์

การหายใจ (Breathing) แบบออกเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) การหายใจกับร่างกาย และการหายใจกับประโยคเพลง โดยการหายใจกับร่างกาย เทรเวอร์ วาย ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการหายใจกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ว่า กระบังลมของมนุษย์เป็นกล้ามเนื้อที่มีรูปร่างคล้ายโดม ในเวลาปกติเมื่อหายใจเข้า กระบังลมจะเคลื่อนตัวลงกลายเป็นรูปทรงแบนเพื่อขยายพื้นที่ให้กับปอด และเมื่อหายใจออกกระบังลมก็จะหดตัวกลับมาเป็นรูปเดิม ข้อควรระวังในการหายใจ คือ ไม่ยกไหล่ขณะหายใจเข้า เนื่องจากจะทำให้ลำคอบีบตัวและไม่สามารถควบคุมลมให้ได้ดี วิธีฝึกที่เทรเวอร์ วาย แนะนำ คือให้ผู้ฝึกวางมือบนหน้าท้องและสังเกตขณะหายใจเข้า หน้าท้องต้องใหญ่ขึ้น และเล็กลงเมื่อหายใจออก 2) การหายใจและประโยคเพลง เทรเวอร์ วาย กล่าวโดยรวมว่า การหายใจเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีที่แสดงออกมา การเลือกจุดหายใจที่ถูกต้องและเหมาะสมอาจส่งผลให้ทำการสื่ออารมณ์เพลง ทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร การกำหนดเครื่องหมายหายใจในบทเพลงนั้นมีความสำคัญ เช่น การมีส่วนช่วยในการกำหนดประโยคเพลง การแสดงความหมาย วรรคตอน และความสั่นไหวของสิ่งที่ผู้เล่นต้องการสื่อออกมา เพราะฉะนั้นผู้เล่นควรตระหนักถึงความสำคัญในการกำหนดเครื่องหมายหายใจในเพลงเพลงเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามการหายใจในแต่ละบทเพลงและผู้เล่นแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น เทรเวอร์ วาย จึงได้เพิ่มข้อแนะนำและข้อสังเกต จุดที่ผู้เล่นสามารถหรือ ควรจะหายใจไว้ดังนี้

1. ผู้เล่นควรเขียนเครื่องหมายในจุดที่ควรจะหายใจ โดยมีแนวทำนองหรือแนวเสียงประสานเป็นจุดเปลี่ยน
2. ไม่ควรแบ่งลมหายใจเป็นขนาดจังหวะที่เท่ากันเสมอ แต่ให้แบ่งตามวรรค อย่างไรก็ตามผู้เล่นสามารถหายใจสั้น ๆ ระหว่างวรรคและทำให้วรรคดนตรียังต่อเนื่องอยู่ได้เช่นกัน
3. ฝึกหายใจให้เร็ว
4. ทำให้ความยาวของลมหายใจของผู้เล่น เข้าเป็นส่วนหนึ่งกับการแสดงอารมณ์ของดนตรี

5. โน้ตตัวสุดท้ายก่อนการหายใจ ไม่จำเป็นจะต้องเบาลงเสมอไป เนื่องจากเป็นการทำลายความต่อเนื่องและความสวยงามในการเล่น

6. โน้ตที่เล่นหลังการหายใจควรจะต้องต่อเนื่องกับโน้ตก่อนหน้า เพื่อเพิ่มความงามทางดนตรีให้มากขึ้น

จากแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย ที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรพล กาญจนวีระโยธิน ได้ศึกษาและกล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตำราของเทอร์เวอร์ วาย อีกเล่ม คือ Trevor Wye Practice Book for the Flute ได้แยกองค์ประกอบของการฝึกทักษะฟลูต ออกเป็น 5 ส่วน แต่ละส่วนเป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติฟลูต ดังนี้ 1) โทน 2) เทคนิค 3) การออกเสียง 4) ความแม่นยำของเสียงและการทำเสียงระรัว 5) การหายใจและบันไดเสียง เพื่อให้ได้เสียงที่ดีมีคุณภาพ โดยเทอร์เวอร์ วาย ได้สร้างแบบฝึกทักษะขึ้นมาเพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติฟลูต โดยบูรณาการ องค์ประกอบเหล่านี้ให้อยู่ในแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยนำมาเป็นหลักในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน โดยงานวิจัยครั้งนี้ได้แยกองค์ประกอบของการฝึกทักษะพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. ทักษะทางด้านการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ (Tone)
2. ทักษะในการออกเสียงอย่างชัดเจน (Articulation)
3. ทักษะในการควบคุมความแม่นยำของเสียง (Intonation)
4. ทักษะในการสร้างจังหวะที่ดี (Element of Time)

ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 หัวข้อ จะอยู่ในแบบฝึกทุก ๆ บท ของแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนที่ได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายว่า แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกหัดสำหรับใช้เป็นตัวอย่างปัญหา และมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

Simpson (1972) กล่าวว่า Psychomotor skill เป็นการประสานสัมพันธ์ในการเคลื่อนไหวและการใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว ซึ่งการพัฒนาทักษะเหล่านี้ต้องได้รับการฝึกและมีการประเมินในมิติของความเร็ว ความแม่นยำ ระยะทาง ขั้นตอนหรือเทคนิคการทำงาน ส่วนคำว่า Practical skill เน้นการปฏิบัติที่อาศัยความสามารถทางสมอง เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ ส่วนคำว่า Performance เน้นการแสดงผลหรือการทำงาน

ตามกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความสามารถทางสมอง และจิตใจนอกเหนือจากการเคลื่อนไหวทางร่างกาย เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การวาดภาพ เป็นต้น

อภิชาติ อนุกุลเวช (2551) กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติเป็นความสามารถความชำนาญของกล้ามเนื้อ ที่กระทำออกมาอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็ว ที่ต้องอาศัยการฝึกหัดอย่างเหมาะสม จึงจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติ

ประภาพร ถิ่นอ่อนง (2553) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า หมายถึงสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น

สมศรี อภัย (2553) กล่าวว่า เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถของแต่ละคน ก่อให้เกิดความชำนาญในการแก้ปัญหา อีกทั้งเป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนการสอนของครู

ณัฐชา อักษรเดช (2554) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้อันสร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายที่แน่นอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำจริง เป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี และนำการเรียนรู้และความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้

ศนิศร ศรีประไพ (2555) ให้ความหมายว่า แบบฝึกหัด หรือชุดการฝึก คือ งานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อฝึกทักษะและทบทวนความรู้ ที่ได้เรียนไปแล้ว ให้เกิดความชำนาญ ถูกต้อง คล่องแคล่ว จนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาได้โดยอัตโนมัติ

บุญนำ เกษี (2556) ให้ความหมายว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น และผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตัวเองได้

สุวิมล ว่องวานิช (อ้างอิงใน กฤชยาภาณุจณ์ โดพิทักษ์ (2562) สรุปว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติหรือการปฏิบัติมักกล่าวถึงคำเฉพาะ 3 คำ ได้แก่ คำว่า Psychomotor skill คำว่า Practical skill และคำว่า Performance ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเหมือนกัน หากแต่มิ่นัยแตกต่างกันเล็กน้อย โดย Psychomotor skill เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายแบบพื้นฐานที่เป็นกลไกของอวัยวะและกล้ามเนื้อ

ประวีณา เขี่ยมยี่สุน (2564) กล่าวถึงทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะพิสัย เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะของร่างกาย รวมทั้งการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อ หรือด้านประสาทและกล้ามเนื้อ ทักษะพิสัยรวมอยู่ในการเรียนรู้ทุกอย่าง เช่น การวาดรูป การพูด ตลอดจน

การใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การพิมพ์ การใช้เครื่องคิดเลข ความสามารถในการปฏิบัติหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อวัยวะหรือกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประสานกับจิตใจและสมอง เช่น การเดินและการรำ การอ่านทำนองเสนาะ การวาดภาพ การเล่นเกมดนตรี เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัดได้ว่า เป็นสื่อกลางที่จะสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือการสร้างทักษะทางด้านใดด้านหนึ่งตามที่คุณพัฒนาหรือสร้างแบบฝึกต้องการ เพื่อให้ได้ซึ่งความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา การฝึกทักษะใด ๆ ก็ตามจะต้องมีการทำซ้ำ ทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ทักษะที่มีความชำนาญในการนำไปใช้กับงานของตนเอง มีการไล่ระดับการฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก หรือจากแบบฝึกทักษะที่มีเนื้อหาน้อยไปหาเนื้อหาที่มากขึ้น และจากที่มีความซับซ้อนน้อยไปจนถึงแบบฝึกที่มีความซับซ้อนมาก โดยผู้ที่พัฒนาแบบฝึกจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำเอาแบบฝึกทักษะไปใช้กับผู้รับการฝึกทักษะต่อไป

ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกทักษะ มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ดวงมณี กัมพะยอม (2551) กล่าวไว้ว่า

1. สำรวจสภาพปัญหาความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละจุดประสงค์
2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกให้ชัดเจน
3. วิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ ว่าประกอบด้วยอะไร
4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้อันประกอบด้วย การใช้สิ่งเร้าเพื่อตอบสนองของความพอใจ
5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง
6. สร้างแบบฝึกหัด
7. นำแบบฝึกหัดที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

ข้อบกพร่องก่อนนำไปทดลองกับผู้เรียน

8. จัดพิมพ์หรือสำเนาแบบฝึกเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้

ธีรภรณ์ ทรงประศาสน์ (2551) กล่าวไว้ว่า

1. สำรวจสภาพปัญหาความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอน
2. กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน
3. วิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์
4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้
5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกทักษะ

ศศิพิมพ์ ศรีกิจ (2551) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหา

3. นำแบบฝึกหัดไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง

4. ปรับปรุงแก้ไข

5. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง ก่อนนำไปใช้

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการพัฒนาหรือการสร้างแบบฝึกทักษะในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปและมีขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกฯ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ของเทรเวอร์ วาย

2. การวิเคราะห์เนื้อหาจาก Trevor Wye A Beginner's Book for the Flute

3. พัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น จากหนังสือ Trevor Wye A Beginner's Book for the Flute

4. นำแบบฝึกเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

5. ปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบฝึกที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ

7. ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ต่อไป

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังต่อไปนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2550) ได้สรุปไว้ว่า

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะ

3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. พัฒนาความรู้สำหรับการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สินธพานนท์ (2551) กล่าวว่า

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน การเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

2. แบบฝึกจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คงทน สามารถฝึกทันทีหลังจากจบบทเรียน หรือฝึกซ้ำ ๆ หลายครั้งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แม่นยำ

3. เป็นเครื่องมือในการวัดผลหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อตรวจสอบความรู้ของตนเอง

4. ช่วยเสริมบทเรียนหรือคำสอนของครู นอกเหนือจากบทเรียน
5. ฝึกได้เป็นรายบุคคล ไม่จำกัดเวลาและสถานที่
6. ลดภาระการสอนของครู ไม่ต้องทบทวนความรู้ตลอดเวลา
7. เป็นการฝึกความรับผิดชอบของผู้เรียน
8. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

สมศรี อภัย (2553) กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดความชำนาญในการแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนและการสอนของครู

จากการศึกษาประโยชน์ของแบบฝึกทักษะจากนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ผู้วิจัยได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึกทักษะได้ว่า แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด หรือแบบฝึกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึก จะช่วยให้ผู้รับการฝึกตามแบบฝึก เกิดทักษะความสามารถได้ ลดภาระการเรียนการสอนแบบท่องจำ ช่วยให้ผู้รับการฝึกหรือผู้เรียนนั้นเกิดทักษะด้วยการฝึกฝนด้วยตนเอง ผ่านแบบฝึกที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ลดปัญหาในการเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ แบบฝึกทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกทักษะดังกล่าว ยังสามารถดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมจากการสอบถามครูและผู้รู้นอกเวลาเรียนได้อีกด้วย

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ

ความหมายของทักษะการปฏิบัติ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายและรายละเอียดของทักษะการปฏิบัติ เป็นการแสดงความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

Simpson (1972) กล่าวว่า Psychomotor skill เป็นการประสานสัมพันธ์ในการเคลื่อนไหว และการใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว ซึ่งการพัฒนาทักษะเหล่านี้ต้องได้รับการฝึก และมีการประเมินในมิติของความเร็ว ความแม่นยำ ระยะทาง ขึ้นตอนหรือเทคนิคการทำงาน ส่วนคำว่า Practical skill เน้นการปฏิบัติที่อาศัยความสามารถทางสมอง เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ ส่วนคำว่า Performance เน้นการแสดงออกหรือการทำงานตามกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความสามารถทางสมอง และจิตใจนอกเหนือจากการเคลื่อนไหวทางร่างกาย เช่น การเล่นดนตรี การร้องเพลง การวาดภาพ เป็นต้น

อภิชาติ อนุกุลเวช (2551) กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติเป็นความสามารถความชำนาญของกล้ามเนื้อ ที่กระทำออกมาอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็ว ที่ต้องอาศัยการฝึกหัดอย่างเหมาะสม จึงจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติ

สุวิมล ว่องวานิช (อ้างอิงใน กฤตยาภาณจน์ โตพิทักษ์, 2562) สรุปว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติหรือการปฏิบัติมีกล่าวถึงคำเฉพาะ 3 คำ ได้แก่ คำว่า Psychomotor skill คำว่า Practical skill และคำว่า Performance ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเหมือนกัน หากแต่มีนัยแตกต่างกันเล็กน้อย โดย Psychomotor skill เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายแบบพื้นฐานที่เป็นกลไกของอวัยวะและกล้ามเนื้อ

ประวีณา เขี่ยมยี่สุน (2564) กล่าวถึงทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะพิสัย เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะของร่างกาย รวมทั้งการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อ หรือด้านประสาทและกล้ามเนื้อ ทักษะพิสัยรวมอยู่ในการเรียนรู้ทุกอย่าง เช่น การวาดรูป การพูด ตลอดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การพิมพ์ การใช้เครื่องคิดเลข ความสามารถในการปฏิบัติหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อวัยวะหรือกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประสานกับจิตใจและสมอง เช่น การเดินและการรำ การอ่านทำนองเสนาะ การวาดภาพ การเล่นดนตรี เป็นต้น

จากความหมายของทักษะการปฏิบัติ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทักษะการปฏิบัติเป็นการใช้ร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อ เคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการแสดงออก โดยมีการประสานกันระหว่าง สมอง จิตใจ และร่างกายได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งการพัฒนาทักษะเหล่านี้ต้องได้รับการฝึกฝนจนกลายเป็นทักษะขึ้น เช่น การเล่นดนตรี การร้องเพลง การเดินรำ หรือการเขียน การวาดภาพระบายสี แม้กระทั่งการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น

ความหมายของการประเมินทักษะการปฏิบัติ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินทักษะการปฏิบัติ ไว้ดังนี้

Miller et al. (2009) ได้กล่าวว่า การประเมินทักษะการปฏิบัติเป็นการประเมินประสิทธิผลของกระบวนการ หรือขั้นตอนที่ใช้ เช่น กระบวนการเก็บข้อมูล หรือการใช้เครื่องมือ เป็นต้น และการประเมินผลงาน ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนั้น ๆ เช่น การเขียนรายงาน หรือการสร้างสร้งงานศิลปะ เป็นต้น

Lane (2010) ได้ให้ความหมายของการประเมินทักษะการปฏิบัติไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะหรือสมรรถนะในการสร้างสรรค์ผลผลิต การตอบข้อสอบ หรือการนำเสนอผลงาน โดยจำเป็นต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน

Brookhart (2015) กล่าวว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานหรือแสดงกระบวนการทำงาน หรือทั้งสองประการ โดยใช้การสังเกตและการตัดสินที่อิงตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อประเมินคุณภาพงานของผู้เรียน

Simpson (1972) ให้ความหมายของคำว่า Psychomotor skill เป็นการเคลื่อนไหวทางกายภาพ การประสานสัมพันธ์ในการเคลื่อนไหวและการใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว ซึ่งการพัฒนาทักษะเหล่านี้ต้องได้รับการฝึก และมีการประเมินในมิติของความเร็ว ความแม่นยำ ระยะทาง ขึ้นตอนหรือเทคนิคการทำงาน ส่วน Practical skill และ Performance มีความหมายไปในทางเดียวกันกับ สุวิมล ว่องวานิช

สุวิมล ว่องวานิช (2546) กล่าวว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติหรือการปฏิบัติ มักกล่าวถึงคำศัพท์เฉพาะ 3 คำ ได้แก่ Psychomotor skill, Practical skill, Performance ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติเหมือนกัน หากแต่มีนัยแตกต่างกันเล็กน้อย โดย Psychomotor skill เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายแบบพื้นฐานที่เป็นกลไกของอวัยวะและกล้ามเนื้อ ส่วนคำว่า Practical skill เน้นการปฏิบัติที่อาศัยความสามารถทางสมอง เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคำนวณ ส่วน Performance เน้นการแสดงออกหรือการทำงานตามกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความสามารถทางสมอง และจิตใจนอกเหนือจากการเคลื่อนไหวทางร่างกาย เช่น การเล่นดนตรี การร้องเพลง การวาดภาพ เป็นต้น

สร้อยญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์ (2563) สรุปไว้ว่า การประเมินทักษะการปฏิบัติ เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเนื้อหามาประยุกต์ใช้ ผ่านการแสดงความสามารถ ทักษะ หรือสมรรถนะในการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทำงาน ผลงานหรือทั้งกระบวนการและผลงาน โดยใช้การสังเกตและการตัดสินที่อิงตามเกณฑ์ (Criteria) หรือเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อประเมินคุณภาพงานของผู้เรียน

จากความหมายของการประเมินทักษะการปฏิบัติที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินทักษะการปฏิบัติ เป็นการให้คะแนนเพื่อเป็นการวัดคุณภาพผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นผ่านกระบวนการสร้างทักษะการปฏิบัติ จากแบบฝึกทักษะการปฏิบัติที่ผู้สอนพัฒนาหรือสร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์การตัดสินที่กำหนดไว้อย่างมีหลักการและความเหมาะสม

หลักการของการประเมินการปฏิบัติ

การออกแบบการประเมินการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงหลักการของการประเมินการปฏิบัติ ดังนี้

Wiggins (1998) กล่าวไว้ว่า 5 ข้อ ดังนี้

1. การประเมินการปฏิบัติต้องประเมินให้ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนั้นก่อนวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจะต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ โดยระบุให้ชัดเจนว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือทำอะไรได้ และทำได้ในระดับใด และวางแผนการประเมินการปฏิบัติโดยกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจน

2. กำหนดงานให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงานที่มอบหมายให้ ต้องเป็นงานที่ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถ นอกจากนี้ครูต้องเข้าใจหรือสามารถระบุขั้นตอน ลำคัญของภาระงานที่จะมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้การออกแบบภาระงาน สอดคล้องกับเป้าหมายได้

3. การสร้างความยุติธรรมในการประเมินผล ซึ่งทำได้โดย

3.1 กำหนดขอบข่ายของงานให้ชัดเจน

3.2 กำหนดเงื่อนไข หรือข้อกำหนดในการปฏิบัติให้ชัดเจน

3.3 มอบหมายงาน หรือใช้สถานการณ์ในการมอบหมายงานให้เหมือนกัน

4. ครูต้องระบุได้ว่าประเด็นสำคัญหรือองค์ประกอบที่สำคัญของภาระงานที่มอบหมาย ให้แก่ผู้เรียนคืออะไร มีวิธีการประเมินหรือเกณฑ์การให้คะแนนอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็น สิ่งจำเป็นที่ครูต้องรู้และใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน อย่างเป็นปรนัย และมีความตรง

5. การประเมินการปฏิบัติควรพิจารณาตัดสินจากหลาย ๆ องค์ประกอบ ทั้งความถนัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงจะทำให้สามารถทำนายอนาคตหรือ ความสำเร็จของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้อาจจะใช้ภาพถ่ายหรือวิดีโอเพื่อช่วยให้ การประเมินเป็นไปอย่างถูกต้องต่อเนื่อง เช่น การประเมินความสามารถในการแสดงท่ารำ (กฤษยากาญจน์ โต้พิทักษ์, 2562)

จากหลักการของการประเมินการปฏิบัติ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นการประเมินที่ออกแบบ เพื่อวัดหรือทดสอบความสามารถของผู้เรียน ว่ามีการใช้ความรู้หรือประสบการณ์ในการนำมา ประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีการประเมินทั้งคุณภาพของผลงานและ กระบวนการ มีเกณฑ์การวัดและการให้คะแนนอย่างชัดเจน ออกแบบการประเมินให้ตรงตาม เป้าหมาย

แนวทางการวัดทักษะการปฏิบัติ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวทางการวัดทักษะการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย ไว้ดังนี้

สังวรณั ังคระโทก (2557) กล่าวไว้ว่า การวัดทักษะพิสัยจะวัดจากการให้ผู้ที่ถูกวัด แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติให้ดู เพื่อให้ผู้ประเมินทำการสังเกตเพื่อวัดผล และตัดสินใจระดับ ความสามารถในการปฏิบัติว่าสามารถทำได้เท่าใด ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ โดยผลการปฏิบัติ ของผู้ถูกวัดเป็นผลของความสามารถทางสมอง และความสามารถทางกายผสมกัน ก่อนการวัด ทักษะพิสัย ผู้ทำการวัดต้องมีความเข้าใจประเด็นหรือมิติของทักษะพิสัยที่ต้องการวัดเป็นอย่างดี จึงจะสามารถออกแบบการวัดให้เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผลการวัดมีความตรงและนำไปใช้ได้ อย่างเหมาะสม

ดารณี ะงับทุกข์ (2558) กล่าวไว้ว่า แบบวัดภาคปฏิบัติ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติที่แสดงออกด้วย การกระทำ ภายใต้สถานการณ์ที่อาจจะอยู่ในรูปแบบของขั้นเตรียมปฏิบัติ ขั้นกระบวนการ ปฏิบัติ และขั้นผลการปฏิบัติที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ

ณัฐศรีณั ย์ ทฤษฏีคุณ (2564) แนวทางการวัดและประเมินผลของทักษะการปฏิบัติ แช็กโซโฟน ต้องมีการสร้างประเด็นของเกณฑ์ที่จะวัดและประเมินผลต่าง ๆ ไว้ เพื่อเป็นแนวทาง ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ แล้วใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล อาจมีการวัดและประเมินผล ตามลำดับขั้นความสามารถของผู้รับการฝึกได้ตั้งแต่ 3-6 ลำดับขั้น ความสามารถในแต่ละ ลำดับขั้นนั้น ไม่นิยมการให้เกรดที่แสดงว่าสอบตก หรือการให้เป็น 0 คะแนน เว้นแต่บางกรณี ที่ ผู้ประเมินพบว่า ทักษะ เนื้อหาที่ใช้ในการประเมินนั้น ผู้ถูกประเมิน สมควรที่จะได้รับคะแนน เป็น 0 หรือสอบตก

เรื่อง แนวทางการวัดและประเมินผลทักษะการบรรเลงตามสภาพจริงสำหรับวงดุริยางค์ เครื่องลม มีวัตถุประสงค์เพื่อนำหลักการที่เป็นองค์ประกอบ 4 ส่วน ของทักษะการบรรเลงแบบ รวมวงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ประกอบไปด้วย คุณภาพเสียง เทคนิค ความถี่เสียง และ การสื่อสารอารมณ์ของบทเพลง โดยนำองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนดังกล่าวมาจัดสร้างเป็น เครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลทักษะการบรรเลง รวมวงของวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับนักเรียนในประเทศไทย และสามารถทราบถึงระดับ ความสามารถแลค้คุณภาพของการบรรเลงรวมวงแบบภาพรวม และทำให้ทราบถึงการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขทักษะที่เกิดขึ้นจากผลของการวัดและประเมินดังกล่าว ไปพัฒนาทักษะการฝึกซ้อม ได้ตรงเป้าหมายและชัดเจนมากขึ้น (ณัฐศรีณั ย์ ทฤษฏีคุณ, 2564)

ประเภทของเครื่องมือประเมินทักษะการปฏิบัติ

เครื่องมือวัดและประเมินผลทักษะการปฏิบัติ ได้มีนักการศึกษาจำแนกไว้ ดังนี้

กมลวรรณ ตังธนากานนท์ (2559) ได้จำแนกเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือประเภทที่ใช้การทดสอบ และเครื่องมือประเภทไม่ใช้การทดสอบ โดยเครื่องมือประเภทที่ใช้การทดสอบ ประกอบด้วย แบบทดสอบข้อเขียนที่ใช้ในการวัดทักษะการปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และแบบทดสอบที่ใช้อธิบายกระบวนการทำงานหรือกระบวนการแก้ปัญหา 2) แบบทดสอบปากเปล่า จะใช้แบบทดสอบนี้เมื่อต้องการวัดเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการวัดการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยให้สมาชิกสอบปากเปล่าทีละคน เป็นต้น เครื่องมือประเภทที่ไม่ใช้การทดสอบ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต การปฏิบัติงาน ประเภทของเครื่องมือวัดทักษะการปฏิบัติ จึงมีลักษณะเป็นแบบประเมินที่ใช้ประกอบการสังเกตของผู้ประเมิน แบ่งตามลักษณะการประเมิน ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประเมินค่า (rating scale) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (scoring rubric) (กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์, 2563)

ประวีณา เขี่ยมยี่สุน (2564) เครื่องมือวัดและประเมินผลทักษะการปฏิบัติ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือประเภทที่ไม่ใช้การทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต การปฏิบัติงาน ประเภทของเครื่องมือวัดทักษะพิสัยจึงมีลักษณะเป็นแบบประเมินที่ใช้ประกอบการสังเกตของผู้ประเมิน แบ่งตามลักษณะการประเมินได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประเมินค่า (rating scale) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (scoring rubric)

สรุปได้ว่า ประเภทเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้การทดสอบ 2) เครื่องมือที่ไม่ใช้การทดสอบ เครื่องมือที่ใช้การทดสอบในการวัดและประเมินการปฏิบัติจะเป็นลักษณะของการทดสอบ (Test) ส่วนเครื่องมือที่ไม่ใช้การทดสอบ จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต เช่น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating scale) การให้คะแนนแบบรูบริค (scoring rubric)

การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ

การประเมินการปฏิบัติวิธีส่วนใหญ่จะใช้การสังเกตเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการสังเกตการเตรียมการ กระบวนการ ผลงาน หรือนิสัยการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือประกอบการสังเกต ซึ่งอยู่ในรูปของแบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานค่า หรือเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค

การสร้างแบบตรวจสอบรายการ

การสร้างแบบตรวจสอบรายการมีขั้นตอน (กฤษฎากาญจน์ โดพิทักษ์, 2560) ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการปฏิบัติเพื่อกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติ
2. เขียนข้อรายการตามขอบเขตและพฤติกรรมบ่งชี้ที่ละด้านจนครบถ้วนเนื้อความพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งลักษณะการเขียนรายการของแบบตรวจสอบรายการนั้นต้องระบุให้เฉพาะเจาะจง
3. เมื่อเขียนรายการพฤติกรรมบ่งชี้จนครบแล้ว ให้ตรวจทานแล้วเรียงลำดับพฤติกรรมก่อน-หลัง เพื่อให้ประเมินได้เป็นขั้นตอนตามลำดับที่เกิดขึ้นจริง
4. เขียนทางเลือกของผลการประเมินให้เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้ที่ระบุไว้
5. นำแบบตรวจสอบรายการไปตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเป็นปรนัยของรายการคำถาม โดยทั่วไปนิยมใช้ดัชนี IOC (index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของพฤติกรรมบ่งชี้กับรายการข้อคำถาม
6. นำแบบตรวจสอบรายการไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของการให้คะแนนโดยพิจารณาจากความเห็นพ้องของผู้ประเมิน
7. เขียนคำชี้แจงในการใช้แบบตรวจสอบรายการและจัดพิมพ์รูปเล่ม

การสร้างมาตรฐานค่า

การสร้างมาตรฐานค่ามีขั้นตอน (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2559; กฤษฎากาญจน์ โดพิทักษ์, 2560; อนุวัติ คุณแก้ว, 2559) ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการปฏิบัติเพื่อกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติ
2. เขียนข้อรายการตามขอบเขตและพฤติกรรมบ่งชี้ที่ละด้านจนครบถ้วนเนื้อความพฤติกรรมบ่งชี้
3. เมื่อเขียนรายการพฤติกรรมบ่งชี้จนครบแล้ว ให้ตรวจทานแล้วเรียงลำดับพฤติกรรมก่อน-หลัง เพื่อให้ประเมินได้เป็นขั้นตอนตามลำดับที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด เพื่อให้การประเมินเป็นไปตามลำดับขั้น
4. เขียนทางเลือกของผลการประเมินให้เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้ที่ระบุไว้
5. นำมาตรฐานค่าไปตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเป็นปรนัยของรายการคำถาม โดยทั่วไปนิยมใช้ดัชนี IOC (index of Item-Objective Congruence: IOC)
6. นำมาตรฐานค่าไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของการให้คะแนน

7. เขียนคำชี้แจงในการใช้มาตรฐานค่าและจัดพิมพ์รูปเล่ม

การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric)

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric) มีด้วยกัน 2 แนวคิด โดยแนวคิดแรก แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคเป็นสองประเภท คือ เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม (Holistic scoring rubric) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแยกองค์ประกอบ (Analytic scoring rubric) ส่วนแนวคิดที่สอง แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคไว้สองประเภทเช่นเดียวกัน คือ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคประเมินงานทั่วไป (General scoring rubric) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคประเมินงานที่มีลักษณะเฉพาะ (Special scoring rubric)

1. เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบองค์รวม

ลักษณะการให้คะแนนของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบองค์รวม (Holistic scoring rubric) จะพิจารณาคุณภาพโดยภาพรวมของงานหรือกิจกรรม โดยให้คะแนนเชิงเดี่ยว (Single score) และใช้เวลาในการให้คะแนนไม่มากนัก โดยทั่วไปจะมีประมาณ 4-6 ระดับ อาจเริ่มตั้งแต่ 0 หรือ 1 ก็ได้ (กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์, 2562)

ข้อดีของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบองค์รวมคือ ใช้เวลาในการประเมินไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ ส่วนข้อเสียคือ ไม่สามารถระบุจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนได้ ไม่สามารถนำข้อมูลมาวางแผนการเรียนการสอนได้ (กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์, 2562)

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ

ลักษณะการให้คะแนนของรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic scoring rubric) เป็นการให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินแบบใหม่ วิธีนี้จะพิจารณางานหรือคุณลักษณะที่ต้องการประเมินมากกว่าหนึ่งมิติ คุณลักษณะดังกล่าวมักเป็นทักษะที่ซับซ้อน หลายมิติ จึงต้องการให้เห็นรายละเอียดชัดเจนขึ้น การประเมินจะพิจารณาทีละมิติ ซึ่งถ้าแต่ละมิติมีความสำคัญแตกต่างกันก็จะกำหนดน้ำหนักต่างกัน ใช้เวลาในการให้คะแนนมากกว่ารูบรีคแบบองค์รวม แต่เหมาะสำหรับการประเมินเพื่อการวินิจฉัย หรือในกรณีที่นักเรียนต้องการข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง รูบรีคแบบแยกองค์ประกอบจะมีคุณประโยชน์ต่อการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนมาก โดยจะชี้ให้เห็นถึงจุดที่ต้องปรับปรุง

ข้อดีของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ คือ ให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากกว่ารูบรีคแบบองค์รวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการเรียนการสอน

และยังให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดอ่อน และจุดแข็งของนักเรียนได้อย่างชัดเจน (กฤษฎา กาญจน์ โดพิทักษ์, 2562)

สรุปได้ว่าเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค มีด้วยกัน 2 ประเภทหลัก รูบรีคแบบองค์รวม มีข้อดี คือ สามารถให้คะแนนทักษะความสามารถได้อย่างรวดเร็ว ข้อเสียคือไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ และรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ มีข้อดีคือ สามารถให้ข้อมูลที่ละเอียดกว่าการให้คะแนนแบบองค์รวม โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาการประเมินแบบรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบมาใช้ในการประเมินให้คะแนนการฝึกปฏิบัติแช็กโซโฟน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 775) ให้ความหมายไว้ว่า ความพอใจ ความชอบใจ และมีนักวิชาการ นักการศึกษา หลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good, 1973) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงคุณภาพ สภาพ หรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องานของเขา

โวลแมน (Wolman, 1979) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกมีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดหมายหรือความต้องการ

คอตเลอร์ (Kotler, 1997) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจคือระดับความรู้สึกของบุคคลที่เป็นผลจากการเปรียบเทียบการทำงานของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการรับรู้กับความคาดหวังที่มีต่อการทำงานของผลิตภัณฑ์นั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความไม่พอใจ (Dissatisfaction) ถ้าการทำงานของผลิตภัณฑ์ไม่ตรงกับ ความคาดหวัง ทำให้เกิดความไม่พอใจ

2. ระดับความพอใจ (Satisfied) ถ้าการทำงานของผลิตภัณฑ์ตรงกับ ความคาดหวัง ทำให้เกิดความพอใจ

3. ระดับความพอใจมาก (Highly Satisfied) ถ้าเกินความคาดหวัง ยิ่งทำให้เกิด ความพอใจมากขึ้นไปอีก

แคมป์เบล (Campbell, 1976) ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในที่แต่ละคนใช้เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นต่อสถานการณ์กับความคาดหวัง ผลที่ได้รับเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคล

ชิลลี (Shelly, 1975) ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้มีความสุข เป็นความรู้สึกที่มีความแตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมีมากกว่าความรู้สึกทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์ มักจะได้แก่ ทรัพยากร (Resources) หรือ สิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรครบถ้วน

กัลยา ทองอ้วน (2552) ให้ความหมายว่า ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก

ชญรมณ จิรพิสัยสุข (2558) ได้สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติ หรือความรู้สึกของบุคคลที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยไม่สามารถจับต้องได้ ยังเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคล เกิดจากการคาดหวังต่อสิ่งที่ประสบหรือเกิดขึ้นแล้ว สามารถสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ ได้มากที่สุด ความพึงพอใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมของแต่ละบุคคล

รัตนภรณ์ กันทะยวง (2564) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีทั้งทางบวก และทางลบ การที่บุคคลจะเรียนรู้หรือมีพัฒนาการ บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจ

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความพึงพอใจจากข้อมูลข้างต้นไว้ว่า ความต้องการของบุคคลในการทำตามความต้องการที่ตนเองมี เพื่อตอบสนองอารมณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั่นคือ ความพึงพอใจ หากความพึงพอใจจะมีผลในทางลบเมื่อสิ่งที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ หรือได้รับผลไม่ถึงเป้าหมายหรือตรงตามวัตถุประสงค์ได้ครบ ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

โคร์แมน (อ้างอิงใน ชญรมณ จิรพิสัยสุข, 2558) ได้จำแนกทฤษฎีความพึงพอใจในงาน ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีการสนองความต้องการ ในกลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงานกับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคล

2. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม คือ ความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกกลุ่มเป็นแนวทางในการประเมินผลการทำงาน

คอตเลอร์ และอาร์มสตรอง (Kotler and Armstrong, 2002) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือแรงขับเคลื่อน เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองของความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา เกิดขึ้นจากสภาวะตั้งเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา เกิดจากความต้องการยอมรับ การยกย่อง หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตั้งเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด คือ ทฤษฎีของ มาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow) ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ โดยมีสมมติฐานว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ ความต้องการคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นได้ ความต้องการจะเป็นไปตามลำดับ

1. ความต้องการด้านสรีระ (Physiological Need) เป็นความต้องการมูลฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อากาศ อาหาร ที่อยู่ เครื่องนุ่งห่ม ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล เมื่อความต้องการทางร่างกายและความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ หมายถึง ความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับ ได้รับความเป็นมิตร และความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Need) เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความอยากเด่นในสังคม ต้องการให้บุคคลอื่น รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง (Need for Self-Actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง ยอมรับได้ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนของตนเอง

มอร์ส (Morse, 1953) ความพึงพอใจคือทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถถอดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดมีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดจะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจจะมากขึ้น

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่จะแสดงออกถึงความพอใจ ความยินดี ที่ตรงกับความต้องการหรือบรรลุจุดประสงค์ที่บุคคลคาดหวังไว้ ทั้งนี้ความต้องการของบุคคลย่อมไม่มีที่สิ้นสุดจึงเกิดความไม่พึงพอใจหากเมื่อไม่ได้รับผลที่ตอบสนองต่อความคาดหวังหรือจุดหมายที่ตั้งไว้

วิธีการวัดและประเมินความพึงพอใจ

ชวลิต ชุกก่าแพง (2551) ได้อธิบายวิธีวัดและประเมินความพึงพอใจซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยสังเกตการพูด การกระทำของนักเรียนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ครูต้องการวัด

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการพูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยากทราบ เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิค และความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ ที่จะจูงใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง

3. การใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) รูปแบบการวัดที่นิยมคือมาตราส่วนประมาณค่าแบบของลิเคิร์ต (Likert)

บุญเรียง ขจรศิลป์ (อ้างอิงใน เบญญาภา อยู่โพธิ์ทอง, 2557) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อนจึงเป็นการยากที่จะมีการวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่ถึงอย่างไรก็ตามเราสามารถที่จะวัดความพึงพอใจในทางอ้อม ซึ่งอาจจะทำได้โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น แต่ความพึงพอใจก็มีขอบเขตที่จำกัดด้วย เพราะตัวบุคคลอาจไม่แสดงความคิดเห็นจากความรู้สึกที่แท้จริง อาจนำมาซึ่งความคลาดเคลื่อน ซึ่งความคลาดเคลื่อนอาจเกิดขึ้นได้จากธรรมชาติของการวัดทั่ว ๆ ไปได้เกือบทุกเรื่อง และการให้ค่าเที่ยงตรงสูง

สำหรับมาตรฐานการวัดความพึงพอใจนั้นมีวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการวัดที่มีความแพร่หลาย โดยจะขอให้ผู้ที่เราต้องการแสดงความคิดเห็น ได้แสดงความคิดเห็นลงในแบบสอบถามที่เรากำหนดให้ตอบได้ตามอิสระ ซึ่งคำถามต่าง ๆ อาจจะถามเกี่ยวกับการบริหาร ความสัมพันธ์ สวัสดิการขององค์กรที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ หรืออื่น ๆ แล้วทำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาข้อสรุปผลต่อไป

2. การวัดโดยการสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่จำเป็นต้องใช้เทคนิคและการวางอุบายอย่างมาก มิฉะนั้นจะนำมาซึ่งข้อมูลที่ไม่เที่ยงตรงและไม่เป็นผล

3. การสังเกต วิธีนี้จะเป็นวิธีที่ไม่ค่อยแพร่หลาย และเป็นวิธีที่ไม่สามารถนำไปให้กับองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานมาก และคงทำได้กับองค์กรที่ไม่มีผู้ปฏิบัติงานมากนัก ซึ่งวิธีนี้ผู้สังเกตจำเป็นต้องใช้ความพยายามสูง และจำเป็นต้องใช้เวลามากในการสังเกตเพื่อความทั่วถึง

สมบูรณ ตันยะ (อ้างอิงใน พิมพ์ชนก วงศ์ใหญ่, 2564) ได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบและแบบสำรวจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนตอบลงในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจเป็นการกรอกข้อความ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ การสร้างแบบสอบถามที่ดีต้องอาศัยการกำหนดจุดมุ่งหมายที่จำเพาะและชัดเจน รวมทั้งข้อความที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่ดี และเข้าใจง่าย รูปแบบของแบบสอบถามต้องน่าสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ สามารถแบ่งประเภทของแบบสอบถามได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่ไม่กำหนดคำตอบไว้ตายตัว เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นอย่างเต็มที่

1.2 แบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความหรือข้อความคำถามที่กำหนดตัวเลือก หรือคำตอบที่คาดว่าจะเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือตรงกับความรู้สึกของตนเอง

2. แบบสำรวจ หรือแบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก ประกอบด้วย บัญชีรายการสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้ตอบได้ตอบในลักษณะให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง แบบสำรวจจะช่วยให้ทราบว่ามีสิ่งต่าง ๆ หรือมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดหรือไม่

ศิริพร เรื่องสมบัติ (2559) การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การรายงานตน การสัมภาษณ์ เทคนิคจินตนาการ การวัดทางสรีระและแบบสอบถาม

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก ความเหมาะสม ตลอดจนความมุ่งหมายของการวัด จึงจะส่งผลให้การวัดมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ

มาตราวัดเจตคติของกัทท์แมน (Guttman) การจัดให้มีข้อความชุดหนึ่ง ซึ่งแต่ละข้อความจะแสดงเจตคติในทิศทางเดียวกัน แต่มีความเข้มข้นหรือปริมาณของความรู้สึกแตกต่างกัน ข้อความชุดนี้จะจัดเรียงลำดับความเข้มข้นของเจตคติที่มีอยู่ในแต่ละข้อความไว้แล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบด้วยข้อความใดข้อความหนึ่ง โดยถือว่าคำตอบหรือข้อความที่ผู้ตอบเลือก จะเป็นการยืนยันคำตอบหรือข้อความที่แสดงความรู้สึกที่แสดงความเข้มข้นในระดับรองลงไปด้วย ปัจจุบันมาตราวัดแบบนี้ไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากมีสภาพความเป็นจริงที่จำกัดกับหลักการของมาตราวัดนี้

มาตราวัดเจตคติของเทอร์สโตน (Thurstone's equal-appearing interval scale) เทอร์สโตน ได้เสนอให้รวบรวมข้อความที่แสดงเจตคติต่อที่หาให้ได้จำนวนมากกว่า 100 ข้อความ โดยให้มีข้อความครอบคลุมทั้งข้อความที่เป็นนิมิตอย่างมา ไปถึงไม่มากนัก ข้อความที่เป็นนิเสธไม่มา และข้อความที่เป็นนิเสธอย่างมาก แล้วนำข้อความทั้งหมดไปให้คนกลุ่มใหญ่ตัดสินอย่างเป็นปรนัย ไม่นำเจตคติที่ตนมีต่อที่หมายนั้นมาเกี่ยวข้องกับพิจารณาแบ่งประเภทหรือแบ่งกลุ่มข้อความ เมื่อได้ข้อความ 11 กลุ่ม ที่มีความเข้มของเจตคติต่าง ๆ กันแล้ว ก็เลือกแต่เฉพาะข้อความที่ผู้ตัดสินส่วนมากเห็นพ้องกัน นำมาทำเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยกับข้อความใด และไม่เห็นด้วยกับข้อความใด

มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert's summated rating scale) เป็นการจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หรือตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด หรือไม่ได้ตัดสินใจ

จากแนวทางการวัดความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราวัดของลิเคิร์ต ประกอบไปด้วยข้อความให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยจะวัดความพึงพอใจของผู้รับการฝึกทักษะ ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณะ ทิพย์อักษร (2561) การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการสอนวิชาการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อชุดการสอนวิชาการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ปฏิบัติเครื่องดนตรีเอก แซกโซโฟน ภาคเรียนที่ 1/2551 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ 1) ชุดการสอนการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 2) แบบประเมินคุณภาพชุดการสอน การปฏิบัติแซกโซโฟน 1 3) แบบวัดทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดการสอนการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้า ปราบกฏดังนี้ 1) ชุดการสอนการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพ 87.2/88.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ชุดการสอนการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนด้วยชุดการสอนวิชาการปฏิบัติแซกโซโฟน 1 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับ มากที่สุด

ดวงพร วงศ์ป้อ (2551) วิจัยเรื่อง การใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สนใจและมีพื้นฐานด้านดนตรีพื้นเมือง จำนวน 5 คน และกลุ่มที่สนใจแต่ไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีพื้นเมือง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงของ จำนวน 5 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปและส่วนประกอบของสะล้อ ชุดที่ 2 ขั้นตอนและวิธีการเล่นสะล้อ ชุดที่ 3 การไล่เสียงของสะล้อ ชุดที่ 4 ลักษณะไม้ตเพลงของสะล้อ ชุดที่ 5 การเล่นสะล้อ

ตามโน้ตเพลง 5 เพลง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นในการใช้ชุดฝึกทักษะ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาประสิทธิภาพของสื่อ

ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 โดยมีประสิทธิภาพ 76.00/82.00, 75.00/80.00, 73.00/77.00, 74.00/73.50 และ 73.00/73.50 ตามลำดับ ผลของการใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่สนใจในดนตรีพื้นเมืองทั้งคนที่มีทักษะพื้นฐานและไม่มีทักษะพื้นฐานด้านดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 20 คะแนน และผลการศึกษาความคิดเห็นในการใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนชอบชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” ทั้งภาพประกอบชุดฝึกทักษะ การไล่เสียงโดยดูจากซีดีประกอบการฝึก การฝึกสีสะล้อโดยใช้สื่อซีดีประกอบการฝึกด้วยตนเอง ภาพประกอบในสื่อ CD-Rom การใช้คันทัก เพลงประกอบ การฝึก 5 เพลง ภาพประกอบในชุดฝึกทักษะการฝึกสะล้อด้วยตนเอง อ่านเนื้อหาในชุดฝึกทักษะ แต่ต้องการครูคอยให้คำแนะนำในการฝึกมากกว่าการฝึกสะล้อด้วยตนเอง

กิตติศักดิ์ ฤภาค (2552) การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ (สะล้อ) ที่สามารถวัดทักษะการเล่นสะล้อของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 2-4 ตามองค์ประกอบทางดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 50 คน ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 34 คน และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น 107 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงสภาพ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัดความเที่ยงตรงเชิงจำแนกโดยใช้เทคนิค 27% ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยสถิติทดสอบที และคุณภาพด้านความเชื่อมั่นจากการพิจารณาความสอดคล้องในการให้คะแนนของผู้ประเมินโดยการคำนวณค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้นปรากฏผล ดังนี้

1. ได้แบบวัดทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ (สะล้อ) สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2-4 เป็นแบบวัดทักษะการเล่นสะล้อที่วัดตามองค์ประกอบทางดนตรี 4 ด้าน คือ เสียง จังหวะ ทำนองและสีสันทันของเสียง โดยมีคู่มือการใช้กำกับเพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

2. การหาคุณภาพของแบบวัดฯ พบว่า

2.1 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทุกรายการ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ .80-1.00

2.2 มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัด กับคะแนนที่เป็นจริงของนักเรียนกลุ่มเดิม เท่ากับ .8350

2.3 มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก โดยมีค่าที่ตั้งแต่ 19.21-48.22 และมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกรายการ

2.4 มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้นเท่ากับ .9590

จिनตามาตร์ มีอาษา (2559) เรื่อง แนวทางการวัดและประเมินผลวิชาทักษะปฏิบัติ แอ็กโซโฟนคลาสสิก ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติ แอ็กโซโฟน คลาสสิก ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในหลักสูตรดนตรีในกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์หรือศึกษาดุริยางคศาสตร์บัณฑิตและกลุ่มสาขาวิชาที่มุ่งเน้นผลิตบุคลากรสายอาชีพดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีลักษณะการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสาร (content analysis) และการสัมภาษณ์ (interview) วิเคราะห์ ข้อมูลในรูปแบบความเรียงและสถิติเชิงบรรยาย มีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาทักษะปฏิบัติ แอ็กโซโฟนคลาสสิกในหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาตรี จำนวน 7 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการวัดและประเมินผลรายวิชาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติ มีการวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย แต่ยังขาดเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และวิธีการในการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมจุดประสงค์ทางการเรียนการสอน 2) แนวทางการวัดและประเมินผลรายวิชาทักษะปฏิบัติ แอ็กโซโฟน คลาสสิก ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) กำหนดจุดประสงค์ทางการเรียนการสอน และขอบข่ายสาระเนื้อหาในรายวิชาให้ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน และมีการจัดสถานการณ์ในการวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล 2) เครื่องมือในการวัดและประเมินผลมีความครบถ้วนเหมาะสมกับวิธีการในการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็นเครื่องมือประเภทรายการ รูปรีดเกนท์แบบกว้างและแบบสัมภาษณ์ในด้านทัศนคติต่อรายวิชา 3) ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลควรเป็นช่วงเวลาก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน 4) วิธีสรุปผลการประเมินขั้นสุดท้ายควรนำเสนอข้อมูลในลักษณะการระบุเป็นตัวเลขระดับคะแนนและมีการอภิปรายผลในเชิงคุณภาพให้กับผู้เรียนได้ทราบถึงรายละเอียดในการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

วรพล กาญจน์วีระโยธิน (2560) การศึกษาเนื้อหาและผลจากการเรียนฟลูตตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย ในปัจจุบันแม้ว่าการเล่นฟลูตเป็นที่นิยมในหมู่นักเรียนไทยอย่างมาก อย่างไรก็ตามนักเรียนฟลูตบางส่วนยังไม่เข้าใจวิธีเล่นและการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง เช่น เทคนิคพื้นฐานของการเล่นฟลูต ในเรื่องของโทน บันไดเสียง และอาร์ทีคิวเลชัน จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาของจุดประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาคุณภาพในการเล่นฟลูตของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ Trevor Wye Flute Master Classes and Concert in Thailand 2014 และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาการสอนของเทอร์เวอร์ วาย กับตำรา Trevor Wye Practice Book for the Flute ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนฟลูตจำนวน 11 คน ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเนื้อหาและผลของการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยที่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ถูกคัดเลือกจากเกณฑ์การศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์คุณภาพในการเล่น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้บันทึกเนื้อหาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเปรียบเทียบกับตำรา Trevor Wye Practice Book for the Flute ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพในการเล่นดีขึ้น และตระหนักถึงความสำคัญของการซ้อมโดยเฉพาะเรื่องโทน และเทคนิคพื้นฐาน นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีความคล้ายกับตำรา Trevor Wye Practice Book for the Flute แต่มีส่วนเพิ่มเติม คือ การนำความรู้พื้นฐานทั้งหมดมาปฏิบัติจริงในการบรรเลงเพลงร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ครอบคลุมบริบททางการศึกษาทั้งทางด้านการเรียนและการสอน ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นหลักที่สามารถทำการศึกษาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้ เช่น การใช้เป็นข้อมูลประกอบการสอนและการทำตำราฟลูตในอนาคต

ฉานตну ไส้ทอง (2560) ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อนำเสนอชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 25 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ชุด 2) แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา 3) แบบประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

พงศกร พลอาษา (2561) การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติ แชกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1/2560 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟนที่พัฒนาขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพ 84.92/86.30 2) ดัชนีประสิทธิผลที่เกิดจากการสอนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีค่าเท่ากับ 0.8268 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแซกโซโฟน ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

วนิดา พรหมบุตร (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการตีซิมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ได้ดำเนินการให้มีการจัดการเรียนการสอนซิมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นโจทย์ที่ค่อนข้างสร้างความท้าทายให้กับครูและนักเรียน นอกจากจะเป็นการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ที่เป็นชิ้นแรกๆของนักเรียนแล้ว ยังมีข้อจำกัดในเรื่องกรอบระยะเวลาการเรียนที่ค่อนข้างสั้น โดยนักเรียนมีโอกาสเรียนซิมเพียงจำนวน 8 ชั่วโมง และมีเป้าหมาย คือ นักเรียนต้องสามารถตีซิมเป็นเพลงสั้น ๆ ได้อย่างน้อย 1 เพลง

ผลการวิจัย ได้แบบฝึกหัดการตีซิมขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้สอนทั้งหมด 4 แบบฝึกหัด คือ แบบฝึกหัดตีไล่เสียง แบบฝึกหัดตีกระทบ

แบบฝึกหัดตีสลั่มือ แบบฝึกหัดตีเดินมือ และเพลงด้อยตรีง สองชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกหัดการตีซิมชั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึกหัดการตีซิมชั้นพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษา

วรินทร์ สีเสียดงาม (2563) เรื่อง การสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าในระดับอุดมศึกษา กล่าวว่า งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าในระดับอุดมศึกษา 2) สร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าในระดับ อุดมศึกษา และ 3) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าในระดับอุดมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพที่ประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยอนาคตแบบ EDFR และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบสอบถามสภาพการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าในระดับอุดมศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) 3) แบบสอบถาม (EDFR รอบที่ 2 และ EDFR รอบที่ 3)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการวัดและประเมินผลของรายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า โดยเฉลี่ยอาจารย์ผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $S.D. = 0.87$) 2) การสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าประกอบด้วย องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการปฏิบัติประเภทเครื่องเป่า 5 ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ สถานการณ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เครื่องมือการวัดและประเมินผล วิธีการวัดและประเมินผล และรายละเอียดของการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวทำให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล 7 ชนิด ประกอบด้วย แบบสอบถามความคาดหวังของผู้เรียน แบบประเมินการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า แบบสำรวจรายการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า เกณฑ์และแบบประเมินการให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบเกณฑ์และแบบประเมินการให้คะแนนแบบองค์รวม สมุดบันทึกของผู้เรียน แบบบันทึกการเรียนและทุกเครื่องมือมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลของรายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่มีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้พบว่าความเชื่อมั่น

ของผู้สอนวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี มีค่าเท่ากับ 0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.83 แสดงว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้จริงได้

พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ (2564) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 และ 2) เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ของนักศึกษาหลังเรียนกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ เท่ากับ 83.92/85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 75/75 และนักศึกษามีทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ หลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้น โดยรวมเท่ากับร้อยละ 83.68 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100

นิพนธ์ ลีอารีย์วงศ์ (2564) การพัฒนาแบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นการศึกษาเชิงทดลอง เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน และ 3) แบบทดสอบระหว่างเรียน โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน เป็นนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีและการแสดง เครื่องมือเอกทรมเปิด คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มาจากการคัดเลือกจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือการวิจัยมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพ (83.33/86.66) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ และ 2) ทักษะปฏิบัติทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า หลังจากการ

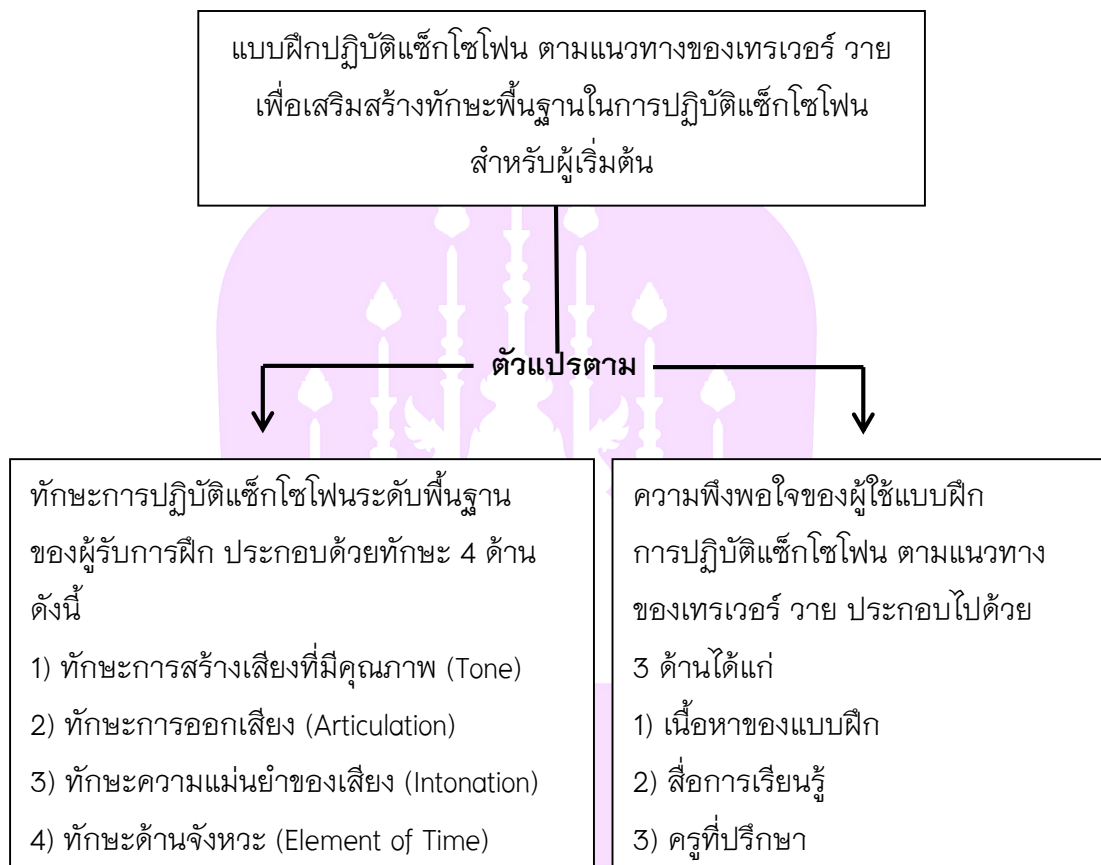
จัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะทรมเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักศึกษามีทักษะปฏิบัติทรมเปิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6 แสดงว่า นักศึกษามีทักษะปฏิบัติทรมเปิดเพิ่มขึ้นเท่ากับ 60 หรือคิดเป็นร้อยละ 60

จารุเนตร อินพหล (2564) การวิจัยเรื่อง การอ่านโน้ตสากลและทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของชูชุกิ เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตสากลและทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนวงเมโลเดียนระดับชั้นประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้โดยมีค่าเฉลี่ย 95.8/90.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) เพื่อเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านโน้ตสากล และทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนวงเมโลเดียนระดับชั้นประถมศึกษา ของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80 หลังใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของชูชุกิ ตัวอย่างคือ นักเรียนวงเมโลเดียน ประเภทเครื่องลิ่มนิ้ว ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนกรุงเทพพิทยากำนวน 20 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุดกิจกรรม WHAT IS IN THE SONG จำนวน 4 เรื่อง ชุดกิจกรรม HOW TO PLAY MELODEON จำนวน 4 เรื่อง เพลงสำหรับการบรรเลงจำนวน 1 เพลง แบบประเมินชุดกิจกรรม WHAT IS IN THE SONG แบบประเมินชุดกิจกรรม HOW TO PLAY MELODEON และแบบประเมินการบรรเลงเพลงหลังการใช้ชุดกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า มีนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.20 ของคะแนนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด

จากเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่นำเสนอเพื่อเป็นแนวทางดังกล่าว มีทั้งการนำหลักการ และเครื่องมือวัดประเมินที่ได้จากต้นแบบของวงดุริยางค์เครื่องลมในสหรัฐอเมริกา มาทำการประยุกต์ในการสร้าง และวิเคราะห์ รวมถึงอธิบายรายละเอียดของแต่ละประเด็นสำคัญในแต่ละเกณฑ์ ที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในแต่ละประเด็นของเกณฑ์ที่กำหนดในเครื่องมือ และการกำหนดลำดับขั้นความสามารถทางการบรรเลง ที่จะทราบถึงศักยภาพการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมว่าอยู่ในระดับใด และต้องการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาทักษะการบรรเลงให้สอดคล้องกับประเด็นของเกณฑ์ได้ตรงตามเป้าหมายที่ชัดเจนได้ส่งผลต่อคุณภาพทางการบรรเลงที่จะสร้างมาตรฐานวงดุริยางค์เครื่องลมระดับนักเรียนในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. แบบแผนของการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอุปถัมภ์ ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน
 2. ผู้สนใจในการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย จำนวน 2 คน โดยที่ยังไม่เคยฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน และไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านดนตรีตะวันตกมาก่อน
- รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ที่ได้พัฒนาขึ้นตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย มีจำนวน 1 เล่ม ประกอบไปด้วยแบบฝึกทักษะ 8 บท ดังนี้

บทที่ 1 เรื่อง ทำความรู้จักกับแซ็กโซโฟน (Saxophone)

บทที่ 1 เรื่อง บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ((Personality)

บทที่ 3 เรื่อง สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory)

บทที่ 4 เรื่อง เริ่มฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Practice)

บทที่ 5 เรื่อง เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody)

บทที่ 6 เรื่อง ตัวย่อ (Note)

บทที่ 7 เรื่อง การออกเสียงสำเนียง (Articulation)

บทที่ 8 เรื่อง บันไดเสียง (Scales)

2. แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซกโซโฟน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึก และประเมินผลโดยการให้คะแนนแบบรูบริค ซึ่งมีหัวข้อในการประเมิน 4 หัวข้อประกอบไปด้วย

หัวข้อที่ 1 คุณภาพของเสียง (Tone)

หัวข้อที่ 2 การออกเสียง (Articulation)

หัวข้อที่ 3 ความแม่นยำของเสียง (Intonation)

หัวข้อที่ 4 จังหวะ (Element of Time)

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซกโซโฟน ระหว่างทำการฝึกและหลังจากทำการฝึก จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กับการประเมินทักษะด้วยเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค สรุปผลและอภิปรายในรูปแบบการพรรณนา

3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ จำนวนทั้งหมด 13 ข้อ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านครูที่ปรึกษา จำนวน 3 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซกโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น มีกระบวนการ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีการสร้างแบบฝึกของเทอร์เวอร์ วาย

1.2 วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือ Trevor Wye A Beginner's Book for the Flute

1.3 กำหนดองค์ประกอบและสร้างคำชี้แจงในการใช้แบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย

1.4 กำหนดเวลาที่ใช้ในการฝึก โดยผู้วิจัยได้มีแนวทางการฝึกปฏิบัติครั้งนี้เป็นเวลาต่อเนื่องกัน 14 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 56 ชั่วโมง โดยกำหนดขอบข่ายไว้ดังตาราง 1

ตาราง 1 เวลาที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติแซกโซโฟนเบื้องต้น

บทที่	เรื่อง	จำนวนวัน	เวลาวันละ (ชั่วโมง)
1	ทำความรู้จักกับแซกโซโฟน (Saxophone)	2	4
2	บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซกโซโฟน (Personality)	2	4
3	สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory)	1	4
4	เริ่มฝึกปฏิบัติแซกโซโฟน (Practice)	1	4
5	เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody)	2	4
6	ตัวโน้ต (Note)	2	4
7	การออกเสียงสำเนียง (Articulation)	2	4
8	บันไดเสียง (Scales)	2	4
รวม		14 วัน	56 ชั่วโมง

1.5 ดำเนินการสร้างแบบฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย

1.6 นำแบบฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย ที่ได้พัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ

1.7 ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.8 นำแบบฝึกดังกล่าวที่ได้ปรับปรุง แก้ไข เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรี และด้านหลักสูตรและการสอน หรือ การวัดและประเมินผล การศึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม มีประเด็นการประเมินทั้งหมด 10 ข้อ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินตามทฤษฎีของลิเคิร์ต (Likert) ใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

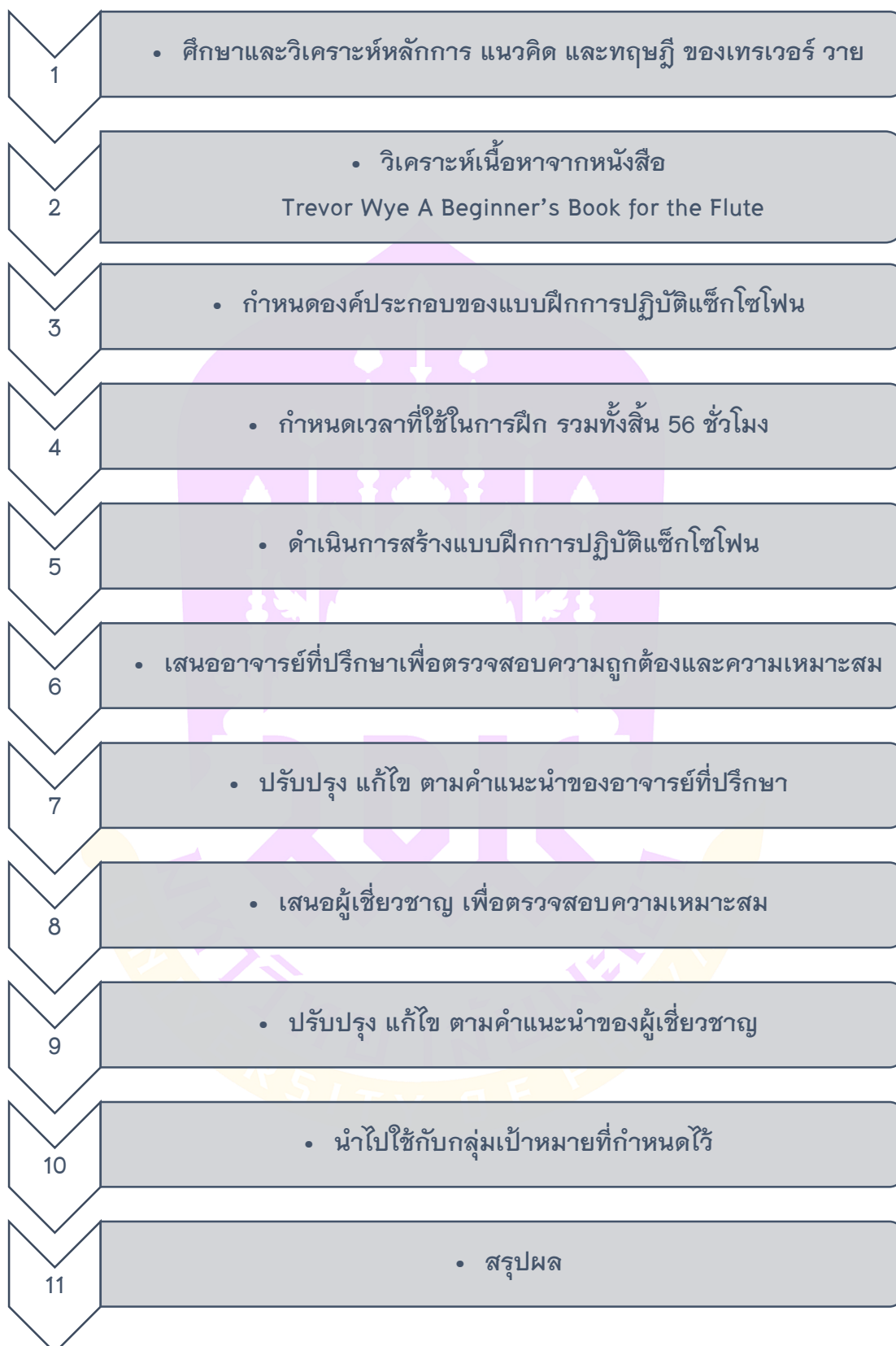
ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับความเหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ตามคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51–5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51–3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00–1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

กำหนดให้คะแนนความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 แสดงว่าแบบฝึกมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

- 1.9 ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
- 1.10 นำแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย ที่ได้พัฒนาขึ้น และได้ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 1.11 สรุปผลที่ได้นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

ภาพ 4 ลำดับการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟน

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดของทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

2.2 ศึกษาแนวทางการวัดและประเมิน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค

2.3 กำหนดประเด็นการประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน มีหัวข้อในการประเมิน

4 หัวข้อ ประกอบไปด้วย

หัวข้อที่ 1 คุณภาพของเสียง (Tone)

หัวข้อที่ 2 การออกเสียง (Articulation)

หัวข้อที่ 3 ความแม่นยำของเสียง (Intonation)

หัวข้อที่ 4 จังหวะ (Element of Time)

2.4 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน มีลักษณะเป็นการให้คะแนน

3 ระดับ

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. คุณภาพของเสียง (Tone Quality)			
2. การออกเสียง (Articulation)			
3. ความแม่นยำของเสียง (Intonation)			
4. จังหวะ (Element of Time)			

เกณฑ์การประเมิน มีลักษณะดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์การประเมินเรื่องคุณภาพเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถควบคุมลมทำให้เสียงที่เป่าออกมาเต็มเครื่อง มีการวางรูปปากที่สวยงามเหมาะสม และทิศทางของเสียงที่ผลิตออกมามีลักษณะความเข้มของเสียงดีมาก
2	สามารถควบคุมลมทำให้เสียงที่เป่าออกมาเต็มเครื่อง มีการวางรูปปากที่เหมาะสม และทิศทางของเสียงที่ผลิตออกมามีลักษณะความเข้มของเสียงดี
1	สามารถควบคุมลมได้ มีการวางรูปปากที่ไม่เหมาะสม ความเข้มเสียงน้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

เกณฑ์การประเมินเรื่องการออกเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถใช้สัทในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว และต่อเนื่องตลอดแบบฝึกแต่ละบท
2	สามารถใช้สัทในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว
1	สามารถใช้สัทในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้ในบางช่วงบางตอน
เกณฑ์การประเมินเรื่องความแม่นยำของเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของโน้ตเสียงนั้น ๆ ตลอดแบบฝึก
2	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของโน้ตเสียงนั้น ๆ
1	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของโน้ตเสียงนั้น ๆ ได้เพียงบางบท บางช่วง

เกณฑ์การแปลความหมายแบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

ช่วงคะแนน	ระดับผลการประเมิน
ร้อยละ 80-100	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับดีมาก
ร้อยละ 70-79	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับดี
ร้อยละ 60-69	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับปานกลาง
ร้อยละ 50-59	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับน้อย
ร้อยละ 0-49	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับต้องปรับปรุง

2.5 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา และระดับคุณภาพ

2.6 ปรับปรุง แก้ไข แบบประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.7 นำแบบประเมินที่แก้ไข ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินในด้านเนื้อหา ภาษา ระดับคุณภาพ ตลอดจนความครอบคลุมของความสามารถในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

2.8 ปรับปรุง แก้ไข แบบประเมิน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.9 นำแบบประเมินที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไขไปใช้เก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลคุณภาพระหว่างใช้และหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ผ่านการสังเกต (Observation) และให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคแบบแยกรายองค์ประกอบ เป็นการประเมินแยกรายละเอียดของการปฏิบัติ ดังนี้

2.10 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟน ผ่านแบบสังเกตที่ผู้วิจัยได้บันทึกไว้ โดยเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค

ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติเชิงซิโพน

3. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

3.2 ศึกษาแนวทางในการประเมินความพึงพอใจ การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน

3.3 กำหนดหัวข้อรายการในการวัดความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.3.1 ด้านเนื้อหา

3.3.2 ด้านการสื่อการเรียนรู้

3.3.3 ด้านครูที่ปรึกษา

3.4 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 13 ข้อ ใช้วิธีการประเมินตามทฤษฎีของลิเคิร์ต (Likert) โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจมาก

3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาแปลความหมาย โดยนำค่าที่ได้เทียบกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

2.51–3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1.00–1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนความความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ที่ 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับว่ามีความพึงพอใจ

3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา รายการประเมิน ภาษาที่ใช้ รวมทั้งความเหมาะสมของจำนวนข้อ

3.6 ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.7 นำแบบประเมินที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

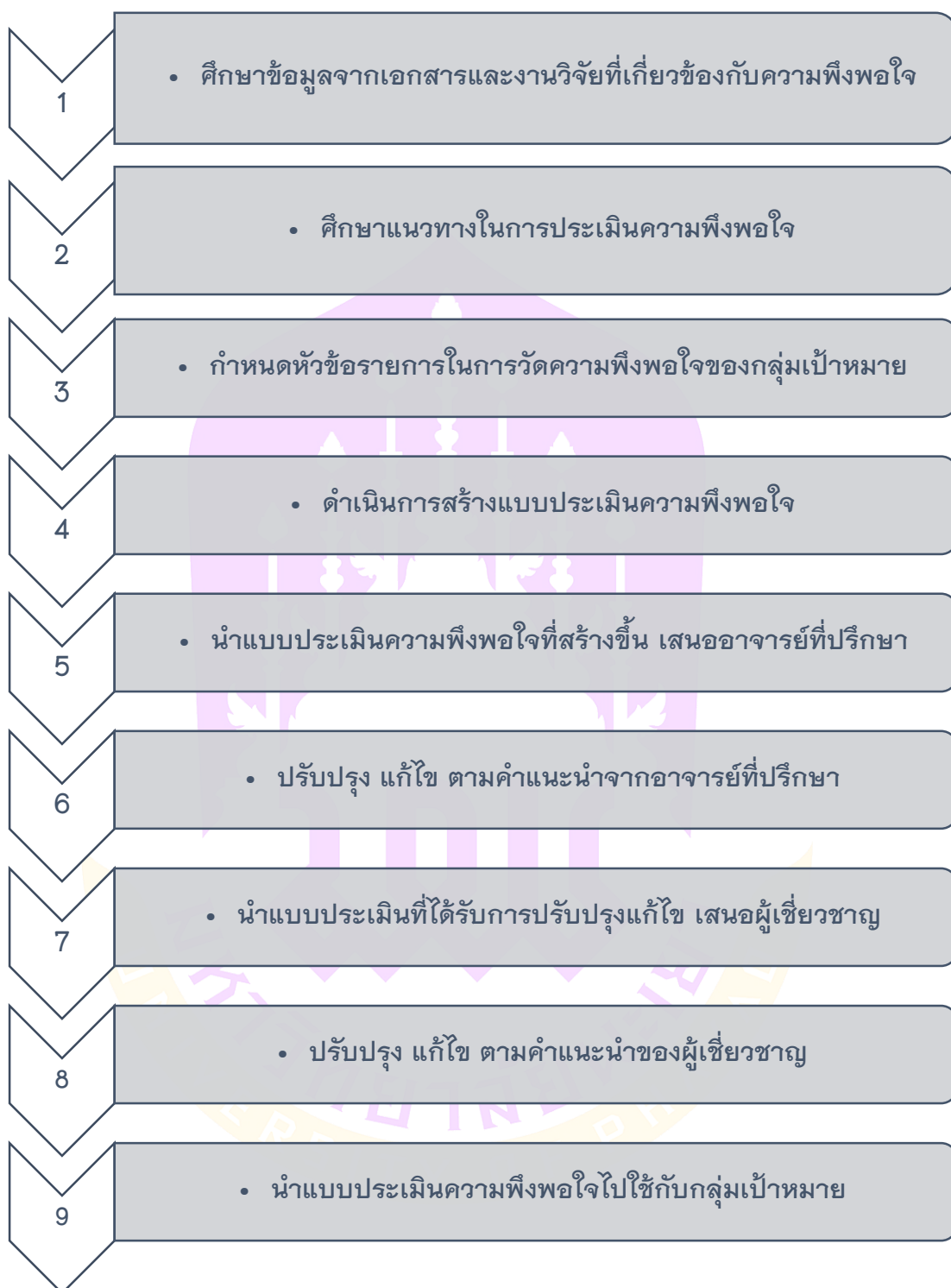
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

นำผลจากการวิเคราะห์ IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.8 ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.9 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ภาพ 6 ลำดับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการฝึกที่มีต่อแบบฝึก
การปฏิบัติแช็กซิโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อสร้างเสริมทักษะ
พื้นฐานในการปฏิบัติแช็กซิโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ ผ่านแบบสังเกตและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ประเมินทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟนโดยการประเมินผ่านเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกปฏิบัติแช็กโซโฟน โดยมีรายละเอียดและลำดับการดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุปถัมภ์ ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟนเบื้องต้น และแนวทางการวัดประเมินผล ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติแช็กโซโฟน ให้กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดได้เข้าใจ

3. ดำเนินการวิจัย โดยให้กลุ่มเป้าหมายทำการฝึก ตามแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟนที่ได้พัฒนาขึ้น โดยห้วงการฝึกจะใช้ช่วงปิดภาคเรียน เดือน มีนาคม – เมษายน ปี 2566 เพื่อให้การฝึกมีความต่อเนื่อง ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างการฝึกปฏิบัติแช็กโซโฟน โดยบันทึกแบบบันทึกที่ได้พัฒนาขึ้น

4. เมื่อทำการฝึกตามแบบฝึก ฯ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติจากแบบสังเกตที่ได้บันทึกไว้

5. ผู้ใช้แบบฝึกฯ ทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย

6. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกการปฏิบัติเช็คโซโฟนตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติเช็คโซโฟนสำหรับผู้เริ่มต้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลการปฏิบัติเช็คโซโฟนผ่านแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ จากเกณฑ์การให้คะแนนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้แบบฝึกที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติเช็คโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย โดยวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย โดยสรุปจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับผลการประเมินความพึงพอใจ เพื่อสร้างข้อสรุปและอภิปรายผลโดยการพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกการปฏิบัติเช็คโซโฟนตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติเช็คโซโฟนสำหรับผู้สนใจโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการในเครื่องมือประเมินการปฏิบัติกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือสิ่งที่จะประเมิน

R แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าเฉลี่ย ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากร

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีสูตรการคำนวณ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}} \quad \text{หรือ} \quad \sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - (\mu)^2}$$

4. ค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

$$\frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนคะแนน

N = จำนวนคะแนนรวมทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลคะแนนทักษะการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ในระดับพื้นฐาน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอ์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น ได้ศึกษาหาความเหมาะสมของแบบฝึกการปฏิบัติแฮ็กโซโฟน ๙ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผลการวิจัยปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 ผลการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น จากการหาระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

รายการ	N = 3		ระดับความเหมาะสม
	\bar{x}	S.D.	
1. เนื้อหามีความน่าสนใจ	4.67	0.57	เหมาะสมมาก
2. เนื้อหาเข้าใจง่าย เกิดความเข้าใจได้รวดเร็ว	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
3. เนื้อหาครอบคลุมทักษะระดับเบื้องต้น มีความเหมาะสมกับผู้รับการฝึก	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
4. เนื้อหา มีระดับความง่ายไปหายาก	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.67	0.57	เหมาะสมมาก
6. ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบฝึก	3.67	0.57	เหมาะสมมาก
7. รูปแบบของแบบฝึกมีความทันสมัย	3.33	0.57	เหมาะสมปานกลาง
8. วิธีใช้แบบฝึกมีความสะดวกในการใช้	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
9. ผู้ฝึกสามารถใช้ได้ทุกโอกาส ทุกเวลา	4.33	0.57	เหมาะสมมาก
10. สามารถนำไปใช้ฝึกปฏิบัติต่อไปในอนาคตได้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.37	0.31	เหมาะสมมาก

จากตาราง 4 ผลปรากฏว่า ความเหมาะสมของแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย ในภาพรวมจากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.31 หมายความว่า แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น มีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก ที่จะนำไปใช้ในการวิจัย โดยรายการหาระดับความเหมาะสมมีคะแนนมากที่สุดคือ เนื้อหา มีระดับความง่ายไปหายาก และการนำไปใช้ฝึกปฏิบัติต่อไปในอนาคตได้ ทั้งสองรายการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ รูปแบบของการฝึกมีความทันสมัย คะแนนเฉลี่ย 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 เมื่อแปลผลแล้วพบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับความเหมาะสมที่ระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาของแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ผู้วิจัยได้อธิบายสรุปเป็นรายบท ดังนี้

บทที่ 1 ทำความรู้จักกับแซกโซโฟน (Saxophone) โดยในบทนี้จะเป็นการอธิบายถึงลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีที่เรียกว่า แซกโซโฟน ชนิด ขนาด และส่วนประกอบของแซกโซโฟน ที่จะใช้สร้างเสียงดนตรีขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาแบบกระชับแต่ลงรายละเอียดในการอธิบายให้ผู้รับการฝึกได้เข้าใจและมีภาพประกอบที่ชัดเจน เนื้อหาในบทนี้เป็นบทสั้น ๆ ที่เน้นการฝึกทักษะของการกำเนิดเสียง นั่นคือการเป่าปากเป่า (Mouthpiece) เพื่อให้ผู้รับการฝึกสร้างความคุ้นเคย โดยบทนี้ได้อธิบายการประกอบปากเป่ากับลิ้น (Reed) และรูปปากในการควบคุมปากเป่าให้ได้เสียงที่มีคุณภาพ บทนี้จะเน้นเรื่องของการใช้ลมและการเป่าเสียงยาว เพื่อให้เสียงที่ออกมามีความนิ่งที่สุด ผู้รับการฝึกจะต้องฝึกอย่างน้อยให้ครบตามจำนวนเวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้ และไม่แนะนำให้ผู้รับการฝึกข้ามบทเรียนบทนี้ เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการนำไปใช้ในเทคนิคอื่น ๆ ในอนาคต

บทที่ 2 บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซกโซโฟน (Personality) เนื้อหาในบทนี้ได้สอนเรื่องของการจัดทำท่าทางการเป่าแซกโซโฟน ในตำราจะอธิบายท่าทางการเป่าแซกโซโฟน 2 ขนาด คือ อัลโต (Alto) แซกโซโฟน และเทเนอร์ (Tenor) แซกโซโฟน ในลักษณะทั้งท่านั่ง และยืน การถือเครื่องแซกโซโฟน (Fingering) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการต่อยอดไปฝึกเทคนิคขั้นสูง ฉะนั้นแล้วผู้รับการฝึกจะต้องได้รู้ถึงท่าทางที่ถูกต้อง เหมาะสมในการปฏิบัติแซกโซโฟนต่อไป ในบทนี้ผู้รับการฝึกจะได้ฝึกปฏิบัติกับเครื่องแซกโซโฟนเป็นครั้งแรก โดยนำเอาพื้นฐานของการเป่าปากเป่าที่ได้ฝึกไปแล้วในบทที่ 1 มาใช้ในการเป่าให้เกิดเสียงอย่างมีคุณภาพ

บทที่ 3 สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory) เป็นบทที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีขั้นพื้นฐานของดนตรีตะวันตก ทั้งในเรื่องของโน้ตและสัญลักษณ์ที่ต้องใช้ในการบรรเลงเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา เนื้อหาในบทนี้จะไม่ลงลึกรายละเอียดของทฤษฎีมากเกินไป ด้วยสาเหตุ คือ จะให้ผู้รับการฝึกได้เรียนรู้เฉพาะส่วนที่จำเป็นต้องใช้ในแบบฝึกหัดนี้

บทที่ 4 เริ่มฝึกปฏิบัติแซกโซโฟน (Practice) ในบทนี้ผู้ฝึกจะได้ใช้ความรู้จากบทก่อนหน้ามาทำการเรียนรู้ในบทนี้ต่อไป ทั้งในเรื่องของการเป่าปากเป่า ลักษณะท่าทางการปฏิบัติแซกโซโฟน และเรื่องของทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างเสียงแซกโซโฟนที่ดี ได้คุณภาพเสียงแรกๆที่ผู้รับการฝึกต้องเป่า คือ เสียง ที (โน้ต B) เป็นโน้ตที่ใช้นิ้วในการกดเพียงนิ้วเดียว และเป็นนิ้วบนสุด ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติ ได้ปฏิบัติอย่างง่ายที่สุด ง่ายต่อการเป่าและการกดปุ่ม โดยในบทนี้จะใช้เวลาในการฝึกไม่มาก เนื่องจากเป็นบทที่ต้องใช้การคิด การนำเอาเนื้อหาบทก่อนหน้ามาใช้และเนื้อหาในแบบฝึกก็เป็นเนื้อหาอย่างง่ายไม่ยากสำหรับผู้เริ่มฝึก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ผู้รับการฝึกควรใส่ใจกับรายละเอียดของแบบฝึก เพื่อให้การฝึกที่ยากขึ้นในบทต่อไป

บทที่ 5 เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody) ในบทนี้ก็จะเหมือนกับบทก่อนหน้า ที่ผู้รับการฝึกจะต้องใช้เนื้อหาที่ได้ผ่านมาแล้ว เป็นพื้นฐานของการฝึกในบทต่อ ๆ ไป จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกับรายละเอียด ในบทนี้จะเป็นการปฏิบัติที่แบบฝึกได้นำเอาโน้ตที่เคยปฏิบัติในบทก่อนหน้า มาวางเรียงกันหรือสลับกันจนเกิดเป็นทำนองง่าย ๆ แต่ใช้พื้นฐานอย่างมาก เพื่อสร้างคุณภาพเสียง ความคล่องตัวของนิ้ว และการหายใจอย่างถูกต้อง

บทที่ 6 เรื่องของโน้ต (Notation) บทนี้จะเป็นการอธิบายในการเล่นโน้ตย่อย (Sub Division) อย่างโน้ตตัวเซบิต ในจังหวะที่ย่อยจากจังหวะหลักลงไปอีก ผู้รับการฝึกจะได้นำเอาความรู้ในบทก่อนหน้าในเรื่องของความคล่องตัวของนิ้ว มาใช้ในบทนี้ให้เห็นได้ชัด อีกทั้งโน้ตที่เพิ่มเข้ามาเป็นเสียงใหม่ การกดของนิ้วแบบใหม่ และสอดแทรกทฤษฎีและสัญลักษณ์ที่จะใช้ในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนให้เป็นเพลงได้

บทที่ 7 การออกเสียงสำเนียง (Articulation) เป็นการฝึกในเรื่องของการออกเสียงให้ชัดเจนตามที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดให้ว่าควรจะเป็นเช่นไร เช่น การใช้ลิ้น (Tonging) ในการออกเสียงเพื่อควบคุมชัดของหัวเสียง หรือการเล่นเครื่องหมายสเลอ (Slur) โดยบทนี้จะมีการสอดแทรกเนื้อหาทฤษฎีที่ผู้รับการฝึกจะต้องมีสมาธิให้มากกว่าเดิมที่เคยทำ เนื่องจากจะต้องคอยระวังถึงสัญลักษณ์ที่จะปรากฏในโน้ตเพลง บทนี้จะเป็นบทเพลงในทำนองสั้น ๆ

บทที่ 8 บันไดเสียง (Scale) บทนี้จะให้ผู้รับการฝึกได้ทราบถึงบันไดเสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนให้เป็นเพลง เหตุผลที่เนื้อหานี้อยู่ในบทสุดท้าย เนื่องจากบทนี้จะเป็นบทที่ผู้รับการฝึกได้ฝึกปฏิบัติโน้ตจนครบบันไดเสียงแล้ว ผู้รับการฝึกต้องมีสมาธิในการปฏิบัติอย่างมาก เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามโน้ตที่กำหนดและยังต้องสังเกตสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนโน้ตอีกด้วย

สรุปได้ว่า แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้นฉบับนี้ ได้มีการพัฒนาตามแนวทางของเทรเวอร์ โดยแนวทางของเทรเวอร์ วาย จะมีการไล่เรียงจากเนื้อหาที่ง่ายไปหายาก และสอดแทรกทฤษฎีตลอดเนื้อหาการฝึกตั้งแต่เริ่มต้น ไปจนจบแบบฝึก และผู้วิจัยได้สอดแทรกเกร็ดความรู้ หรือเนื้อหาที่ผู้วิจัยคิดเห็นว่ามีควมจำเป็นในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง เพื่อให้ผู้รับการฝึกประสบความสำเร็จในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน สามารถนำไปต่อยอดในการฝึกในระดับกลางและระดับสูงต่อไปได้ อย่างมีคุณภาพ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70

กลุ่มเป้าหมายได้ทำการฝึกโดยใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานั้น มีผลคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน จากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนระหว่างการฝึกและหลังการฝึก เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐาน ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน กับเกณฑ์ร้อยละ 70

	คะแนนเต็ม	ระหว่างการใช้แบบฝึกฯ	หลังการใช้แบบฝึกฯ
คนที่ 1	12	5	10
คนที่ 2	12	6	9
คนที่ 3	12	5	9
คนที่ 4	12	6	10
คนที่ 5	12	7	11
รวมคะแนน	60	29	49
ร้อยละ		41.43	81.67

จากตาราง 5 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนของกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ประเมินทักษะระหว่างการใช้แบบฝึกฯ ตั้งแต่เริ่มต้นทำการฝึกโดยแบบฝึกที่ได้พัฒนาขึ้น กับหลังการใช้แบบฝึกฯ มีคะแนนรวมระหว่างการใช้แบบฝึกอยู่ที่ 29 คะแนน คะแนนเฉลี่ยผู้รับการฝึก ทั้ง 5 คน อยู่ที่ 5.80 คิดเป็นร้อยละ 41.43 และหลังการใช้แบบฝึกฯ ได้ทำการประเมินทักษะครั้งที่ 2 มีคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 81.67 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ในการประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนพบว่ามีความสูงเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 เท่ากับ 81.67 เมื่อทำการแปลผลแล้วมีเกณฑ์คะแนนอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

การศึกษาคความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น ผลการศึกษาปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย

ลำดับ	รายการ	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านเนื้อหา	4.24	0.68	พึงพอใจมาก
	1.1 เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.80	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
	1.2 เนื้อหาครอบคลุมทักษะระดับเบื้องต้น	4.20	0.84	พึงพอใจมาก
	1.3 เนื้อหาและความรู้ เหมาะสมกับผู้รับการฝึก	3.80	0.84	พึงพอใจมาก
	1.4 เนื้อหามีลำดับจากง่ายไปหายากอย่างเหมาะสม	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
	1.5 เนื้อหาเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้รับการฝึก	4.00	0.71	พึงพอใจมาก
2	ด้านการสื่อการเรียนรู้	4.12	0.68	พึงพอใจมาก
	2.1 แบบฝึกมีเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
	2.2 แบบฝึกมีปริมาณเนื้อหาที่เหมาะสม	4.00	0.71	พึงพอใจมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	μ	σ	ระดับ ความ พึงพอใจ
	2.3 วิธีใช้แบบฝึกฯ มีความสะดวก	4.60	0.89	พึงพอใจ มากที่สุด
	2.4 รูปแบบของแบบฝึก ฯ ช่วยให้ผู้รับการฝึก เข้าใจเนื้อหาได้ดี	3.60	0.55	พึงพอใจมาก
	2.5 เกร็ดความรู้กล่องข้อความช่วยให้ผู้รับ การฝึกเข้าใจมากขึ้น	4.00	0.71	พึงพอใจมาก
3	ด้านครูที่ปรึกษา	4.27	0.70	พึงพอใจมาก
	3.1 ครูได้อธิบายการใช้แบบฝึกการปฏิบัติ แช็กโซโฟน	4.60	0.55	พึงพอใจ มากที่สุด
	3.2 ครูคอยให้คำแนะนำในระหว่าง ฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน	4.20	0.84	พึงพอใจมาก
	3.3 ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้กับ ผู้รับการฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน	4.00	0.71	พึงพอใจมาก
	เฉลี่ยรวมทั้ง 3 รายการ	4.21	0.68	0.68

จากตาราง 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับการฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 4.21 ระดับความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อแบบฝึก ฯ ที่ได้พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับพึงพอใจมาก และพบว่าข้อที่ 1.1 ด้านเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.80 และพบว่าด้านสื่อการเรียนรู้ในแบบฝึก ฯ ที่ได้พัฒนาขึ้น มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในสามด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.60 ในข้อที่ 2.4 รูปแบบของแบบฝึก ฯ ช่วยให้ผู้รับการฝึกเข้าใจเนื้อหาได้ดี เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยังอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับพื้นฐานระหว่างการใช้และหลังการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์วาย กับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ที่สนใจเข้ารับการฝึกโดยแบบฝึกฯ ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยมีเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) เป็นสมาชิกใหม่ของวงโยธวาทิตหรือวงดนตรีสากลของโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอุปถัมภ์ จำนวน 3 คน 2) เป็นบุคคลอิสระทั่วไปนอกเหนือจากนักเรียนในสถานศึกษา ที่สนใจเข้ารับการฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน โดยยังไม่เคยปฏิบัติเครื่องดนตรีใด ๆ และไม่มีพื้นฐานของทฤษฎีดนตรีมาก่อน จำนวน 2 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 5 คน การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น จำนวน 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 8 บท ดังนี้ บทที่ 1 ทำความรู้จักกับแซ็กโซโฟน (Saxophone) บทที่ 2 บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Personality) บทที่ 3 สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory) บทที่ 4 เริ่มฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Practice) บทที่ 5 เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody) บทที่ 6 ตัวโน้ต (Notation) บทที่ 7 การออกเสียงสำเนียง (Articulation) บทที่ 8 บันไดเสียง (Scales) 2) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน 2) แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน 3) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ (%) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสรุปผลจากการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย สำหรับผู้ที่สนใจ เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึก ๓ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนระดับพื้นฐานได้ โดยมีค่าเฉลี่ยจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน อยู่ที่ 4.37 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.31
2. ผลการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่ามีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 81.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 อยู่ในระดับดีมาก
3. ความพึงพอใจของผู้รับการฝึก ที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก เมื่อทำการวิเคราะห์พิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านเนื้อหาซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลจากการค้นพบดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย สำหรับผู้ที่สนใจ เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ซึ่งแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีเป้าหมายที่จะสร้างเสริมทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น มีรายละเอียดแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้ 1.1) การฝึกเสียงแซ็กโซโฟนให้มีคุณภาพที่ดี (Tone Quality) 1.2) การฝึกความแม่นยำของเสียง (Intonation) 1.3) การควบคุมลักษณะของเสียง (Articulation) 1.4) การควบคุมจังหวะในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน (Element of Time) แบบฝึกที่ได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในระดับ เหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาตามการสร้างแบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีอย่างมีระบบ และมีวิธีการที่เหมาะสม โดยศึกษาหลักการและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดและเรียบเรียงเนื้อหา ซึ่งกระบวนการพัฒนาได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรดี สุวธนวนิช (2564) มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน โดยผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินฯ มีคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เช่นเดียวกับ

งานวิจัยของ เพลินพิศ กิ่งชา (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น โดยใช้แบบฝึกทักษะเมโลเดียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยผลวิจัยพบว่าแบบฝึกเมโลเดียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.50/85.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ได้ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุเนตร อินพหล, สุพจน์ เกิดสุวรรณ และทองปาน บุญกุศล (2564) การอ่านโน้ตสากลและทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนวงเมโลเดียน ระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของชูชุกิ พบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านโน้ตสากล และทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนตามแนวคิดของชูชุกิ ประกอบด้วย 2 ชุดกิจกรรม กับ 1 บทเพลง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 95.80/98.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมไปถึงงานวิจัยของ ถาวรดา จันทนะสุด (2562) การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับผู้เรียนดนตรี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.61/88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยชุดฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม ทำให้หลังจากทำชุดฝึกในแต่ละชุดแล้วผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร วงศ์ป้อ (2551) ได้ศึกษาการใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 โดยมีประสิทธิภาพ 76.00/82.00, 75.00/80.00, 73.00/77.00, 74.00/73.50 และ 73.00/73.50 ตามลำดับ

2. ผลการเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 81.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ถือว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก เนื่องมาจากการประเมินครั้งแรก ผู้รับการฝึกยังไม่มีพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนและทฤษฎีดนตรีตะวันตกมาก่อน เป็นการเริ่มต้นใหม่ คะแนนระหว่างการฝึกที่ผู้วิจัยได้ทำการประเมินตลอดการฝึก จากการสังเกตของผู้วิจัยในระหว่างการฝึกพบว่า ผู้รับการฝึกมีทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนที่ดีขึ้น เป็นเพราะแบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนที่สร้างขึ้นในครั้งนี้มีการจัดวางเนื้อหาจากระดับง่ายและค่อย ๆ มีความยากขึ้นไปตามลำดับตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย และเนื้อหาจะค่อย ๆ แทรกเข้ามาในรูปแบบของกล่องข้อความที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพิ่มเติม นอกจากนี้ จากการกำหนดห้วงเวลาที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยให้ผู้รับการฝึก ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกวัน รวมทั้งผู้รับการฝึกสามารถนำแบบฝึก ๆ ไปฝึกฝนด้วยตนเอง นอกจากห้วงเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ความสามารถในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน มีพัฒนาการ

ที่ดีขึ้นตามลำดับ ทำให้ผู้รับการฝึกมีการปฏิบัติแซ็กโซโฟนได้อย่างมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกกรี เจริญสุข (2542) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถที่สูงขึ้นนั้นทำได้ด้วยการฝึกที่ถูกต้อง ความสามารถไม่ได้มาจากความคิดหรือทฤษฎี แต่มาจากการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ในการฝึกซ้อมนั้นต้องได้รับการฝึกที่ดีและถูกต้อง ไม่ต้องรีบร้อนแต่ไม่หยุดฝึกการซ้อมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับในงานวิจัยของ จารุเนตร อินพหล, สุพจน์ เกิดสุวรรณ และทองปาน บุญกุศล (2564) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบรรเลงเพลง หลังใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของชูชุกี มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม เนื่องจากมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ภาพตัวโน้ต บัตรลักษณะตัวโน้ต รวมถึงสื่อวีดิทัศน์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ (2564) ที่ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหมาย การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ ถาวรดา จันทนะสุด (2562) ที่พบว่า ภายหลังจากการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันประกอบเสียง นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน รวมไปถึงงานวิจัยของ วิไลพร ภูมิเขตร์ (2560) การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ มีค่าเท่ากับ 0.8154 คิดเป็นร้อยละ 81.54 หมายความว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างเรียนด้วยกระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ทั้ง 4 แผน คิดเป็นร้อยละ 86.53

3. ความพึงพอใจของผู้รับการฝึกที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย สำหรับผู้สนใจ เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน พบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านแล้ว ก็พบว่าด้านที่มีคะแนนความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านเนื้อหา ในข้อที่ 1.1 เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง ด้วยผลคะแนน 4.80 เนื่องจากแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้นำมาผ่านการวิเคราะห์และพัฒนา เรียงลำดับเนื้อหา เพิ่มเกร็ดความรู้ และลดเนื้อหาที่เกินระดับพื้นฐานออก เพื่อให้แบบฝึกใช้ได้กับบริบทของผู้รับการฝึก จึงส่งผลให้ผู้รับการฝึกเกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก สอดคล้องกับ กิรดี สุวัธนวิช (2564) ที่ได้พัฒนาและหาคุณภาพแบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลิน ตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.06 และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน เท่ากับ 0.74 รวมไปถึงงานวิจัยของ ถาวรดา จันทนะสุด (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับผู้เรียนดนตรี ผลวิจัยพบว่า หัวข้อความเหมาะสมกับการใช้ชุดฝึกอ่านโน้ตฉบับพลัน ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด และโดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก

จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแนวคิดของเทอร์เวอร์ วาย สำหรับผู้ที่สนใจ เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สามารถเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนพื้นฐานได้ เนื่องจากผู้รับการฝึกมีความสนใจ สนุกสนาน เข้ารับการฝึกจากแบบฝึกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะทำการซ้อมหรือศึกษากับแบบฝึก จนเกิดเป็นทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนขึ้นกับผู้รับการฝึก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้แบบฝึกฯ มีความพึงพอใจในด้านของสื่อการเรียนรู้ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ หากจะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ควรเพิ่มเติมในเรื่องของสื่อการเรียนรู้ เช่น ลิงค์วิดีโอออนไลน์ ภาพ ฯลฯ มาใช้ประกอบแบบฝึกฯ เพื่อให้ผู้ใช้แบบฝึกฯ เข้าใจเนื้อหาท่อนเสียง และมีต้นแบบ ทำให้การฝึกประสบผลสำเร็จได้

1.2 ระยะเวลาแรกของการเริ่มฝึกอาจจะต้องมีครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เมื่อผ่านบททฤษฎีดนตรีตะวันตกไปได้แล้ว ผู้รับการฝึกสามารถฝึกได้ด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยควรจะมีผลิตสื่อภาพและเสียงประกอบแบบฝึกการปฏิบัติ บนสื่อเทคโนโลยีแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาเพิ่มเติมของผู้รับการฝึกมีตัวอย่างในการปฏิบัติ และลดภาระของครูผู้สอนได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยควรพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติในแซ็กโซโฟนตระกูลอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้มีการฝึกซ้อมร่วมกันได้ หรือสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในชนิดอื่น

2.2 สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้สามารถเป็นแบบฝึกสำหรับเครื่องดนตรีชนิดอื่นที่อยู่ในวงดนตรีรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น วงโยธวาทิต, วงดนตรีไทยสากล, วงสตริงคอมโบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2559). การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **ดนตรีคลาสสิก บทเพลงและการขับร้อง**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์. (2560). **การวัดและประเมินผลทางการศึกษา**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์. (2562). การประเมินการปฏิบัติ แนวคิดสู่การปฏิบัติ. นครสวรรค์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กฤษณะ ทิพย์อักษร. (2561). **กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดการบรรเลงแซกโซโฟน ประกอบการแสดงหมอลำของอาจารย์ สำราญ บุษผาวาสน์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กัลยา ทองอ้วน. (2552). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กิตติศักดิ์ ธากาศ. (2552). **การสร้างแบบวัดทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ (สะล้อ) สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2-4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กীরดี สุวัธนวิช. (2564). การพัฒนาและหาคุณภาพแบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลิน ตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 25(2), 21-36.
- เกษม ทิพย์เมธากุล. (2561). **การศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดวงโยธวาทิต ประเภทดนตรีสนามในระดับชาติ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: ชัดเชลล์มีเดีย.
- โกวิท ษัณศิริ. (2558). **ดุริยางคศิลป์ตะวันตก เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.

- คณิศร ศรีประไพ. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จารุเนตร อินพหล, สุพจน์ เกิดสุวรรณ และทองปาน บุญกุศล. (2564). การอ่านโน้ตสากลและ
 ทักษะการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนวงเมโลเดียนระดับประถมศึกษา.
วารสารการวัดผลการศึกษา, 104(3), 174-184.
- จินดามาศร์ มีอาษา. (2559). **แนวทางการวัดและประเมินผลวิชาทักษะปฏิบัติแซกโซโฟน
 คลาสสิกในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา.**
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ: ที่คิวพี.
- ฉานตัญญู ไล้ทอง. (2560). **ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนา
 ความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2551). **ดนตรีคลาสสิก: รวมข้อเขียนภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์.** กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- ณัฐชา อักษรเดช. (2554). **การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนตรุณราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.**
 กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ. (2564). **แนวทางการวัดและประเมินผลทักษะการบรรเลง
 ตามสภาพจริงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม.** **วารสารดนตรีรังสิต, 16(2), 1-15.**
- ดวงพร วงศ์ป้อ. (2551). **การใช้ชุดฝึกทักษะการเล่นดนตรีพื้นเมือง “สะล้อ” สำหรับ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ จังหวัดเชียงใหม่
 โดยการใช้วิธีการขบวนการกลุ่ม.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,
 เชียงราย.
- ดวงมณี กันทะยอม. (2551). **การใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์ในการสอนเขียนความเรียง
 เชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียน
 พาณิชยการเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ถวัลย์ มาศจรัส, สมปอง แว่นไธสง และบังอร สงวนหมุ่ม. (2550). **นวัตกรรมการศึกษา
 ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ.** กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี่.

- ถาวรดา จันทนะสุด. (2562). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันสำหรับผู้เรียนดนตรี.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 421-429.
- ฉัตรมณ จีรพิสัยสุข. (2558). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ในเส้นทาง
การท่องเที่ยวโดยจักรยาน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธีรารัตน์ ทรงประศาสน์. (2551). การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยค
สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญนำ เกษี. (2556). รายงานผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพานทองสภานูปถัมภ์ อำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: โรงเรียนพานทองสภานูปถัมภ์.
- ประภาพร ถิ่นอ่อนง. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยก
ตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ประวีณา เขี่ยมยี่สุน. (2564). การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย Psychomotor Domain
Assessment. วารสารวิเทศพัฒนศิลป์ บัณฑิตศึกษา, 1(2), 1-11.
- พงศกร พลอาษา. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การปฏิบัติแขกโซโฟน ในรายวิชา
ปฏิบัติเครื่องลมไม้ 3 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 12(2), 46-54.
- พนาลินธุ์ ศรีวิเศษ. (2564). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้
ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 13(2), 1-14.
- เพลินพิศ กิ่งชา. (2565). การพัฒนาการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้แบบฝึกทักษะเม
โลเดียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด
หนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: โรงเรียนวัดหนองจอก.
- รัตนาภรณ์ กันทะยวง. (2564). การพัฒนาชุดการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้เทคนิค
5W1H สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

- วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). **ศัพท์ดนตรีสากล**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วนิดา พรหมบุตร. (2562). การพัฒนาแบบฝึกหัดการตีพิมพ์ขึ้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. **วารสารดนตรีและการแสดง**, 6(2), 39-51
- วรพล กาญจน์วีระโยธิน. (2560). การศึกษาเนื้อหาและผลจากการเรียนฟลูตตามแนวทาง
ของเทอร์เวอร์ วาย. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 11(3), 1104-1111.
- วรินทร สีเสียดงาม. (2563). **การปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: วรานนท์ เอ็นเตอร์ไพรส์.
- ศศิพิมพ์ ศรีกิจ. (2551). **การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกทักษะ
จากการเขียนแบบควบคุม ไปสู่การเขียนแบบอิสระ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมศรี อภัย. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก
และการลบ จำนวน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ**. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สังวรรณ ังคกรเทก. (2557). **โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์**.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุกรี เจริญสุข. (2532). **จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว.
- สุกรี เจริญสุข. (2544). **พรสวรรค์ศึกษา**. กรุงเทพฯ: จงเจริญ.
- สุกรี เจริญสุข. (2545). **ศิลปะการเป่าแซ็กโซโฟน**. กรุงเทพฯ: มิวสิคทอล์ค.
- สุกรี เจริญสุข. (2546). **เสียงและระบบเสียงดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกรี เจริญสุข. (2548). **พรสวรรค์สร้างได้**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกรี เจริญสุข. (2550). **ดนตรีเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมอง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกรี เจริญสุข. (2552). **แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาของไทย**.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2559). **การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อภิชาติ อนุกุลเวช. (2551). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฝึกปฏิบัติทางเทคนิคบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Brookhart, S. M. (2015). **Performance assessment: showing what student know and can do**. West Palm Beach: Learning Science International.
- Ferris, J. (1985). **MUSIC The Art of Listening** (4th ed.). New York: Roremary Bradley.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education** (3^d ed.). New York: McGraw–Hill.
- Kamien, R. (2006). **Music : an Appreciation** (5th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Kohut, D. L. (1996). **Instrumental Music Pedagogy: Teaching Techniques for school band and orchestra directors**. New York: Stipes Pub Llc.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2010). **Principles of marketing** (9th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Koher, F. W., Crilley, K. M., Shearer, D. D., & Good, G (1997). Effects of peer coaching on teacher and student outcomes. **The Journal of Educational Research**, 90(4), 240–250
- Lane, S. (2010). **Performance assessment: the state of the art**. Stanford: Stanford University.
- Mankowski, W. (2015). **Saxophone Aerobics**. New York: Hal Leonard corporation.
- Maslow, A. (1970). **Motivation to Work**. New York: Harper and Row Publishers.
- Miller, D., Linn, R., & Gronlune, N. (2009). **Measurement and Assessment in Teaching**. New York: Pearson Education.
- Morse, N. C. (1953). **Satisfaction in White Collar Job**. Michiga: University of Michigan Press.
- Richard, J. C., & Michael, P., H. (2011). **The teaching of instrumental music**. New York: Peason Eduation, Inc.
- Shelley, M. W. (1975). **Responding to Social Change**. Penneylvania: Dowden Huntchisam.
- Simson, D. (1972). **Teaching physical education: A system approach**. Boston: Houghton Mufflin Co.

Simon, M. & Forgette–Giroux. (2001). A rubric for scoring postsecondary academic skill.

Practical Assessment, Research, and Evaluation, 7, 18.

DOI: <https://doi.org/10.7275/bh4d-me80>.

Trever, W. (1999). Trever Wye practice books for flute. New York: Novello Publishing Limited.

Wiggins, G. (2006) **Understanding by Design** (2rd ed.). New Jersey: Pearson Education.

Wolman, B. B. (1979). **Dictionary of behavioral Science**. . New York: Litton Educational Publishing Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ความเชี่ยวชาญ	สถานที่ทำงาน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชนิษฐ์ สะสมสิน	รองคณบดีวิทยาลัยการดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านวงดุริยางค์ เครื่องลม และการสอนดนตรี	วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา หมายเลขโทรศัพท์ 087-697 9767
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัฐ	อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติ ฟลูต การวัดและประเมิน ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี	วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา หมายเลขโทรศัพท์ 094-554 5549
3. นายศรัญญู สุจา	ครู ระดับ ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ดนตรี	โรงเรียนบ้านด้าย เทพกาญจนอนุอุปถัมภ์ หมายเลขโทรศัพท์ 084-807 8441

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น
2. แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น
3. แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนของกลุ่มเป้าหมาย
4. แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

แบบฝึกทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซกโซโฟน ตามแนวทางของ เทรเวอร์วาย
FUNDAMENTAL OF SAXOPHONE EXERCISES ACCORDING TO TRAVOR WYE'S GUIDELINE

แบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟนเบื้องต้น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

แบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นการพัฒนา แบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้นที่ไม่เคยมีพื้นฐาน ของดนตรีตะวันตกมาก่อน หรือมีอยู่บ้างเล็กน้อย ในการพัฒนาแบบฝึก ฯ ในครั้งนี้ จะใช้ แนวทางของเทอร์เวอ์ วาย นักฟลูตชาวอังกฤษ ที่ได้แต่งตำราการปฏิบัติฟลูต ที่ชื่อว่า “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute” ซึ่งผู้พัฒนาเห็นว่า เป็นตำราที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่ม ศึกษากการปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตก เพราะในเนื้อหาที่เทอร์เวอ์ วาย พัฒนาขึ้นได้เน้นการ สอนตั้งแต่เริ่มต้นปฏิบัติเครื่องดนตรี มีแบบฝึกที่เริ่มจากง่าย ไปหายาก และสร้างคุณภาพของ เสียงได้ดี เนื้อหาทฤษฎีจะสอดแทรกไปตามแบบฝึกทักษะตั้งแต่ต้นจนจบ

สำหรับการพัฒนาในครั้งนี้ ผู้พัฒนาได้นำเอาเนื้อหาของแบบฝึกจากตำราของเทอร์ เวอ์ วาย ส่วนใหญ่เข้ามาใช้ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมด้านกายภาพของผู้ฝึก การปฏิบัติ อย่างเป็นธรรมชาติ เหมาะกับคนไทยทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นด้านของสรีระร่างกาย การคิด วิจรรณญาณ อายุ เพศ เป็นต้น แต่เหมาะสมที่สุดจะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ที่มีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี ซึ่งสามารถปฏิบัติเครื่องแซ็กได้อย่างเหมาะสมที่สุด เนื่องมาจากมีร่างกายที่เหมาะสมในการถือเครื่องดนตรี มีการคิดวิเคราะห์ในแบบฝึก ฯ ที่ เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้รับการฝึก

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แบบฝึกนี้เป็นการพัฒนาโดยใช้เนื้อหาบางส่วนตามแนวทางของ เทอร์เวอ์ วาย เป็นหลัก ผู้ที่สนใจสามารถใช้แบบฝึกนี้ได้ ซึ่งสามารถฝึกปฏิบัติได้โดยไม่มีครู ไม่ มีผู้สอน และใช้ได้ทุกเวลา และหากแบบฝึกนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกนี้จะได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการ ปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตกและเนื้อหาของทฤษฎีดนตรีตะวันตกไม่มากนัก

ลิปพนนท์ เจริญสุข

ผู้พัฒนาแบบฝึก ฯ

คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น

การใช้แบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเบื้องต้น ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนเล่มนี้ เนื้อหาบางส่วนที่นำมาใช้ได้ นำจากตำราการฝึกปฏิบัติฟลูต ของ เทรเวอร์ วาย ที่ชื่อว่า “Trevor Wye A Beginner’s Book for the Flute” ผู้พัฒนาแบบฝึกได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 บท โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมการปฏิบัติเครื่องดนตรีระดับเบื้องต้น ตามแนวทางของเทรเวอร์ วาย และนำมาประยุกต์ใช้กับการฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน

ให้ผู้ที่ใช้แบบฝึก ๗ ทำการฝึกโดยไล่เรียงตามลำดับเนื้อหาของแบบฝึก โดยไม่ข้ามเนื้อหาของแบบฝึก เนื่องจากแบบฝึกนี้ได้ลำดับเนื้อหาจากง่าย - ไปหายาก เมื่อผู้ฝึกข้ามเนื้อหาอาจจะทำให้การฝึกล้มเหลวในได้ ในแต่ละบทผู้พัฒนา ๗ ได้สอดแทรกเนื้อหา หรืออธิบายความเพิ่มเติม ในกล่องข้อความ หากผู้ใช้แบบฝึกพบปัญหา หรือเกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่ง สามารถปรึกษาครู ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญได้ หรือจะทำการค้นคว้าเพิ่มเติมจากระบบอินเทอร์เน็ต หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น YouTube ได้ตามความต้องการ

แบบฝึกเล่มนี้ได้กำหนดระยะเวลาของการฝึกทั้งหมด เป็นเวลา 56 ชั่วโมง โดยทำการฝึกวันละ 4 ชั่วโมง 14 วัน ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นได้ เช่น ทำการฝึกตามแบบฝึก ช่วงเช้า 2 ชั่วโมง และช่วงบ่าย 2 ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสม แต่แนะนำให้ใช้เวลาตามกรอบเวลาที่กำหนดให้

ผู้พัฒนาแบบฝึก ๗ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึก ๗ จะช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ให้ผู้ใช้แบบฝึกได้มีทักษะระดับเบื้องต้นได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนในระดับที่สูงขึ้นไป และนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นนักดนตรีที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

สารบัญ

บทที่ 1	ทำความรู้จักกับแซกโซโฟน (Saxophone).....	85
บทที่ 2	บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติแซกโซโฟน (Personality).....	90
บทที่ 3	สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก (Theory)	96
บทที่ 4	เริ่มฝึกปฏิบัติแซกโซโฟน (Practice).....	100
บทที่ 5	เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody).....	106
บทที่ 6	ตัวโน้ต (Notation)	110
บทที่ 7	การออกเสียงสำเนียง (Articulation).....	117
บทที่ 8	บันไดเสียง (Scales).....	124

บทที่ 1
ทำความรู้จักกับแซกโซโฟน
(Saxophone)

เป่าเมาทให้เกิดเสียง (Blowing the mouthpiece)

ส่วนประกอบของแซ็กโซโฟนในอันดับแรกที่ผู้ฝึกต้องทำความรู้จักนั้นก็คือ “เมาทพีซ (Mouthpiece)” หรือที่ภาษาไทยเรียกกว่า “ปากเป่า” ตามภาพที่ 1 ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้แซ็กโซโฟนเกิดเสียงได้ ปากเป่าของแซ็กโซโฟนนั้นมีหลากหลายรูปแบบ มีทั้งแบบที่ทำจากพลาสติกหรือแบบที่ทำจากโลหะ โดยแต่ละแบบก็ให้สีส่นของเสียงที่แตกต่างกันออกไป แต่ในการฝึกระดับเบื้องต้น แนะนำให้ผู้ฝึกใช้ปากเป่าแบบพลาสติก ซึ่งแบบโลหะนั้นสามารถฝึกในระดับขั้นสูงกว่าได้

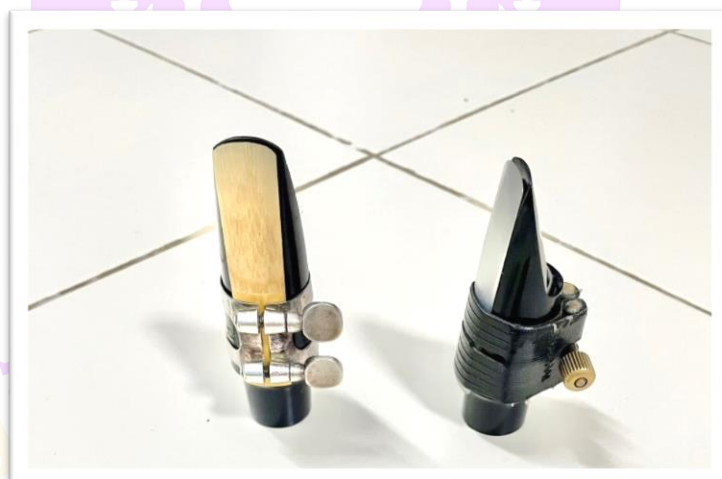

อีกส่วนประกอบหนึ่งที่จะขาดไม่ได้เลยนั่นก็คือ “ลิ้น (Reed)” ทำจากไม้ โดยปัจจุบันมีลิ้นที่ทำจากพลาสติก เพื่อให้มีความทนทาน มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น เมื่อมีสององค์ประกอบแล้วจะไม่สามารถจะเกิดเสียงที่ดีได้ หากขาดอุปกรณ์ที่เรียกว่า “ที่รัดลิ้น (Ligature)” จะเป็นอุปกรณ์ที่ยึดระหว่างปากเป่าและลิ้นให้ประกบกันอยู่กับที่ ไม่ให้ลิ้นขยับเคลื่อนที่ไปได้

ในขั้นตอนแรกที่ผู้ฝึกต้องทำคือทำความรู้จักมักคุ้นกับปากเป่าเสียก่อน กล่าวคือ ให้ผู้ฝึกทำการประกอบปากเป่า ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประกอบปากเป่าเข้ากับสายรัดลิ้น (Ligature) ตามภาพที่ 2
2. นำลิ้นเข้ามาเสียบเข้ากับปากเป่าแล้วรัดสายรัดลิ้นให้แน่น เพื่อไม่ให้ลิ้นเคลื่อนที่

อันดับแรกของการเริ่มฝึกการปฏิบัติแซกโซโฟนคือการ “เป่าเมาท์พีซ” ให้เกิดเสียง เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการกำเนิดเสียงของแซกโซโฟน เมื่อเราเป่าลมผ่านปากเป่าที่มีลิ้น (Reed) ประกอบอยู่ จะเกิดการสั่นสะเทือนระหว่างปากเป่ากับลิ้นและเกิดเป็นเสียงขึ้น

ลักษณะการวางปากในการเป่า (Embouchure)

เสียงที่ดีเกิดจากการวางรูปปากให้เหมาะสม ในการวางรูปปากของแซ็กโซโฟนให้ใช้ริมฝีปากล่างสัมผัสกับลิ้นแซ็กโซโฟน และใช้ฟันบนวางบริเวณด้านบนปากเป่าในลักษณะที่ไม่เกร็ง จากนั้นใช้ริมฝีปากประกบกัน ให้รูปปากมีลักษณะเหมือนวงกลมที่บีบเข้าหาตรงกลาง ลักษณะเหมือนคาบหลอดดูตื้นๆ ในการปิดปากเป่าจะใช้กล้ามเนื้อรอบปากบีบเข้าหาตรงกลาง แต่ประมาณให้ลมไม่รั่วออกข้างปาก หรือไม่แน่นหรือหย่อนจนเกินไป ซึ่งจะทำให้ได้เสียงที่ไม่มีคุณภาพ โดยลักษณะในการเป่า ให้ปากเป่าอยู่ในลักษณะของการคาบปากเป่าไว้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ในการฝึกแบบฝึกแรก ให้ผู้ฝึกเป่าปากเป่าของแซ็กโซโฟน ดังภาพ.. โดยใช้นิ้วสองนิ้วจับปากเป่าไว้ โดยไม่ให้นิ้วมือขวางทางลมออก และทำการเป่าให้เสียงนิ่งคงที่ที่สุดเท่าที่จะทำได้

และเมื่อฝึกเป่าปากเป่าไปได้สักระยะ ให้ผู้ฝึกสังเกตว่าเสียงที่เป่าออกมานั้นนิ่งคงที่และยาวที่สุดแล้ว ให้ประกบปากเป่าเข้ากับ คอแซ็กโซโฟน (Neck)

คอแซ็กโซโฟน (Neck)

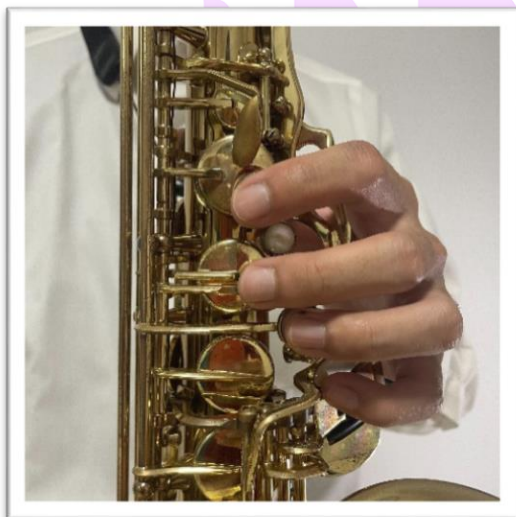
บทที่ 2

บุคลิกและท่าทางการปฏิบัติวิชาชีพ

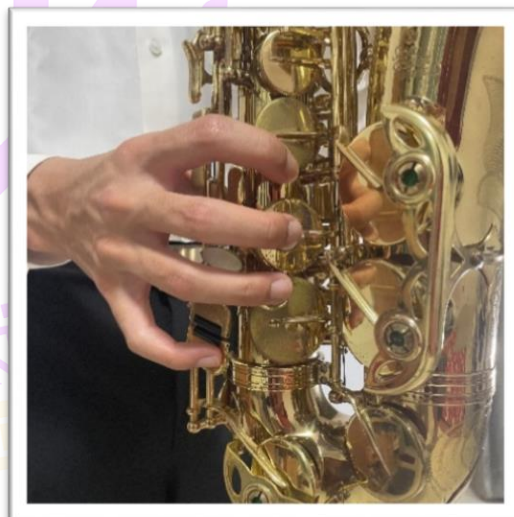
(Personality)

ตำแหน่งการวางมือบนเครื่องแซกโซโฟน

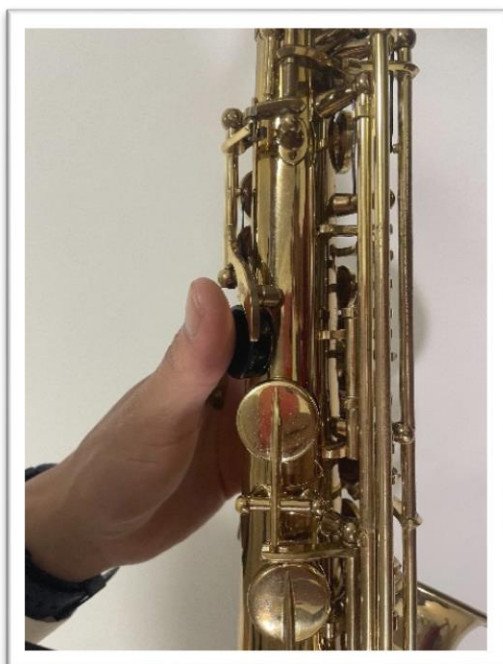
ควรวางมือในตำแหน่งที่สบาย โดยลักษณะของมือทั้งสองข้างให้รู้สึกเหมือนกำลังจับลูกบอล ซึ่งลักษณะนิ้วมือจะคล้ายรูป “ตัวซี C” ตามภาพประกอบ

มือซ้ายด้านหน้า

มือขวาด้านหน้า

มือซ้ายด้านหลัง

ตำแหน่งมือซ้าย

ตำแหน่งในการวางมือซ้าย จะจับอยู่ในส่วนบนของแซ็กโซโฟน ระดับของแขนให้อยู่ในลักษณะขนานกับพื้น วางนิ้วลงบนแป้นนิ้วของแซ็กโซโฟน โดยนิ้วหัวแม่มืออยู่บริเวณปุ่มรับน้ำหนักระหว่างเครื่องที่อยู่ถัดจากปุ่มออกเตป (Octave) ลงมานิ้วชี้ถึงนิ้วก้อยวางบนแป้นนิ้วหมายเลข 1,2,3 ตามแผนภูมิระบบนิ้วของแซ็กโซโฟน ในหน้าถัดไป

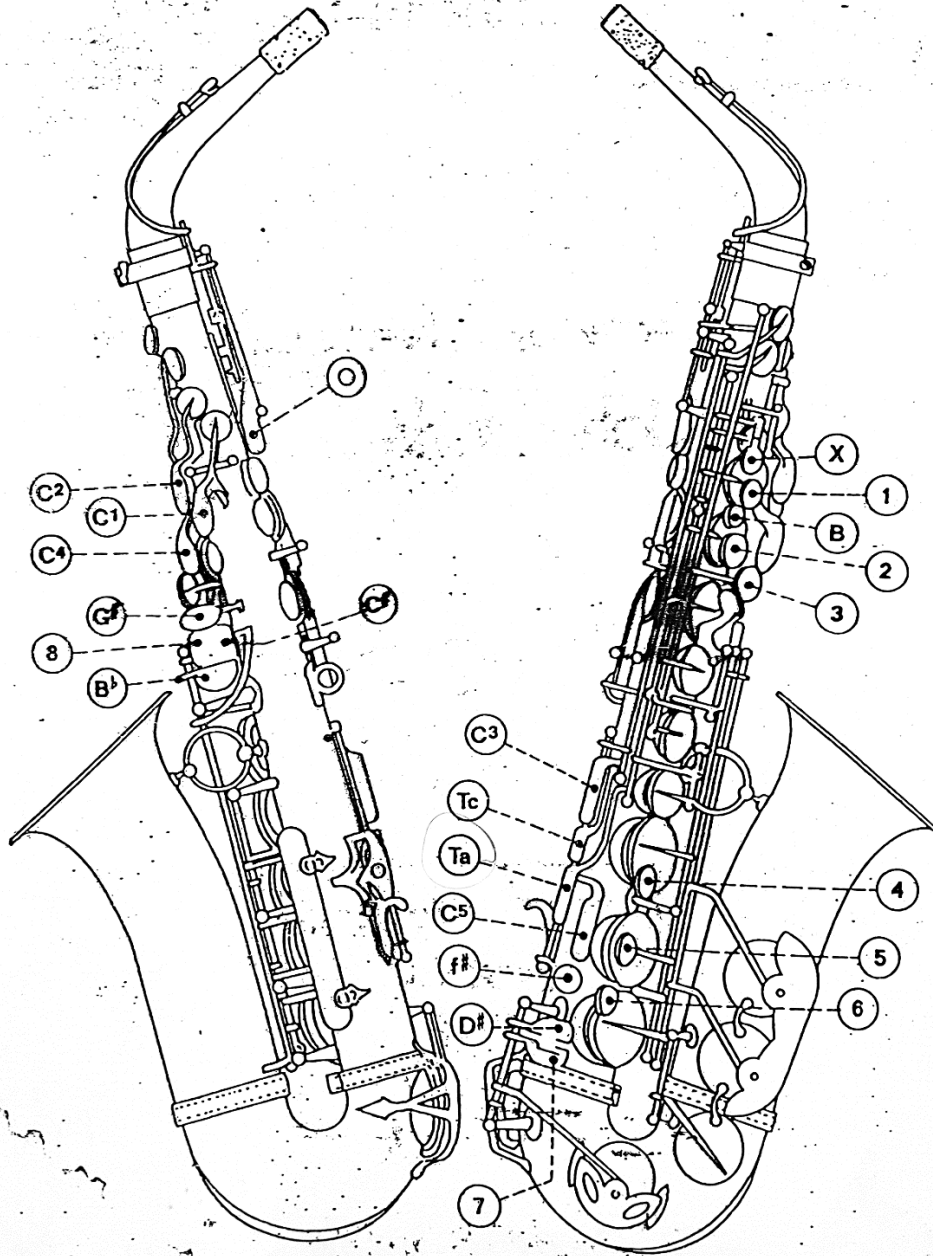
มือขวาด้านหลัง

ตำแหน่งมือขวา

ตำแหน่งในการวางมือขวา จะจับส่วนล่างของแซ็กโซโฟน โดยใช้นิ้วหัวแม่มืออยู่ในตำแหน่งตะขอรับน้ำหนักของเครื่อง นิ้วชี้ถึงนิ้วก้อย วางบนแป้นนิ้วของแซ็กโซโฟนหมายเลข 4,5,6 ตามแผนภูมิระบบนิ้วของแซ็กโซโฟนในหน้าถัดไป

แผนผังระบบนิ้วของแซกโซโฟน

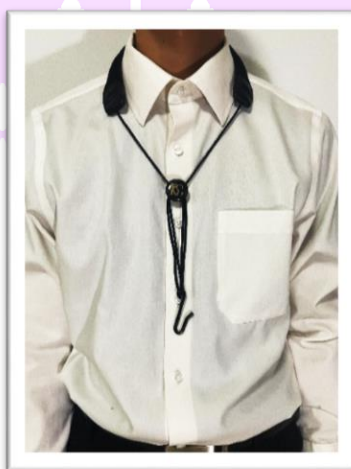
Saxophone Fingering Chart

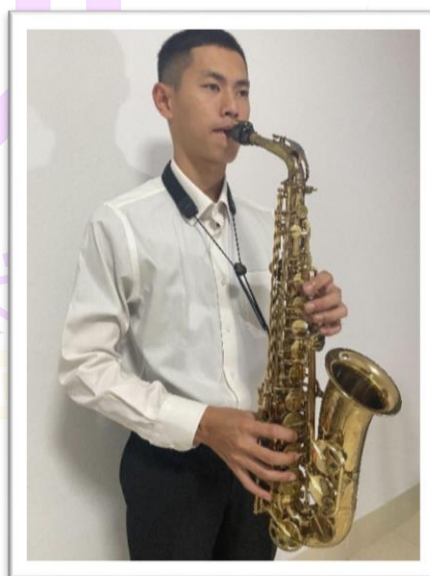
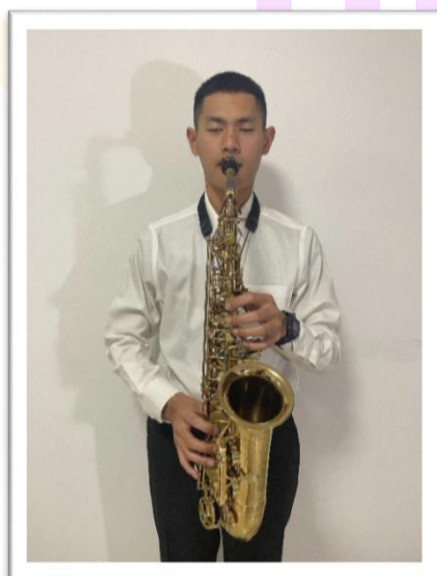
ที่มา John Harle: Scales and Arpeggios

ท่าทางในการเป่าแซ็กโซโฟน

ท่าแรกเป็นท่า “ยืนเป่า” ให้เท้าทั้งสองข้างถ่ายน้ำหนักลงพื้นให้มั่นคง แล้วถือเครื่องไว้ด้านหน้า ปรับระดับสายคล้องแซ็กโซโฟนให้พอดี โดยปรับระดับความสูงต่ำของตัวเครื่องได้โดยสายคล้องคอโดยให้เครื่องอยู่พอดีกับลำตัว สังเกตได้จากเมื่อเราถือเครื่องพร้อมเป่าแล้วระดับของปากเป่าจะอยู่เสมอกับปากของเรา นั่นหมายความว่าเครื่องอยู่ระดับที่เหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตามน้ำหนักของแซ็กโซโฟนควรอยู่ที่แขนทั้งสองข้าง ไม่แนะนำให้หิ้งน้ำหนักกับสายคล้องแซ็กโซโฟนมากเกินไป

สายคล้องแซ็กโซโฟน

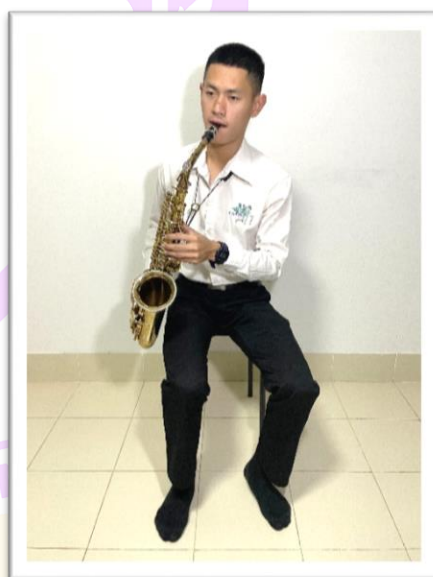
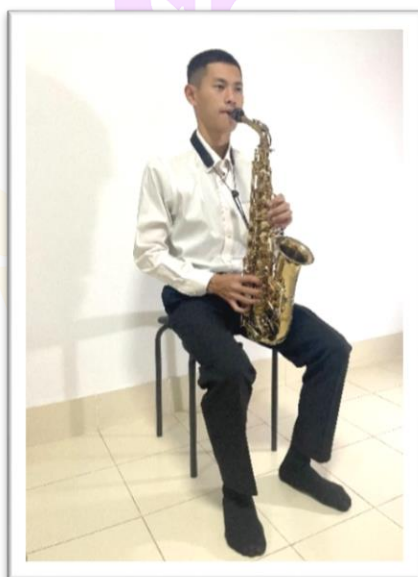

ท่ายืนเป่า

ทำยืนเป่าเทเนอร์แซ็กโซโฟน

ทำนั่งเป่า ให้ผู้ฝึกนั่งเก้าอี้วางเท้าทั้งสองบนพื้นให้มั่นคง หากเป็นเก้าอี้แบบมีพนักพิงหลัง ให้ผู้ฝึกนั่งเก้าอี้ 1 ใน 3 ของเก้าอี้ ส่วนบนของร่างกายอยู่ในลักษณะเหมือนทำยืนเป่า และปรับสายคล้องแซ็กโซโฟนให้พอดี

ทำนั่งเป่า

ในการถือเครื่องในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนแบบอื่น ๆ เช่น เทเนอร์แซ็กโซโฟน หรือ บาริโทนแซ็กโซโฟน สามารถถือในลักษณะให้ตัวเครื่องอยู่ด้านข้างลำตัวได้ และทำการปรับระดับคอแซ็กโซโฟนให้ไปทางซ้ายหรือขวาได้ตามความถนัด

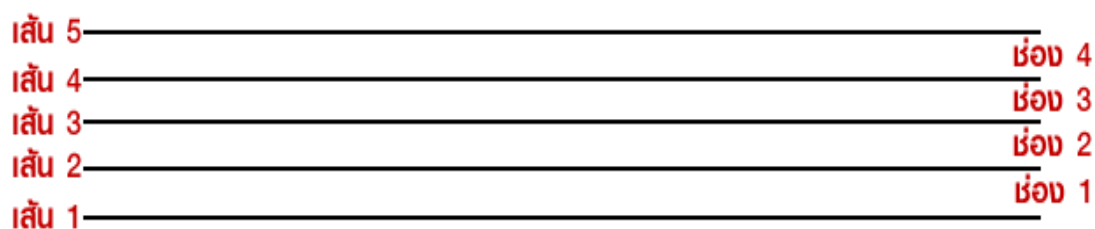

บทที่ 3

สอดแทรกทฤษฎีดนตรีตะวันตก

(Theory)

ระดับเสียงของดนตรีจะใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า “ตัวโน้ต” โดยจะอยู่บนบรรทัดที่เรียกว่า “บรรทัดห้าเส้น (Staff) โดยบรรทัดห้าเส้น จะนับเส้นล่างสุดเป็นเส้นที่ 1 ไล่ขึ้นไปตามลำดับ โดยเส้นบนสุดจะนับเป็นเส้นที่ 5 และจะมีช่องว่างระหว่างเส้นแต่ละเส้นจะนับได้ 4 ช่อง ไล่ขึ้นไปตามลำดับ ดังภาพ

กุญแจประจำหลัก (Clef) สำหรับแซ็กโซโฟน จะใช้กุญแจที่เรียกว่า “กุญแจโซ (Treble Clef) เนื่องจากแซ็กโซโฟน มีช่วงเสียงในการบรรเลงอยู่ในระดับเสียงที่ค่อนข้างสูง

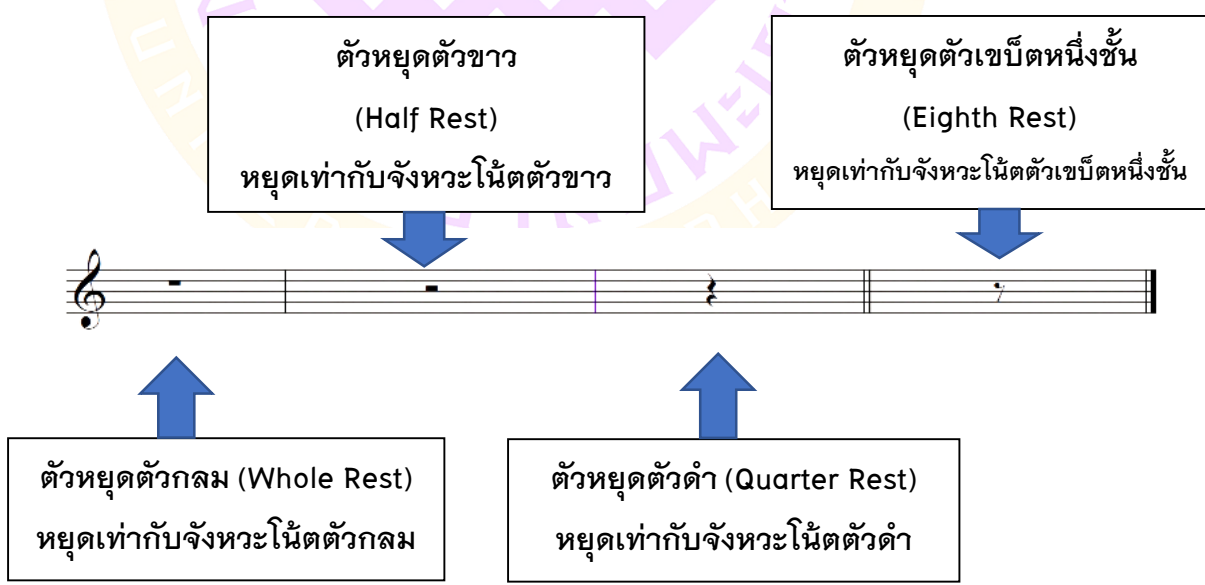
เส้นกันห้อง (Barline) มีลักษณะเป็นเส้นตั้งฉากตัดกับบรรทัดห้าเส้น ชิดจากเส้นที่หนึ่งขึ้นไปสุดที่เส้นที่ห้า โดยเส้นกันห้องปกติจะเป็นเส้นเดียวสำหรับกันห้องที่มีเส้นกันห้องที่ติดกันสองเส้น เรียกว่า “เส้นกันห้องคู่ (Double Barlines)” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าจบวรรคเพลงแล้ว และเส้นกันห้องที่มีลักษณะเส้นแรกเป็นเส้นกันห้องเดี่ยว ต่อด้วยเส้นหนาหนึ่งเส้น หมายถึงจบบทเพลงหรือท่อนเพลงแล้ว ตามตัวอย่างในภาพตามลำดับจากซ้ายไปขวา

“ตัวโน้ต (Note)” จะทำหน้าที่ในการบอกนักดนตรีว่าควรจะต้องบรรเลงด้วยระดับเสียงใด และบรรเลงด้วยจังหวะเท่าไร ตัวโน้ตจะมีระดับเสียงสูง - ต่ำตามแนวตั้ง และมีจังหวะสั้น - ยาวตามแนวนอน โดยสัญลักษณ์ของตัวโน้ตมีดังนี้

- = Whole = โน้ตตัวกลม
- = Half = โน้ตตัวขาว
- = Quarter = โน้ตตัวดำ
- = Eighth = โน้ตเข็บบัดหนึ่งชั้น
- = Sixteenth = โน้ตเข็บบัดสองชั้น

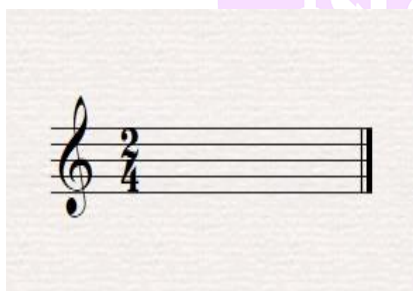
เมื่อมีตัวโน้ตสำหรับเล่น ก็ต้องมีโน้ตสำหรับเงียบด้วย ซึ่งเรียกว่า “ตัวหยุด (Rest)” เพื่อทำการหยุดเสียงที่กำลังเล่นอยู่ให้เกิดความเงียบไปชั่วขณะ ตามบทประพันธ์ จะหยุดสั้น - ยาว ก็จังหวะก็จะใช้สัญลักษณ์ที่เทียบได้เท่ากับตัวโน้ต ดังภาพต่อไปนี้

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signature)

เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำหนดว่าแต่ละห้องมีจังหวะเท่าใด และโน้ตตัวใดที่จะมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยสัญลักษณ์ของเครื่องหมายจะประกอบด้วยเลขสองตัววางซ้อนกันในแนวตั้ง เหมือนเศษส่วน เลขตัวบนบอกถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ส่วนเลขตัวล่างจะบอกถึงโน้ตตัวใดที่มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยโน้ตแต่ละตัวจะมีเลขที่แทนโน้ตแต่ละโน้ตดังนี้

สัญลักษณ์	ตัวเลข
	1
	2
	4
	8
	16

เลขตัวบน บอกถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ตัวอย่างเป็นเลข 2 เท่ากับ 1 ห้องมี 2 จังหวะ
เลขตัวล่าง บอกถึงตัวโน้ตที่มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ตัวอย่างเป็นเลข 4 เท่ากับโน้ตตัวดำมีค่า 1 จังหวะ

เลขตัวบน บอกถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ตัวอย่างเป็นเลข 3 เท่ากับ 1 ห้องมี 3 จังหวะ
เลขตัวล่าง บอกถึงตัวโน้ตที่มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ตัวอย่างเป็นเลข 4 เท่ากับโน้ตตัวดำมีค่า 1 จังหวะ

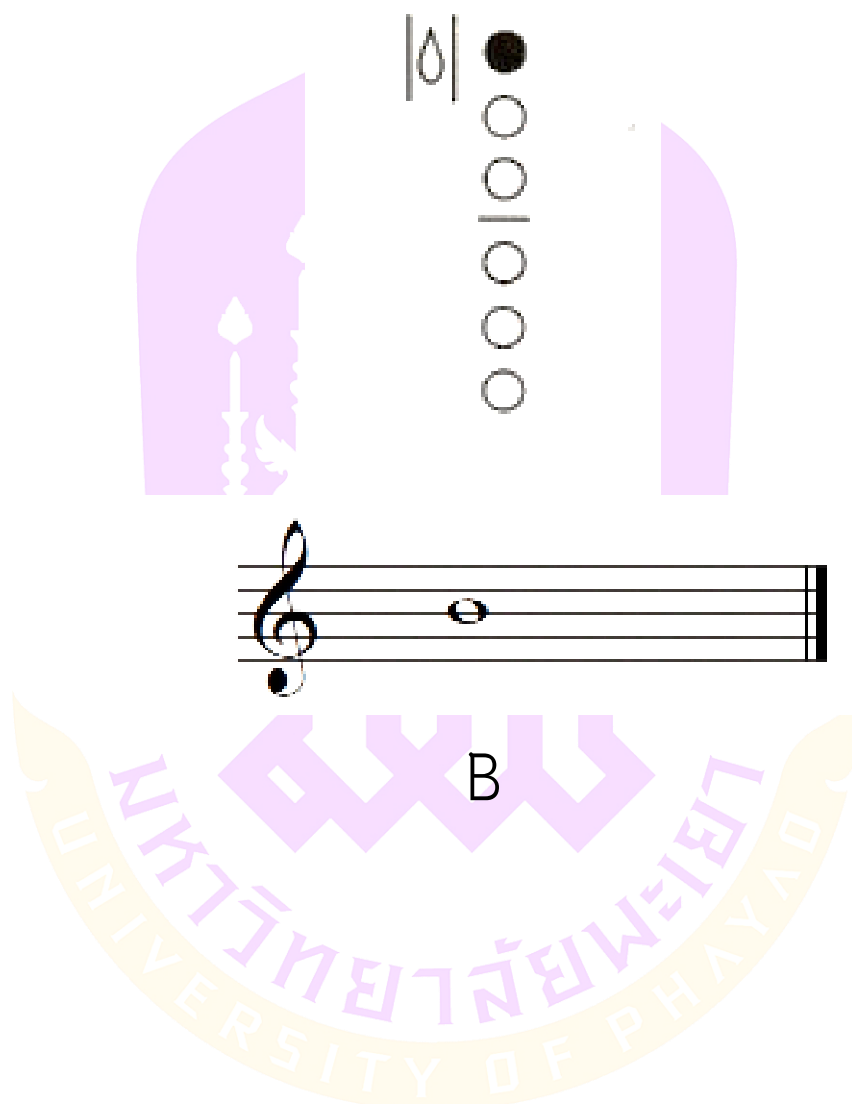
เลขตัวบน บอกถึงจำนวนจังหวะใน 1 ห้องเพลง ตัวอย่างเป็นเลข 4 เท่ากับ 1 ห้องมี 4 จังหวะ เลขตัวล่าง บอกถึงตัวโน้ตที่มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ ตัวอย่างเป็นเลข 4 เท่ากับโน้ตตัวดำมีค่า 1 จังหวะ

บทที่ 4
เริ่มฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน
(Practice)

การเป่าแซกโซโฟน (Blowing the Saxophone)

เมื่อได้ทำทางเริ่มต้นในการเป่าแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการเป่าโน้ตเสียงแรกของผู้ฝึก นั่นคือเสียง “บี (B)” โดยที่โน้ตจะอยู่บนเส้นที่ 3 บนบรรทัดห้าเส้น (Staff) ในกุญแจโซ ให้ใช้นิ้วชี้มือซ้ายกดไปที่ปุ่มนิ้วที่ 1 ในแผนภูมิระบบนิ้วของแซกโซโฟน ตามภาพ

เมื่อผู้ฝึกทราบถึงทฤษฎีในการปฏิบัติเกี่ยวโน้ตแล้ว ให้ลองฝึกปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามโน้ตที่กำหนดให้

1. ปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแบบฝึกโน้ตตัวดำให้เต็มค่านโน้ต ซึ่งแต่ละตัวมีค่า 1 จังหวะ โดย 1 ห้องเพลง มี 4 จังหวะ ปฏิบัติให้ตรงตามจังหวะนับที่มีเลขด้านล่างกำกับอยู่

2. ปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแบบฝึกโน้ตตัวขาวให้เต็มค่านโน้ต ซึ่งแต่ละตัวมีค่า 2 จังหวะ โดย 1 ห้องเพลง มี 4 จังหวะตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่บันทึกไว้ โดยจะเล่นลากยาว 2 จังหวะ นับต่อเนื่องกัน

3. ปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแบบฝึกโน้ตตัวขาวให้เต็มค่านโน้ต ซึ่งแต่ละตัวมีค่า 1 จังหวะ โดย 1 ห้องเพลง มี 3 จังหวะตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่บันทึกไว้ โดยผู้ฝึกเล่น 3 จังหวะนับ

4. ปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแบบฝึกโน้ตตัวดำให้เต็มค่านโน้ต ซึ่งแต่ละตัวมีค่า 1 จังหวะ โดย 1 ห้องเพลง มี 2 จังหวะตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่บันทึกไว้ โดยผู้ฝึกต้องเล่น 2 จังหวะนับ

เมื่อผู้ฝึกได้ฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกข้างต้นอย่างดีแล้ว ให้ฝึกตามแบบฝึกต่อไปนี้

(a)

(b)

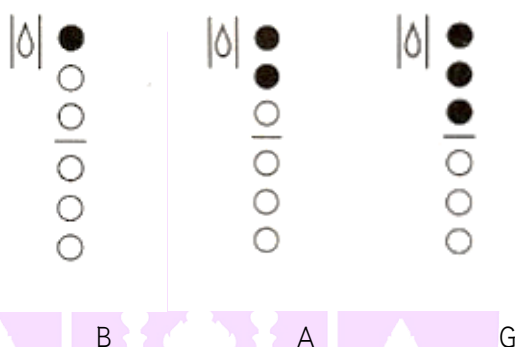
(c)

แบบฝึกต่อไปจะเป็นการผสมระหว่างโน้ตและตัวหยุด เมื่อผู้ฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกก่อนหน้านี้ [ตามตัวอักษร (a), (b), (c)] ได้ดีแล้ว ให้ฝึกตามแบบฝึก (d) ต่อไป

(d)

สามโน้ตแรก (B , A , G)

สามโน้ตแรกในมือซ้าย ที่ไล่ระดับเสียงต่ำลงมาจากเสียง ที (B) ให้ผู้ฝึกกดนิ้วกลางเพื่อให้ได้เสียง ลา (A) กดนิ้วนางเพื่อให้ได้เสียง โซ (G) ตัวอย่างตามภาพ

การออกเสียง (Articulation)

โดยการออกเสียงให้ชัดเจนต้องมีการฝึก “ตัดลิ้น (Tonging)” คือการใช้ลิ้นของผู้ฝึกไปแตะลิ้นแซ็กโซโฟน เพื่อให้เสียงขาดออกจากกันตามจังหวะที่โน้ตกำหนดมาให้ โดยให้ปฏิบัติเหมือนพูดคำว่า “เท (te)” โดยให้แบ่งวรรคหายใจตามเครื่องหมาย

The image shows four staves of musical notation in 4/4 time. Each staff contains a sequence of notes with fingerings and accents. The first staff has fingerings 1-2 3-4 1-2 and accents on the 3rd, 5th, and 7th notes. The second staff has an accent on the 3rd note and fingerings 1-2 3 4. The third staff has fingerings 1 2 3 4 1 2 3 4 and accents on the 3rd, 5th, 7th, and 9th notes. The fourth staff has an accent on the 3rd note.

เริ่มเล่นเป็นทำนอง (Melody)

โดยแบบฝึกต่อไปนี้จะใช้โน้ตสามตัวแรก มาวางสลับตำแหน่งกัน ให้เกิดเป็นแนวทำนองขึ้นมา ให้ผู้ฝึกปฏิบัติตามโน้ตและเครื่องหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

WELSH MELODY

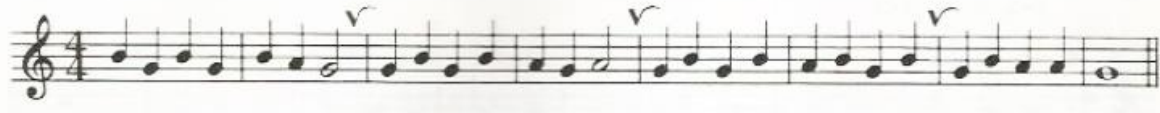
MERRILY WE ROLL ALONG

ฝึกความคล่องตัวของนิ้ว (Finger Exercise)

แบบฝึกต่อไปจะเป็นการไล่โน้ตสามตัวแรก โดยให้ควบคุมการหายใจให้เพียงพอกับจังหวะที่โน้ตกำหนดมาให้ และเพื่อฝึกความคล่องตัวของนิ้ว

FINGER EXERCISE

เครื่องหมาย “สเลอ (Slurs)”

เป็นเครื่องหมายลักษณะโค้งที่โยงจากจากหัวโน้ตตัวแรกข้ามโน้ตตัวต่อไปและไปจบที่โน้ตตัวสุดท้ายหรือตามโน้ตที่ผู้ประพันธ์กำหนด โดยให้ปฏิบัติโน้ตเหล่านั้นโดยใช้การเป่าด้วยลมเดียวให้ต่อเนื่องกัน และใช้นิ้วกดสำหรับเปลี่ยนระดับเสียง ออกเสียงโดยการตัดลิ้นเฉพาะโน้ตตัวแรก ตัวอย่างดังภาพต่อไปนี้

แบบฝึกหัดต่อไปนี้ ให้ผู้ฝึกเล่นโดยใช้ลมเดี่ยวยาวต่อเนื่องตามเครื่องหมายสเลอ และจะใช้การตัดลิ้นเฉพาะโน้ตตัวแรกเท่านั้น

Four staves of musical notation in 4/4 time, each starting with the syllable "te". The first three staves show a sequence of eighth notes with slurs and accents. The fourth staff shows a sequence of eighth notes with slurs and accents, including some rests.

แบบฝึกหัดเชื่อมเสียง “สเลอ (Slur)”

AU CLAIR DE LA LUNE

A single staff of musical notation in 4/4 time for "AU CLAIR DE LA LUNE", showing a sequence of eighth notes with slurs and accents.

เมื่อโน้ตสองตัวเสียงเดียวกัน ถูกเชื่อมต่อกันด้วยเส้นโค้งแบบเดียวกับเครื่องหมายสเลอ เครื่องหมายสเลอ จะกลายเป็นเครื่องหมาย “ทาย (tie)” โดยจะทำให้ค่าความยาวของโน้ตที่เล่นอยู่เพิ่มขึ้น ให้ผู้ฝึกปฏิบัติตามโน้ตและสัญลักษณ์ต่อไปนี้

A single staff of musical notation in 4/4 time showing three whole notes, each with the syllable "te" above it, connected by ties.

ข้อควรรู้ : เครื่องหมายสเลอ (Slur) ใช้โยงข้ามโน้ตได้ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปและคนละเสียงก็ได้ เพื่อให้เล่นได้ต่อเนื่องกัน แต่เครื่องหมายทาย (tie) สามารถโยงได้เฉพาะโน้ตที่อยู่ในระดับเสียงเดียวกัน และโยงเพื่อให้ค่าโน้ตเพิ่มขึ้น โดยเครื่องหมายทายจะต้องโยงเฉพาะโน้ตตัวต่อตัวเท่านั้น

แบบฝึกต่อไปจะเป็นการปฏิบัติบนเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่แตกต่างกันไป

ฝึกปฏิบัติบทเพลงต่อไปนี้ ด้วยความระมัดระวังเครื่องหมายท่ายและสเลอในห้องเพลงที่ 9, 11 และ 15

SAD TUNE ALAN RIDOUT

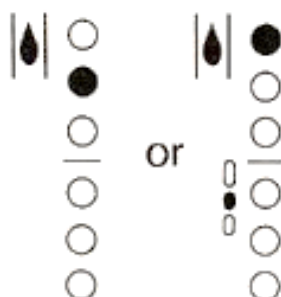
1* *Very slowly*
softly

โน้ตตัวใหม่ เสียงโด (C)

ใช้นิ้วกลางมือซ้ายกดเสียงโดเฉพาะปุ่ม 2 หรือจะกดตามตัวที่ (B) แล้วมือขวาใช้นิ้วชี้กดไปที่ ตามแผนผังระบบนิ้วของแซกโซโฟน โดยมีแบบฝึกดังนี้

ทำการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเคยชิน

ข้อควรรู้: เมื่อทำการฝึกมาถึงขั้นตอนนี้ เราจะไม่ละเลยองค์ประกอบก่อนหน้า เช่น การหายใจ การตัดลิ้น รวมไปถึงเครื่องหมายสเลอ และให้ระมัดระวังตัวหยุดให้ดี

แบบฝึกหัดเพิ่มความคล่องตัวของนิ้วมือ

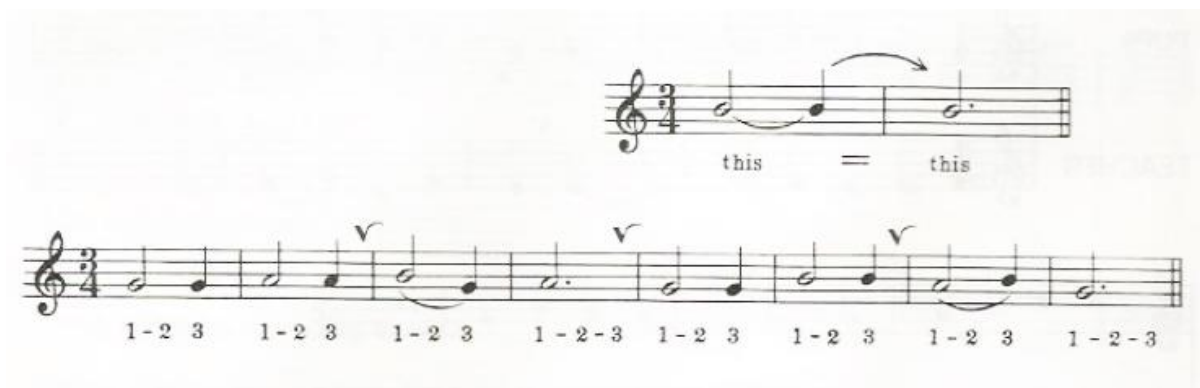
FINGER EXERCISE

ข้อควรรู้: ควรตรวจสอบท่าทางในการบรรเลง ระวังอย่าให้ไหล่ยก ตำแหน่งของนิ้วมือที่ถูกต้อง จะช่วยให้การฝึกเป็นเรื่องง่าย

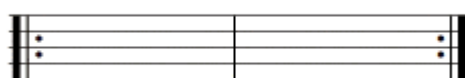
โน้ตประจุด (Dot)

โน้ตประจุดมีลักษณะเป็นจุดเล็ก ๆ อยู่ถัดจากตัวโน้ต มีหน้าที่ทำให้เสียงยาวขึ้น ค่าโน้ตเพิ่มขึ้น แต่จะประจุดจะเพิ่มค่าโน้ตเป็นครึ่งหนึ่งของตัวโน้ตที่อยู่หน้าประจุด ตามตัวอย่างต่อไปนี้

เล่นไปแล้วย้อนกลับ (Repeat)

เครื่องหมายย้อนกลับหรือที่เรียกว่า “รีพีท (Repeat) มีลักษณะมีจุดอยู่ในช่องที่ 2 และ 3 และอยู่ติดกับเส้นกันห้องคู่ เมื่อทำการบรรเลงตั้งแต่ห้องที่ 1 มาจนถึงห้องที่ 2 เมื่อเจอเครื่องหมาย End repeat ให้ผู้ฝึกย้อนกลับไปเริ่มที่เครื่องหมายรีพีทตัวแรก Start repeat ตามตัวอย่างต่อไปนี้

แบบฝึกดังต่อไปนี้ เมื่อปฏิบัติไปตามโน้ตที่บันทึกไว้จนถึงห้องสุดท้ายที่มีเครื่องหมาย End repeat และเมื่อไม่มีเครื่องหมาย Start repeat ให้ผู้ฝึกกลับไปเริ่มต้นใหม่ที่ต้นเพลงและปฏิบัติไปอีก 1 รอบจนจบเพลง

Allegro (quickly)

TEACHER

โน้ตใหม่ G sharp

การปฏิบัติโน้ตในระดับเสียงโซชาร์ป (จี ชาร์ป) โดยกดเหมือนโน้ตโซตามปกติ แต่จะเพิ่มนิ้วก้อยมือซ้ายมากดที่ปุ่ม G#

G sharp

แบบฝึกเพื่อเพิ่มความคล่องตัวของนิ้วมือ

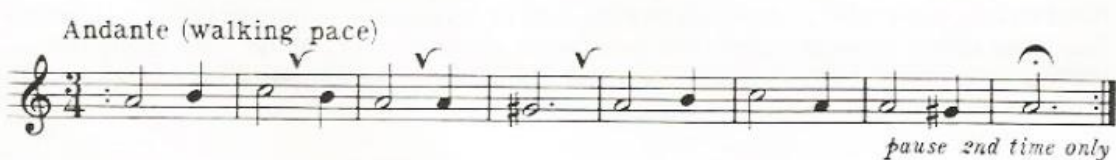

FINGER EXERCISE

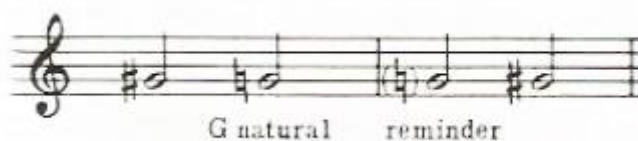
เครื่องหมายเฟอมาต้า (Fermata)

ทำหน้าที่ลากเสียงให้ยาวกว่าปกติ โดยนักดนตรีหรือผู้ฝึกต้องดูความเหมาะสมของเพลง ว่าควรจะยาวได้เท่าใด

เครื่องหมายเนเจอร์ล (Natural)

มีลักษณะสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน มีหน้าที่ยกเลิกเครื่องหมายแปลงเสียง (Accidental) โดยให้กลับไปเล่นโน้ตดั้งเดิม โดยเครื่องหมายแปลงเสียงจะอยู่ด้านหน้าตัวโน้ตที่จะเล่น ดังตัวอย่างต่อไป

เมื่อโน้ตตัวแรกเสียง G sharp แล้วมีเครื่องหมาย Natural อยู่ด้านหน้าโน้ต ก็ให้กลับไปเล่นเสียง G ซึ่งเราจะเรียกเสียงนี้ว่า G Natural หรือ เสียงโซตรง และจะปฏิบัติต่อไปจนพบเครื่องหมายแปลงเสียงอื่น

OLD LACE

Moderato

บทที่ 7

การออกเสียงสำเนียง

(Articulation)

เสียงใหม่ F และ E

เมื่อเสียงลดต่ำลงการหายใจไม่ควรใช้ลมที่อ่อนแอในการเป่า และทำการตรวจสอบการวางตำแหน่งของนิ้วมือให้ถูกต้อง และฝึกให้คล่องและชำนาญ

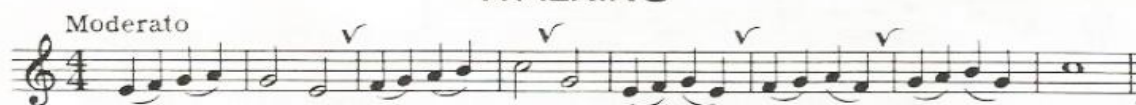

ALL THE NOTES

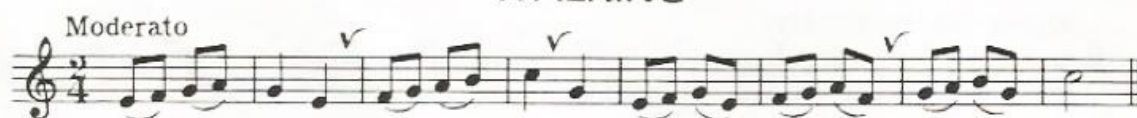
ตอนนี้ผู้ฝึกได้ดำเนินการฝึกจนพร้อมที่จะเล่นเป็นทำนองในหลากหลายโน้ตได้แล้ว

WALKING

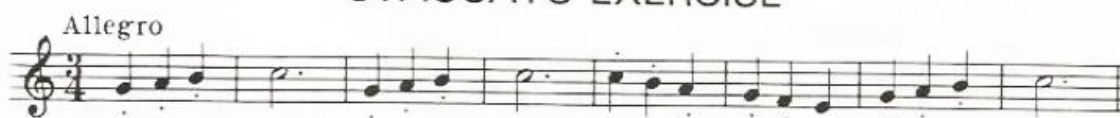
แบบฝึกต่อไปนี้จะเปลี่ยนเครื่องหมายกำหนดจังหวะจาก $\frac{4}{4}$ เป็น $\frac{2}{4}$

WALKING

เครื่องหมายจุด (.) ที่ปรากฏอยู่ที่ตัวโน้ตมีชื่อว่า “**สตัคคาโต้ (Staccato)**” เป็นภาษาอิตาลี ทำหน้าที่ให้บรรเลงโน้ตแต่ละตัวขาดออกจากกัน โดยฝึกจากแบบฝึกต่อไปนี้

STACCATO EXERCISE

ข้อควรรู้: เครื่องหมายประจุก (Dot) และ สตัคคาโต้ (Staccato) มีลักษณะเป็นจุดเหมือนกัน แตกต่างกันตรงตำแหน่งที่อยู่ของเครื่องหมาย ให้ผู้ฝึกสังเกตว่า ถ้าเป็นเครื่องหมายประจุกจะอยู่ในตำแหน่งถัดจากหัวโน้ตแต่ละตัว ส่วนสตัคคาโต้จะอยู่ด้านบนหรือล่างของหัวโน้ต

DANCE

Allegretto

GERMAN DANCE

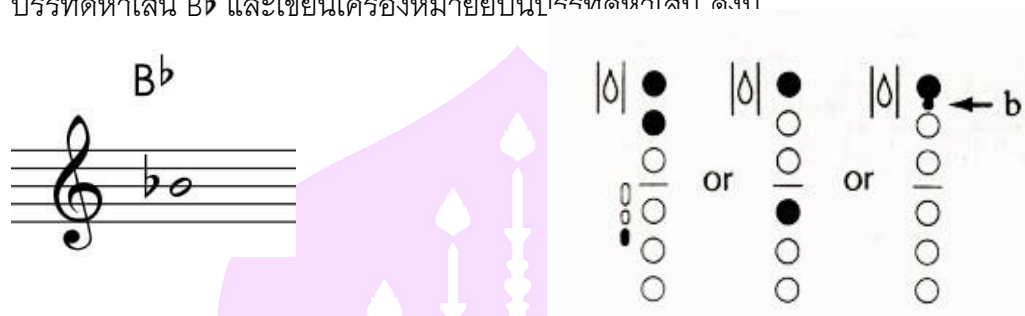
Allegro

ข้อสังเกต: ห้องสุดท้ายของแบบฝึก GERMAN DANCE สังเกตว่าจะไม่สมบูรณ์ ตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะ โดยส่วนที่ขาดหายไป 1 จังหวะได้ไปอยู่ที่ต้นเพลง

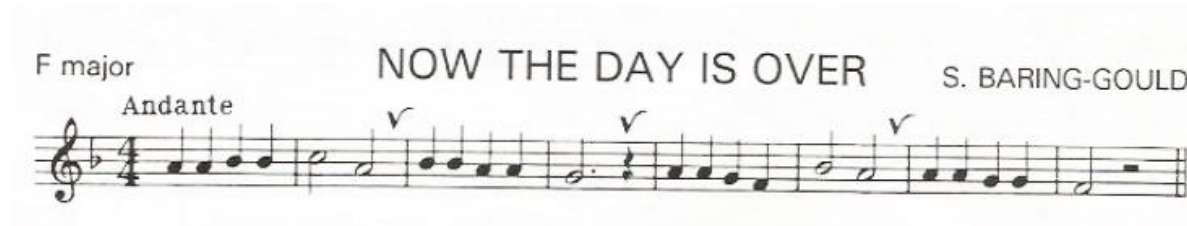

โน้ตตัวใหม่ บี แฟลต (Bb)

เครื่องหมายแฟลต มีลักษณะคล้ายกับตัวบีที่มีปีกเล็ก **b** ตำแหน่งจะวางอยู่หน้าตัวโน้ตที่ต้องการผันเสียงให้ลงต่ำลงครึ่งเสียงเมื่อต้องการให้เสียงที่ (B) ลดลงมาครึ่งเสียง เขียนนอกบรรทัดห้าเส้น Bb และเขียนเครื่องหมายบนบรรทัดห้าเส้น ดังนี้

ข้อควรรู้: เครื่องหมายผันเสียง (Accidental Sign) ที่พบในท่อนเพลง จะมีผลครอบคลุมเฉพาะห้องเพลงนั้น ๆ ถ้าหากเครื่องหมายผันเสียงอยู่ถัดจากกุญแจประจำหลักจะชื่อว่า “เครื่องหมายกุญแจเสียง (Key Signature)” หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “คีย์เพลง”

ก่อนจะฝึกแบบฝึกถัดไป ให้เล่นเสียงแรกของของเพลงในลักษณะเสียงยาวเพื่อตรวจสอบความแม่นยำของเสียง (Intonation)

F major **JINGLE BELLS** J.S. PIERPOINT

Vivace

F major

5 **THE NIGHTINGALE** FOLKSONG

Andante

PUPIL I

PUPIL II

ข้อสังเกต: ในหนึ่งวรรคเพลงจะมีความยาวอยู่ 3 ห้องเพลง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะมี 4 ห้องเพลง โดยวรรคเพลงในแบบฝึกต่อไปนี้จะให้สังเกตในวงเล็บปีกกาที่กำหนดให้

F major

6

THE BEE

19th century

Vivace

PUPIL I

PUPIL II

C major

7

LULLABY

ALAN RIDOUT

Andante

softly

“ > ” เครื่องหมายนี้เรียกว่า แอ็คเซนต์ (accent) จะปรากฏอยู่บนหรือใต้หัวโน้ต โดยการปฏิบัติเมื่อพบเครื่องหมายนี้ให้เล่นอย่างแข็งแรง โดยเน้นหัวเสียงด้วยลมและการตัดลิ้น

F major

8

THE CUCKOO

ANONYMOUS

?19th century

Allegro

PUPIL I

PUPIL II

softer

Detailed description: This is a musical score for two parts, PUPIL I and PUPIL II, in F major and 3/4 time. The tempo is marked 'Allegro'. The score consists of two systems. The first system shows the beginning of the piece with a repeat sign. The second system continues the melody and includes the instruction 'softer' under the lower staff. The music features a characteristic cuckoo call pattern of two notes.

F major

9

FAREWELL

GERMAN

19th century

Moderato

I

II

Detailed description: This is a musical score for two parts, I and II, in F major and 3/4 time. The tempo is marked 'Moderato'. The score consists of two systems. The first system shows the beginning of the piece. The second system continues the melody. The music features a characteristic cuckoo call pattern of two notes.

บทที่ 8
บันไดเสียง
(Scales)

สเกล หรือ บันไดเสียง (Scales) เป็นชุดของตัวโน้ตที่ไล่ระดับขึ้นและลง เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้การเคลื่อนไหวของนิ้วดีขึ้น ให้ซ้อมอย่างระวังและสม่ำเสมอ

FINGER EXERCISE

SCALE EXERCISE IN F MAJOR

F major

DANCE

PRAETORIUS

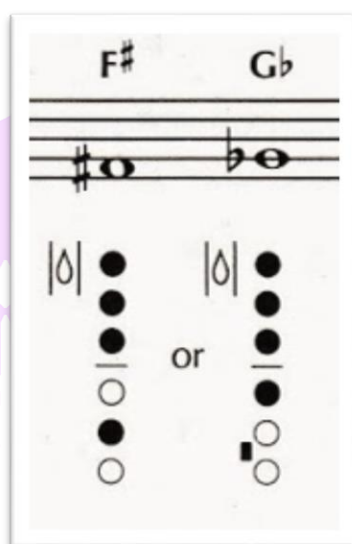
10

Allegro

เสียงใหม่ ฟา-ชาร์ป (F sharp / F#)

เครื่องหมายชาร์ป มีลักษณะคล้ายกับสี่เหลี่ยม # ตำแหน่งจะวางอยู่หน้าตัวโน้ตที่ต้องการผันเสียงให้สูงขึ้นครึ่งเสียง เมื่อต้องการให้เสียงฟา (F) ขึ้นไปครึ่งเสียง เขียนนอกบรรทัดห้าเส้นดังนี้ (F#) และเขียนเครื่องหมายบนบรรทัดห้าเส้น ดังนี้

ในแบบฝึกหัดบริหารนิ้วต่อไป นี้ จะมีเครื่องหมายกำหนดเสียง (Key Signature) ในคีย์ G major โดยมีหนึ่งชาร์ป คือเสียง ฟา ชาร์ป (F sharp)

FINGER EXERCISE

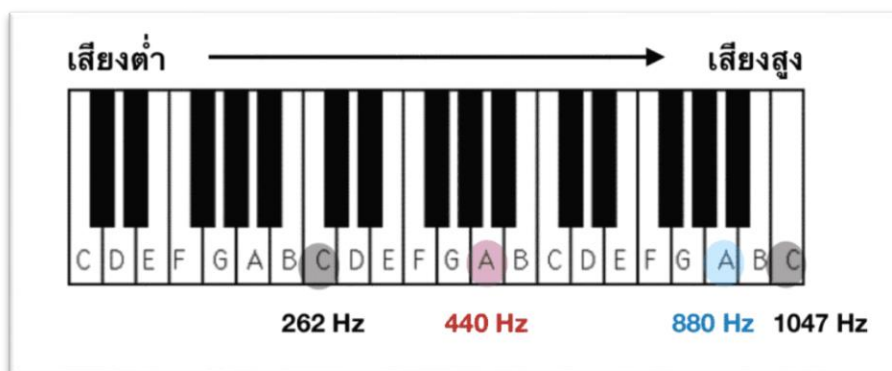
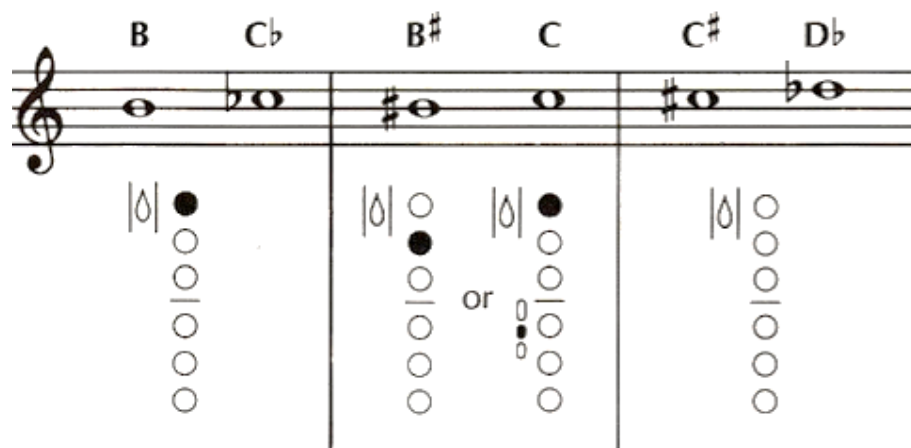
G major

G major

Allegro

The image shows two musical staves for a finger exercise in G major. The first staff is in 4/4 time and the second staff is in 2/4 time, marked 'Allegro'. Both staves show the scale from G to G in ascending and descending order, with a fermata over the final note. The key signature is one sharp (F#).

ข้อควรรู้: เมื่อสังเกตว่ามีตัวโน้ตบางตัวที่โดนเครื่องหมายผันเสียง (Accidental Sign) จะเกิดโน้ตที่มีลักษณะเป็นโน้ตเสียงเดียวกัน แต่เขียนกันคนละแบบ เช่นภาพนี้

ให้สังเกตลิ้มนิ้วเปียโนมีสีขาวและดำ แต่ละตัวอยู่ห่างกันครึ่งเสียง เช่น โน้ตตัว “โด (C)” อยู่บนลิ้มนิ้วสีขาวเมื่อเลื่อนขึ้นไปกดลิ้มนิ้วสีดำที่อยู่ถัดขึ้นไปทางขวามือ ระยะห่างของเสียงจะสูงขึ้นครึ่งเสียงกลายเป็นเสียง โด ชาร์ป (C[#]) เช่นเดียวกันกับโน้ตตัว “เร (D)” อยู่บนลิ้มนิ้วสีขาว เมื่อเลื่อนนิ้วไปกดลิ้มนิ้วสีดำที่อยู่ถัดไปทางซ้ายมือ ระยะห่างของเสียงจะต่ำลงครึ่งเสียง ซึ่งกลายเป็นเสียง “เร แฟลต (D^b)” สรุปได้ว่าเสียง โด ชาร์ป (C[#]) และเสียง เร แฟลต (D^b) จะอยู่บนลิ้มนิ้วสีดำตัวเดียวกัน และระดับเสียงที่ได้ก็จะ เป็นเสียงเดียวกัน ที่เรียกว่า **เอ็นฮาร์โมนิค (Enharmonic)**

แบบฝึกหัดตัวขาวประจุด (Dotted)

จากนั้นฝึกปฏิบัติแบบฝึกต่อไปนี้ ซึ่งเหมือนกับแบบฝึกก่อนหน้าที่มีเครื่องหมายประจุด แต่ครั้งนี้จะเป็นการใช้เครื่องหมาย ทาย (Tied)

ในบางครั้งบทเพลงมีท่อนจบที่แตกต่างกัน โดยศึกษาแบบฝึกหัดต่อไปนี้ เมื่อเริ่มเล่นบทเพลง ตั้งแต่ต้น เมื่อถึงเครื่องหมายย้อนกลับด้านบนห้องนั้นจะมีเครื่องหมายวงเล็บปีกกาและมีเลข 1 ปรากฏอยู่ด้านในวงเล็บนั้น ซึ่งเรียกว่า “ประทุน” 1 กลับไปเริ่มเล่นตั้งแต่ต้นเพลงอีกหนึ่งรอบ โดยรอบที่สอง ให้ข้ามประทุน 1 เข้าไปเล่นที่ประทุน 2 (เล่นในห้องสุดท้าย) เป็นอันจบเพลง

F major

12

MELODY

เครื่องหมายกำกับความดัง-เบา: เครื่องหมายหรือคำศัพท์ที่แสดงรูปแบบหรืออารมณ์ของบทเพลง จะเขียนในภาษาอิตาลี เช่นดังตัวอย่างต่อไปนี้

forte: ดัง (Loudly) (*f*)

piano: เบา (Softly) (*p*)

mezzo forte: ค่อนข้างดัง (*mf*)

mezzo piano: ค่อนข้างเบา (*mp*)

rallentando: ช้าลงเรื่อย ๆ (*rall.*)

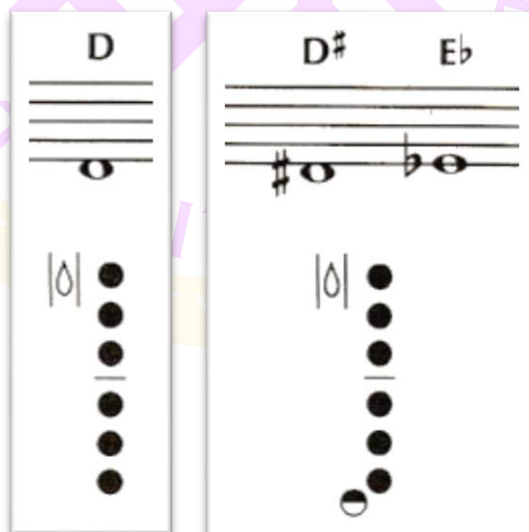
crescendo: ค่อย ๆ ดังขึ้น

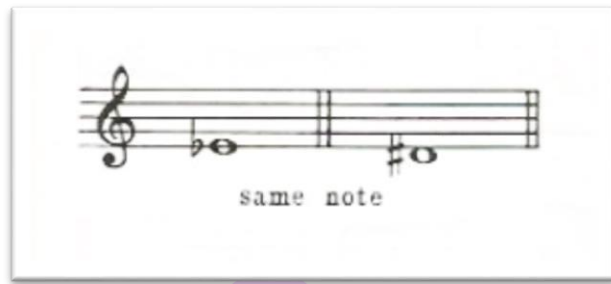
diminuendo: ค่อย ๆ เบาลง

โน้ตใหม่เสียง Eb และ D

สำหรับเสียง Eb จะใช้นิ้วก้อยมือขวา กดปุ่ม D# (ดูระบบนิ้วของแซกโซโฟน) ส่วนเสียง D นิ้วก้อยขวาจะไม่กดปุ่มใด ๆ ดูตามภาพต่อไปนี้

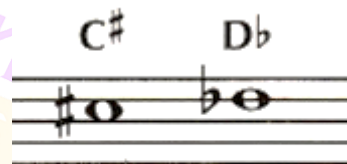

ทบทวนความจำ: ตรวจสอบสองตำแหน่งของมือขวา และนิ้วอยู่ในท่าทางที่ดี เตรียมกดปุ่มอย่างถูกต้อง

C# เสียง ซี(โต) - ชาร์ป

ปุ่ม โด-ชาร์ป สำหรับแซกโซโฟนจะปล่อยหมดทุกปุ่ม ใช้การหายใจในขณะที่เป่าอย่างเหมาะสม

SCALE EXERCISE IN E MAJOR

คีย์ E major (อี เมเจอร์) จะมีเครื่องหมายฟันเลียงทั้งหมด 4 เลียง : F#, C#, G#, D#

E major

JINGLE BELLS

J.S. PIERPOINT

Allegro

f (forte)

SCALE EXERCISE IN D MAJOR

แบบฝึกต่อไปนี้จะอยู่ในคีย์ เอ เมเจอร์ (A major) มี 3 ชาร์ป ประกอบด้วย F#, C#, G#

SCALE EXERCISE IN A MAJOR

A major **FINGER EXERCISE**

A major 17 **A DANCE** Allegretto

เสียงใหม่ เร (Upper D)

การปฏิบัติเสียงนี้ เหมือนกับเสียง D ที่ฝึกไปก่อนหน้านี้ เพียงแต่เพิ่มการกดปุ่มอ็อกเตป (สัญลักษณ์ 0 ในแผนผังระบบนิ้วของแซกโซโฟน)

Diagram illustrating the fingering for the Upper D sound on the saxophone. The diagram shows a purple saxophone body with a central key mechanism. Above the key mechanism is a staff with a treble clef and a note 'D' on the second line. To the right of the key mechanism is a vertical column of six black dots representing finger positions, with a vertical line and a drop symbol above the top dot.

Below the diagram is a musical score for a scale exercise in G Major, consisting of five staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The first note is a half note 'D' with a fermata and a 'D' below it. The rest of the staff contains a sequence of notes with accents (v) and slurs. The subsequent four staves continue the scale exercise with various rhythmic patterns and slurs.

SCALE EXERCISE IN G MAJOR

Below the scale exercise is another musical score consisting of two staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The notes are grouped with slurs and accents (v). The second staff continues the exercise with similar slurs and accents.

G minor

23 SWEDISH FOLK SONG

Andante

หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องเสียงจากโน้ต D ไปถึง D' ประกอบไปด้วย D E F G A B C และ D' ช่วงระหว่างนี้เรียกว่า “อ็อกเตป (Octave)” สำหรับเสียงของโน้ตตัวใหม่ E และ F อยู่ใน อ็อกเตปที่ 2 และใช้การกดเหมือนกับอ็อกเตปที่ 1

E F \flat E \sharp F

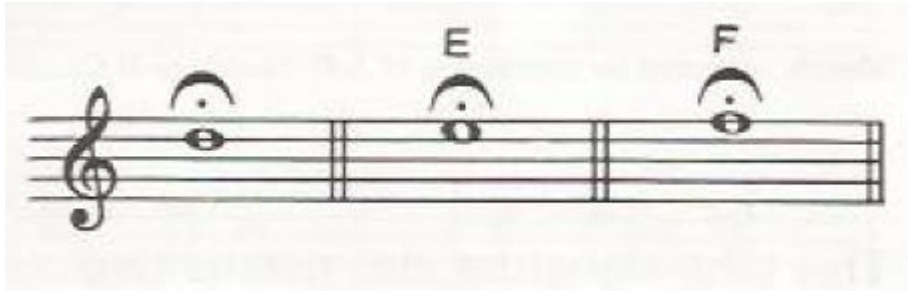
○ ● ● ●

○ ● ● ●

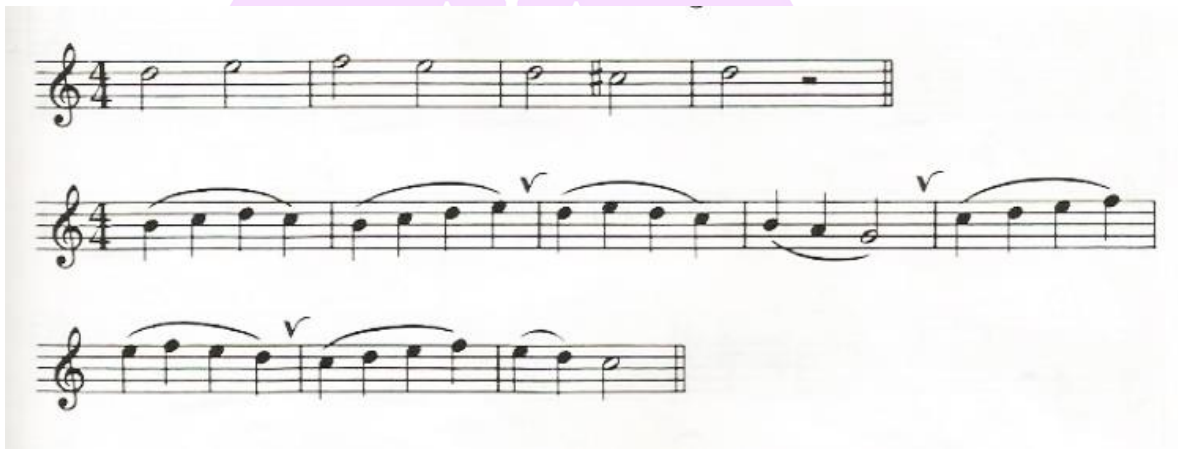
○ ● ● ●

○ ● ● ●

○ ○ ○ ○

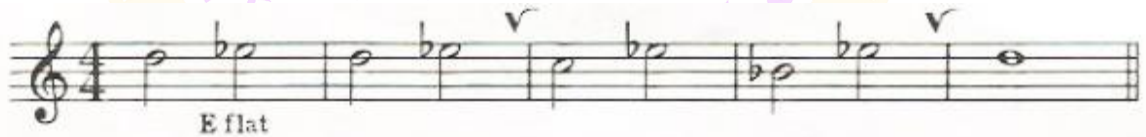

ให้ผู้ฝึกกดปุ่มเช่นเดียวกับโน้ตเสียงต่ำ โดยใช้นิ้วโป้งข้างซ้ายกดปุ่มอีกเตปที่อยู่ด้านหลังเพิ่มก็จะได้เสียง มี (E) และ ฟา (F)

เสียง E flat หรือ D sharp

Eb จะใช้ปุ่มกดนิ้วเช่นเดียวกับเสียงต่ำ และเพิ่มนิ้วโป้งในมือซ้ายเพื่อกดปุ่มอีกเตปสัญลักษณ์ O ในแผนผังระบบนิ้วของแซกโซโฟน

ตรวจสอบอีกเตป

โน้ตเสียงสูงฟา-ชาร์ป และโซ (Upper F sharp and G)

จะใช้ปุ่มกดนิ้วเช่นเดียวกับเสียงต่ำ และเพิ่มนิ้วโป้งในมือซ้ายเพื่อกดปุ่มอีกเตป
สัญลักษณ์ 0 ในแผนผังระบบนิ้วของแซ็กโซโฟน

B minor

38

GREENSLEEVES

TRADITIONAL

Andante

p

48

E♭ ALTO SAXOPHONE FINGERING CHART

O = open
● = pressed down

When more than one fingering is shown, the first is the most commonly used. Additional fingerings, known as "alternate" fingerings, are used in certain situations to allow for better technique.

A♯	B♭	B	C♭	B♯	C	C♯	D♭	D	D♯	E♭	E	F♭
E♯	F	F♯	G♭	G	G♯	A♭	A	A♯	B♭			
B	C♭	B♯	C	C♯	D♭	D	D♯	E♭	E	F♭	E♯	F
F♯	G♭	G	G♯	A♭	A	A♯	B♭	B	C♭			
B♯	C	C♯	D♭	D	D♯	E♭	E	F♭	E♯	F		

W23XE

แบบประเมินแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟน ตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย
เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น

ผู้ประเมิน.....

ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

	รายการ	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ					
2	เนื้อหาเข้าใจง่าย เกิดความเข้าใจได้รวดเร็ว					
3	เนื้อหาครอบคลุมทักษะระดับเบื้องต้น มีความเหมาะสมกับ ผู้รับการฝึก					
4	เนื้อหา มีระดับความง่ายไปหายาก					
5	เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง					
6	ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบฝึก ฯ					
7	รูปแบบของแบบฝึกมีความทันสมัย					
8	วิธีใช้แบบฝึกมีความสะดวกในการใช้					
9	ผู้ฝึกสามารถใช้ได้ทุกโอกาส ทุกเวลา					
10	สามารถนำไปใช้ฝึกปฏิบัติต่อไปในอนาคตได้					
	คะแนนเฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

วันที่ประเมิน.....

แบบประเมินทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟนของกลุ่มเป้าหมาย

ผู้รับการฝึกคนที่ สังกัดเมื่อวันที่ครั้งที่

เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. คุณภาพของเสียง (Tone Quality)				
2. การออกเสียง (Articulation)				
3. ความแม่นยำของเสียง (Intonation)				
4. จังหวะ (Element of Time)				
รวมคะแนน				
คะแนนเต็ม 12				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้บันทึก

วันที่บันทึก...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีดแบบแยกองค์ประกอบ

เกณฑ์การประเมินเรื่องคุณภาพเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถควบคุมลมทำให้เสียงที่เป่าออกมาเต็มเครื่อง มีการวางรูปปากที่สวยงาม เหมาะสม และทิศทางของเสียงที่ผลิตออกมามีลักษณะความเข้มของเสียงดีมาก
2	สามารถควบคุมลมทำให้เสียงที่เป่าออกมาเต็มเครื่อง มีการวางรูปปากที่เหมาะสม และทิศทางของเสียงที่ผลิตออกมามีลักษณะความเข้มของเสียงดี
1	สามารถควบคุมลมได้ มีการวางรูปปากที่ไม่เหมาะสม ความเข้มเสียงน้อย
0	ไม่สามารถควบคุมคุณภาพของเสียงได้
เกณฑ์การประเมินเรื่องการออกเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถใช้ลิ้นในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว และต่อเนื่อง ตลอดแบบฝึกแต่ละบท
2	สามารถใช้ลิ้นในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว
1	สามารถใช้ลิ้นในการปฏิบัติลักษณะของเสียงได้ในบางช่วงบางตอน
0	ไม่สามารถควบคุมการออกเสียงได้
เกณฑ์การประเมินเรื่องความแม่นยำของเสียง	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของ โน้ตเสียงนั้น ๆ ตลอดแบบฝึก
2	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของ โน้ตเสียงนั้น ๆ
1	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ไม่ผิดเพี้ยนตามระดับของ โน้ตเสียงนั้น ๆ ได้เพียงบางบท บางช่วง
0	ไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้เสียงมีความตรง ระดับเสียงของโน้ต แต่ละตัวผิดเพี้ยนจากระดับของโน้ตเสียงนั้น ๆ

เกณฑ์การประเมินเรื่องจังหวะ	
คะแนน	เกณฑ์
3	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้มีความคงที่ได้อย่างคล่องแคล่ว และต่อเนื่องตลอดแบบฝึก สามารถควบคุมความช้า-เร็ว ได้ตามเครื่องหมายที่กำหนด
2	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้มีความคงที่ได้อย่างคล่องแคล่ว และต่อเนื่องบางแบบฝึก
1	สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้มีความคงที่ แต่ไม่คล่องแคล่ว
0	ไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติแบบฝึกให้มีความคงที่ ตลอดแบบฝึก

แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติแช็กโซโฟน ตามแนวคิดของ
เทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแช็กโซโฟน

คำชี้แจง ให้ผู้รับการฝึกฯ ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบที่สอดคล้องกับ
ความพึงพอใจ ในการฝึกตามแบบฝึกทักษะแช็กโซโฟนเบื้องต้น โดย 5 - พึงพอใจมากที่สุด,
4 - พึงพอใจมาก, 3 - พึงพอใจ, 2 - พึงพอใจน้อย, 1 - ไม่พึงพอใจ

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านเนื้อหา					
	1.1 เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริง					
	1.2 เนื้อหาครอบคลุมทักษะระดับเบื้องต้น					
	1.3 เนื้อหาและความรู้ เหมาะสมกับผู้รับการฝึก					
	1.4 เนื้อหามีลำดับจากง่ายไปหายาก อย่างเหมาะสม					
	1.5 เนื้อหาเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้รับ การฝึก					
2	ด้านการสื่อการเรียนรู้					
	2.1 แบบฝึกมีเนื้อหาที่น่าสนใจ					
	2.2 แบบฝึกมีปริมาณเนื้อหาที่เหมาะสม					
	2.3 วิธีใช้แบบฝึกฯ มีความสะดวก					
	2.4 รูปแบบของแบบฝึกฯ ช่วยให้ผู้รับการฝึกเข้าใจเนื้อหาได้ดี					
	2.5 เกร็ดความรู้กล่องข้อความช่วยให้ผู้รับการฝึกเข้าใจมากขึ้น					
3	ด้านครูที่ปรึกษา					
	3.1 ครูได้อธิบายการใช้แบบฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน					
	3.2 ครูคอยให้คำแนะนำในระหว่างฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน					
	3.3 ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้รับการฝึกการปฏิบัติแช็กโซโฟน					

ข้อเสนอแนะ

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ลีปนนท์ เจริญสุข
วัน เดือน ปี เกิด	26 พฤษภาคม 2536
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 ศศ.บ. (ดนตรีตะวันตก), มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	184 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 57220
ผลงานตีพิมพ์	ลีปนนท์ เจริญสุข. (2566). การพัฒนาแบบฝึกการปฏิบัติแซ็กโซโฟนตามแนวทางของเทอร์เวอร์ วาย เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติแซ็กโซโฟน สำหรับผู้เริ่มต้น. วารสารการวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 16(2), 29-44.

